

Upravištvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praha číslo
78.180, Wien št. 105.241.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za tuzemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica števil. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Po Cianovem obisku v Španiji

Potovanje italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana po Španiji je zaključeno. Že iz poročil, ki smo jih o njem objavljali, je bilo razvidno, da ni bilo zvezano samo s političnimi razgovori, temveč je nudilo priložnost tudi za ljudske manifestacije italijansko-španske solidarnosti po zaključeni državljanski vojni kot izraz hvalečnosti Francove Španije za pomoč, ki jo ji je Italija nudila proti notranjemu sovražniku. S teh dveh strani moramo presoiti tudi rezultate Cianovega obiska v novi Španiji.

Cianovo bivanje v Španiji in njegove politične razgovore z generalom Francom in San Sebastianu so zlasti na evropskem zapadu zasledovali z velikim zanimanjem. Nekateri angleški in francoski listi so še pred Cianovim prihodom v Španijo napovedovali možnost sklenitve pogodbe, ki bi Italijo in Španijo ne le idejno, temveč tudi diplomatsko in znanstveno celovito vojaško medsebojno trdno povezala ter tako Španijo povsem naslonila na os Rim-Berlin. Italijanski listi so že od vsega početka te napovedi demantirali kot prazna uganjanja, ki merijo predaleč. Oporazili so, da je idejna povezava Francove Španije in fašistične Italije tolikšna, da so pakti, ki naj bi to povezovali tudi formalno dokumentirali, odveč. Milanski »Corriere della Sera« je na primer zapisal: »Pakti, pisani na papirju, se lahko tudi razveljavijo; oni, napisani v srcih narodov, se ne morejo nikdar.«

Sedaj, ko je obisk grofa Ciana v Španiji zaključen in je vsaj približno znana tudi vsebina političnih razgovorov, ki jih je imel z generalom Francom, prihajajo glasovi zadovoljstva tako iz Rima in Španije kakor iz zapadne Evrope. Po tem splošnem zadovoljstvu bi se dalo sklepati, da so na zapadu pričakovali hujše, pa je izostalo, dočim so se v Italiji in Španiji že vnaprej pripravili samo na to, kar obema državama trenutno nalagajo skupni interesi. Italijanski listi tudi sedaj poudarjajo, da je dal obisk rezultate, ki so jih v Rimu realno pričakovali.

V čem se ti rezultati? Opozorili smo že na ločeni pomen ljudskih manifestacij in političnih razgovorov ob Cianovem obisku. Pomen prvih je polshvalben italijanska zunanje-politična revija »Relazioni Internazionali« tako le označila: »... Italija in Španija sta se v osvobodilni vojni dokončno srečali. Politična in moralna vez med obema državama se lahko smatra za večno. Vse to ne potrebuje pravnih oblik paktov, ker je odslej dokončno in neizbrisno zapisano v zgodovini obeh narodov. Ako kdo trdi, da bi mogel španski narod to kdaj pozabiti, žali s tem špansko plemenitost.«

Zgoli politični pomen obiska pa ni bil tako močno poudarjen. Iz zdravic, ki sta si jih izmenjala general Franco in grof Ciano v San Sebastianu, pa tudi iz komunikacij, ki je bil izdan o razgovorih obeh državnikov, ni razvidno, da bi bili sprejeti kakšni konkretni sklepi, ki bi presegali poudarjeni okvir prijateljstva in tesnega sodelovanja ne le obeh držav medsebojno, temveč tudi prijateljstva in sodelovanja z Nemčijo. Vendar pa se zdi, da je bistvo političnih problemov, ki so se v teh razgovorih postavljali, točno zajela že navedena italijanska revija, ko poudarja med drugim tudi tole: »Jasno je, da je na političnem dnu španskega in fašističnega pokreta isti smoter, ki ga je mogoče osredotočiti na skupno vizijo problemov romantstva, izraženo v jasni politični formuli: Sredozemlje sredozemskim državam!« V tej zvezi nam kažejo vsi italijanski listi »imperialno funkcijo« Španije, ki bo v generalu Francu našla svojega pravega nosilca. Italija pa mu bo v teh imperialnih prizadevanjih pomagala in bo svojo sredozemsko dinamiko združila s špansko.

Tako se nam torej prikazujejo rezultati Cianovega obiska v Španiji v italijanski luči. Temu tolmačenju odgovarjajo po besedi in duhu tudi izmenjane zdravice in uradno sporočilo o razgovorih. Točna je potem takem ugotovitve, da ni bil podpisan noben dokument, ki bi posebej opredeljeval diplomatski položaj Francove Španije. Vendar pa se zdi, da general Franco ni pustil nobenega dvoma glede bližnjih zunanje-političnih smernic svoje Španije. V izjavi, ki jo je zato mirno zelo potreben. Španija bo skrbela tudi za to, da se ne zaplete v morebiten spopad, in bo skušala za vsako ceno ostati nevtralna, ako seveda ne bo napadeno njeno ozemlje in ne bodo ogroženi njeni življenjski interesi.

Gotovo je, da odgovarjajo te smerne v glavnem tudi razpoloženju španskega naroda, ki si po dolgi bratomor-

VZTRAJNA ROOSEVELTOVA BORBA

Z vsemi silami hoče doseči spremembo nevtralnostnega zakona še pred počitnicami
Važna konferenca v Beli hiši — črnogleda presoja položaja v Evropi

Washington, 19. julija. AA. (Havas). Snoči se je vršila v Beli hiši konferenca, na kateri so razpravljali o spremembi zakona o nevtralnosti. Konferenci so prisostvovali Roosevelt, Garner, Cordell Hull, Barkley, Pittmann, Austin Borah in McNary. Razpravljali so predvsem o možnosti ponovne razprave o zakonu o nevtralnosti na sedanjem zasedanju kongresa.

Obvestilo, ki je bilo izdano za tisk glede snočne konferencie v Beli hiši, ki je trajala 3 ure, pravi, da je opozicija v senatu vztrajala pri tem, da se ne začne ponovno razprava o zakonu o nevtralnosti na sedanjem zasedanju kongresa. Roosevelt in Hull pa sta vztrajala na stališču, da bi bilo potrebno obstoječi zakon o nevtralnosti takoj revidirati.

Zakaj je bila konferenca sklicana

Po mnenju »Associated Press« sta predsednik Roosevelt in zunanji minister Hull po sročnem drugem sestanku z uglednimi demokratičnimi in republikanskimi senatorji opustila nadaljnje poskuse, da do sežeta spremembo zakona o nevtralnosti še na sedanjem zasedanju kongresa. Po konferenci s senatorji je predsednikov tiskovni referent povabil politične dopisnike listov ter jim prečital sporočilo, v katerem omenja, kako je bila sklicana konferenca predsednika Roosevelta ter zunanjo ministra Hulla z demokratičnimi in republikanskimi prvaki senata. Inicijativa za konferenco je dal demokratični senator Barkley, ki je trdil, da se da doseči v sedanjem zasedanju večina za razpravljanje o spremembi zakona o nevtralnosti še na sedanjem zasedanju, ako stoji Roosevelt v osebne stike z uglednimi člani senata. Isto mnenje je zastopal tudi republikanski senator McNary iz Oregona. Zaradi tega je predsednik sklical konferenco de-

mokratičnih in republikanskih prvakov se nata.

Nevarnosti evropske krize

Nato je predsednikov tiskovni referent prečital drugo sporočilo, v katerem je dejal, da predsednik Roosevelt in zunanji minister Hull vztrajata na stališču, da bi odločitev razprave o spremembah in dopolnilih zakona o nevtralnosti ovirala delo vrhovne državne uprave za ohranitev miru v primeru ponovne poostitve krize v Evropi. Novinarji so vprašali tiskovnega referenta, ali je treba to izjavo tolmačiti kot odstop predsednika in zunanjega ministra od nadaljnjih poskusov, da se zakon o nevtralnosti spremeni še na sedanjem zasedanju. Tiskovni referent je odgovoril do besedno: To obvestilo pomeni samo to, da je senatorjem dano na znanje, da lahko izbirajo med dvema alternativama: Ali pa izkoristijo priložnost, ki se jim nudi, da služijo miru še sedaj, ko je kongres zbran, ali pa da gredo domov na oddih in da nas eventualna kriza v Evropi zaloti brez kongresa. Predsednik Roosevelt in zunanji minister Hull sta na osnovi svojih obvestil mnenja, da je možno, da do take krize pride. Ako se izglasuje sprememba zakona o nevtralnosti bodo izgledi za ohranitev miru znatno boljši kakor sedaj, ko je v veljavi še stari tekst zakona. Toda, kakor vidite, znaten del kongresa je drugega mnenja.

Novinarji so nato vprašali tiskovnega referenta ali je že določen datum za odločitev obeh domov kongresa. Dobili so odgovor, da o tem na konferenci niso razpravljali.

Roosevelt bo tolmačil svojo politiko ljudstvu

Izve se, da je predsednik Roosevelt na sročnji konferenci večkrat povzel besedo

in se zelo trudil, da bi prepričal senatorje o točnosti svojega stališča. Prav tako je večkrat povzel besedo tudi zunanji minister Hull. Oba sta s svojo zgovornostjo skušala dokazati prisotnim senatorjem, da je evropska kriza bolj resna kakor si mislijo. Sklicevala sta se pri tem na številna poročila posameznih ameriških veleposlanikov v evropskih prestolnicah. V dobro obveščenih krogih mislijo, da bo skušal sedaj predsednik Roosevelt svoje stališče povedati tudi neposredno ljudstvu. V ta namen bo podvil daljše potovanje po zahodnem delu Zedinjenih držav.

Republikanski

kompromisni predlog

Washington, 19. julija. AA. (Reuter) Kljub temu, da še naprej odločno zastopajo svoje stališče glede zakona o nevtralnosti, vendar posamezni republikanski prvaki ne skrivajo, da so precej zaskrbljeni zaradi razvoja položaja. Republikanci gledajo to vprašanje v prvi vrsti s stranskega stališča, ker se bo že čez nekaj mesece začela borba za izvolitev novega predsednika. Republikanci se boje, da bi demokrati porabili borbo okrog zakona o nevtralnosti v volilne namene in da bi si kot glavna volilna gesla izbrali vprašanja zunanje politike. S temi gesli, pravijo republikanski prvaki, bi demokrati morebiti mogli tudi v tretje zmagati na predsedniških volitvah. Republikanci pa se trudijo, da bi volilno borbo prenesli v prvi vrsti na notranjepolitični teren, ker menijo, da so oni na tem polju že dosti močnejši od demokratov, katerim lahko očitajo številne neuspehe v prvi vrsti na gospodarskem področju. Na podlagi vsega tega zahtevajo mnogi republikanski prvaki, da se predsedniku Rooseveltu predloži tale kompromisna rešitev: V tem zasedanju naj se opusti razprava o nevtralnost-

nem zakonu. V zameno za to pa republikanci jamčijo, da bodo omogočili razpravo o zamenjavih in dopolnitvah nevtralnostnega zakona kot prvo točko dnevnega reda na novem zasedanju kongresa.

Možnost izrednega sklicanja kongresa

Washington, 19. julija. AA. (Reuter). Tajnik Bele hiše je izjavil časnikařem, da bi utegnilo priti do izrednega sklicanja kongresa, če bi v Evropi nastala kakšna kriza. Rooseveltov tajnik Stephan Ely je časnikařem dejal, da sklep o odložitvi razpravljanja o spremembi ameriškega nevtralnostnega zakona, ki je bila predložena nočjo, pomeni, da bo Roosevelt prisiljen sklicati senat na izredno zasedanje v primeru, če v Evropi od zdaj pa do 1. januarja prihodnjega leta pride do kakšne krize.

Intimno kosilo pri londonskem veleposlaniku

London, 19. julija. AA. (Reuter) Veleposlanik Zedinjenih držav Josef Kennedy je priredil danes intimno kosilo v čast zunanjemu ministru lordu Halifaxu. Tega kosila se je udeležil tudi ameriški veleposlanik v Parizu Bullitt, ki je nalašč zato s posebnim letalom prispel v London.

Čvrsta tendenca

na newyorški borzi

New York, 19. julija. AA. (Reuter). Zaradi ugodnih vesti iz inozemstva je ostala tendenca na newyorški borzi čvrsta in je šele na kraju malo popustila. Vendar pa zadnja tečajnica prikazuje splošni skok vseh vrednostnih papirjev. V toku dneva je bilo prodanih 189.000 delnic.

Molotov gre na odmor?

V Londonu in Parizu gledajo na pogajanja z Rusijo vedno bolj pesimistično

London, 19. julija. z. Ponedeljski razgovor v Moskvi ni prinesel nikakega napredka v angleško-ruskih pogajanjih. Govorci se, da bo šel Molotov v kratkem na daljši odmor, kar bi pomenilo popoln zastoj pogajanj. V nekaterih krogih se pojavlja sum, da igra Moskva dvolilni vlogi.

V londonskem tisku se pojavlja vedno večji pesimizem glede pogajanj v Moskvi. »Daily Telegraph« razpravlja o zavlačevanju moskovskih pogajanj in trdi, da so prišla znova na mrtvo točko. V londonskih političnih krogih zagotavljajo, da sta šli Anglija in Francija v popuščanju napram ruskim zahtevam do skrajnosti ter da sedaj ne moreta več popuščati, zlasti ne glede držav, katerim naj bi se dalo skupno jamstvo za njihovo neodvisnost, pa tudi ne glede definicije napada in glede generalističnih razgovorov. Anglija in Francija nečeta vsiliti balističnim državam svoja jamstva proti njihovi volji, prav tako pa ne moreta pristati na generalistične razgovore, dokler ni dosežen politični sporazum.

Chamberlain o pogajanjih

London, 19. julija. AA. (Reuter). Ko je odgovarjal na vprašanja glede angleško-sovjetskih pogajanj, je predsednik vlade Chamberlain izjavil, da sta imela angleški in francoski veleposlanik v Moskvi v ponedeljek nov sestanek z Molotovom. Odgovor ruske vlade proučuje sedaj angleška vlada ter se istočasno posvetuje s francosko vlado.

Na vprašanje laburističnega narodnega poslanca Daltona, če je glede na navodila in poročila, ki so bila poslana iz Londona angleškemu veleposlaniku in obratno sporazum z Rusijo zdaj bližji kakor pred tednom dni, je Chamberlain odgovoril: Mi razume se, še nismo dosegli sporazuma. Chamberlain je odgovoril nikalno tudi na vprašanje, ali ima kako poročilo glede predloga za posojilo nemški vladi v iznosu 25 milijonov funtov. Nato je bilo Chamberlainu postavljeno vprašanje, ali računa, da bi se pogajanja morda zaključila pravčasno in ali bi mogel o tem dati izjavo prej, preden spodnji dom odide na počitnice. Chamberlain je odgovoril, da upa, da bo mogel dati tako izjavo.

ni vojni pač ne želi takih zunanje-političnih zapletljivosti, ki bi Španijo vrgli v nov krvav vrtnec. Ako pa izvajamo to skrajno možnost vojnih zapletljivosti, v katerih želi Francova Španija ohraniti svojo nevtralnost ne glede na močno idejno povezanost z blokom sorodnih držav, je seveda področje španske dinamike z zgolj diplomatskih vidikov vendarle še zelo široko in zdi se, da se bo problem italijansko-španskih odnosov pri razgovorih ob napovedanem septembrskem obisku generala Franca v Rimu pokazal v luči italijanske predpostavke, izražene v že omenjeni italijanski reviji z naslednjimi besedami: »Španija je v mlakah krvi spet našla svoj položaj velike sile. Po zaslugi generala Franca ima sedaj jasno mero nalog, ki jo čakajo v današnji Evropi in v bodoče. Ko se za-

Tudi pogajanja z Nemčijo ne napredujejo

London, 19. julija. o. Nemški poslanik v Moskvi grof Schulenburg se v začetku prihodnjega tedna pripelje v Berlin. Podal bo poročilo o svojih dosedanjih pogajanjih z ruskimi odgovornimi politikami.

Nemška vlada je nezadovoljna zaradi prepočasnega razvoja dosedanjih pogajanj. Po informacijah poročevalca londonskega lista »Times« so bili Rusiji ponujeni novi veliki izvozni krediti, s katerimi pa se ruska vlada ni zadovoljila. Pravijo, da bo grof Schulenburg po nekaj dneh spet krenil v Moskvo, a tokrat z izrednimi pooblastili za nadaljnja pogajanja.

Ovire za sporazum

London, 19. julija. o. Angleška vlada je imela danes dopoldne na Downing Streetu svojo običajno sejo. Kakor poroča »Exchange Telegraph«, so na tej seji razpravljali o pogajanjih z Rusijo in Japonsko ter o Poljski. Na seji so podrobno proučili obširno poročilo, ki ga je poslanik Seeds poslal iz Moskve o zadnjih razgovorih z Molotovom. Ugotovili so, da so glavne ovire pri teh pogajanjih: 1. definicija pojma notranjega napada, to se pravi vpliva na notranjepolitične razmere države, da bi v njej nastal fašistični prevrat, 2. definitivna določitev držav, ki naj bi se jim dala jamstva za pomoč v primeru napada nanje ali ožročenja njihovih življenjskih interesov in 3. oblika v kateri naj se sporazum o vojaškem sodelovanju vključi v politično pogodbo.

Francija za pospešene pogajanje

Pariz, 19. julija. o. »Oeuvre« poroča, da je francoska vlada že poslala v London navodila poslaniku Corbinu, da bi v Londonu vplival na nadaljnje popuščanje nasproti ruskim zahtevam. Velikega pomena je, da pošlje angleška vlada v Moskvo nekaj nove, za Rusijo sprejemljive ponudbe, ker namerava Molotov že konec prihodnjega tedna zapustiti Moskvo in se odpraviti na Kavkaz, kjer bo prebil nekaj tednov na dopustu. Pogajanja bi se za ta čas morala končiti. V interesu obeh zapadnih vesilov pa je, da se to ne zgodi.

trjuje, da hoče Španija močno in mogočno Italijo ter narobe Italija močno in mogočno Španijo, je s tem že postavljena osnova za trajen in sam po sebi zgorev program.

Tu se začena odvijati še nejasen problem sredozemske funkcije Španije, ki spada tesno v okvir celokupnega sredozemskega problema. Trenutno pozicije okoli tega vprašanja ne sme zavajati v napačne zaključke. Položaj Španije bo prav v zvezi s tem vprašanjem Cianovem obisku v Španiji. Trenutno zadovoljstvo na vseh straneh potrjuje za sedaj domnevo, da se doslej ni še nič tako odločilnega zgodilo, kar bi bistveno spremenilo španski diplomatski položaj.

Maršal Rydz-Smigly povabljen na Angleško

Nadaljevanje prizadevanj za čim tesnejše vojaško sodelovanje Poljske in Anglije

Varšava, 19. julija. z. Razgovorom, ki jih vodi generalni inšpektor britanskih prekomorskih sil general Ironside s poljskim generalstvom, pripisujejo izreden pomen. Glavni predmet njegovih razgovorov so razna strategična vprašanja in sodelovanje obeh generalnih štabov v primeru vojne. Govorci se, da bo osnovan stalni odbor, ki bo skrbel za enotno postopanje angleškega, francoskega in poljskega generalnega štaba. General Ironside je povabil maršala Rydz Smigleya v London.

Maršal Rydz-Smigly je dal dopisniku »News Chronicle« izjavo, v kateri naglašja, da si je Poljska vedno prizadevala na miren način urediti vse spore z Nemčijo. Če pa bo potrebno, bo ves poljski narod do zadnjega moža branil neodvisnost Poljske. Priključitev Gdanska k Nemčiji bi pomenila razdelitev Poljske. To je tudi glavni vzrok, zakaj je Poljska pred štiri mesece, čim je Nemčija postavila take zahteve, takoj odredila mobilizacijo.

Na vprašanje, kakšno stališče bodo zavzele sosednje države v primeru vojne, je maršal odgovoril: Male balistične države se verjetno ne bodo upale eksponirati in bodo ostale nevtralne. Kar se tiče Rusije, gre sedaj za nenapadalni pakt in za gospodarsko pogodbo. Od cele vrste činitelev pa je odvisno ali bomo lahko računali na ruske surovine. Vse kaže, da si hoče Rusija iz sedanjega mednarodnega položaja pridobiti čim več koristi.

Nov polet angleških bombnikov nad Francijo

London, 19. julija. br. Preko 100 angleških bombnikov je danes izvršilo drugi polet preko francoskega ozemlja. Eškadra lažjih bombnikov so zapustile angleška letališča že jutraj ob 7. V enem izmed teh letal je bil tudi državni podtajnik letalskega ministrstva Balfour. Letala so preletela Pariz, Orleans in še nekatera druga francoska mesta ter se nato po treh urah poleta spet vrnila v Anglijo. Nekoliko pozneje so krenile na poteska dre težkih bombnikov, ki so preleteli vsa Francijo. Vrnili so se v Anglijo šele v popoldanskih urah. Poleti so bili izvršeni točno po programu. Incidentov ni bilo.

V spodnji zbornici je danes nekli laburistični poslanec vprašal letalskega ministra ali so v načrtu tudi poleti angleških vojni letal na Poljsko, v Turčijo, Rumunijo in Grčijo. Letalski minister je izjavil, da bo morda kdaj prišlo do takih poletov, da pa za enkrat ne more navesti nikakih podrobnosti o načrtih letalskega generalnega štaba.

Angleške vojne ladje obiščejo Turčijo

London, 19. julija. br. Del sredozemskega brodograja, ki je bil zadnje tri tedne v nekaterih grških lukah, bo prihodnji mesec priplul v Carigrad in Smirno.

Kosilo pri predsedniku republike

Varšava, 19. julija. AA. (Reuter). Generalni inšpektor angleških prekomorskih sil general Ironside je imel danes dvurni razgovor z maršalom Rydz-Smiglyjem in zunanjim ministrom Beckom. Razgovor je bil v palači generalstaba inšpektorata poljske vojske, prisostvoval pa mu je tudi odpravnik poslov angleškega veleposlanstva Norton. Nato je general Ironside prisostvoval kosilu pri predsedniku republike, ki je nalašč zato prispel s svojega letovišča v Varšavo. Kosila se je udeležil tudi zunanji minister Beck.

Kakor se izve, ima potovanje Ironsidea cilj, da se osebno seznani z načrtom poljskega generalnega štaba, ki naj bi se spravi v sklad z vojaškimi načrti angleškega in francoskega generalnega štaba.

Odhod v Sandomirec

Varšava, 19. julija. v. General Ironside ostane še jutri v Varšavi, nakar bo odpotoval v Sandomirec, kjer si bo ogledal poljsko vojno industrijo.

Zadovoljstvo nad rezultati obiska

Varšava, 19. julija. AA. (Reuter). General sir Edmund Ironside je izjavil, da je zelo zadovoljen z rezultati včerajšnjih razgovorov. Ti razgovori so bili popolnoma iskreni z obeh strani ter pomembni, kar se tiče medsebojnega zaupanja.

Utrditev Helgolanda

Ourih, 19. julija. z. »Neue Zürcher Zeitung« razpravlja o mednarodnem položaju in navaja v dokaz, da vlada že popolnoma nenormalno stanje, dejstvo, da je Helgoland spremenjen in trdnjavo. S Helgoland so bili izgnani vsi tuji, nemški državljani pa je dovoljen dostop le v izjemnih primerih s posebno legitimacijo, ki mora biti opremljena s fotografijo. Na obalah Vzhodnega morja je čisto silati tudi ponči topovsko streljanje in spreha. Jalcji se kar izenada znajdejo pred žičnimi ovirami. Rekvizicija privatnih avtomobilov se je že pričela po vsej Nemčiji. Ta ukrep utemeljujejo s skorajšnjim vpoklicem rezervistov za velike vojaške manevre, ki bodo meseca avgusta. Za žetev v Vzhodni Prusiji in vzdolž poljske meje so bile poslane vse razpoložljive delovne sile. Iz notranjosti države je bilo poslanih še 20.000 članov delovne fronte, razen tega pa so dobili vsi javni nameščenci nalog, da motajo najmanj teden dni pomagati pri žetvi na račun svojega rednega letnega dopusta.

Ameriški veleposlanik na potu v Moskvo

London, 19. julija. AA. (Havas): Novi ameriški veleposlanik v Moskvi Laurence Steinhard je prispel v Plymouth. Obiskal bo London in Pariz ter bo v 15 dneh prevzel svojo dolžnost.

Dva razgovora v Tokiu

Navzlic dolgemu posvetovanju še vedno ni sporazuma o predmetu pogajanj

Tokio, 19. julija. AA. (Reuter). Angleški veleposlanik in japonski zunanji minister sta imela danes skupno dva razgovora, enega dopoldne, drugega pa popoldne. Po drugem razgovoru so bila pogajanja odložena do petka. Agencija Domei pa pravi, da so bila pogajanja odložena zaradi tega, da bi mogla japonska vlada proučiti predloge angleškega veleposlanika.

Ves japonski tisk se bavi z današnjimi dopoldanskimi razgovori med zunanjim ministrom Arimoto in angleškim veleposlanikom Craigieom ter pravi, da še ni treba misliti, da bi bil dosežen sporazum z začetnih vprašanj. »Ašahi Šimbun« pa pravi, da je Velika Britanija vendarle pripravljena pravilno oceniti japonske predloge. »Jomiuri Šimbun« trdi, da je Tokio stavil dva pogoja v začetku uradnih pogajanj o tiencinskem vprašanju. Prvi pogoj je, da Velika Britanija prizna sovražno stanje, ki obstoji med Kitajsko in Japonsko kot vojno stanje v smislu mednarodnega prava. Drugi pa, da Velika Britanija na vsak način ohrani popolno nevtralnost v svojih koncesijah.

Konferenca japonskih ministrov

Ves današnji tisk se izčrpno bavi tudi z večerajšo konferenco petih ministrov. Tisk v glavnem trdi, da je bila ta konferenca sklicana na osebno zahtevo vojnega ministra. »Tokio Niči Niči« piše med drugim, da so vojaški krogi pritiskali na podaljšanje večerajšnjih pogajanj, da bi prišlo do hitre razjasnitve v evropski politiki. Vojni krogi so prepričani, da je sedaj potrebno jasno stališče Japonske do Evrope kot osnovni pogoj za ureditev vseh notranjih in zunanje-političnih vprašanj. Vojni minister Itagaki je na konferenci zlasti poudaril, da obstoji med vojnimi operacijami Rusije na mejah Zunanje Mongolije ter med japonsko-angleškimi pogajanjmi neka zveza. Vojni minister je dalje izjavil,

da se sedaj vojna na Kitajskem lahko označi kot vojna na treh frontah. Agencija Domei izve, da so bili po končani konferenci petih ministrov še podrobni razgovori med predsednikom vlade, zunanjim ministrom in vojnim ministrom.

Angleško stališče nespremenjeno

London, 19. julija. AA. (Reuter). Kakor je bilo že na kratko javljeno, sta imela japonski zunanji minister Arita in angleški veleposlanik Craigie danes dopoldne svoj drugi sestanek. Naslednji sestanek je napovedan za danes ob 16. uri. Kakor se je moglo zvedeti je angleški veleposlanik se sestanku zelo odprto razložil japonskemu ministru stališče svoje vlade. Veleposlanik je med drugim dejal, da angleška vlada opazi, da skuša Japonska znatno razširiti obseg sedanjih pogajanj z namero, da zajame vanjo tudi ureditev odnosov med Veliko Britanijo in Japonsko na Daljnem vzhodu vobče. Poslanik pa je pri tem pripomnil, da je treba še prej razpravljati o vprašanju angleške koncesije v Tiencinu, za katere popolno nevtralnost jamčijo obstoječe mednarodne pogodbe. Poslanik je poudaril, da se v pogajanjih ne more preiti na širša vprašanja, dokler se ne zagotovi spoštovanje pravic in interesov Velike Britanije v Tiencinu.

Kitajski uspeh na bojišču

Hongkong, 19. julija. AA. (Havas). Pri Čauču, enem najvažnejših mest v pokrajini Kwantung je prišlo do srčitih bojov med japonskimi in kitajskimi četami. Kakor pravijo poročila agencije »Central News«, so si kitajske čete spet osvojile Čauču, ki so ga vojno izgubile. Japonske čete so se srdito upirale in se v nekaterih delih mesta še vedno držijo, čeprav brez upanja, da bi kaj dosegle. Agencija Domei pa poroča, da se kitajski protinapadi niso posrečili.

Prijateljsko sodelovanje Grčije in Jugoslavije

Izjava našega novega poslanika v Atenah Aleksandra Vukčevića — Cilji Balkanske zveze

Atene, 19. julija. AA. Atenska agencija: Jugoslovanski poslanik Aleksander Vukčević, ki je predal večeraj svoja akreditivna pisma grškemu kralju, je dal predstavnikom grškega tiska sledečo izjavo:

Predvsem dolgujem najglobljo hvaležnost Nj. Vel. kralju Juriju II. za ljubeznivi in pristrčen sprejem, ki sem ga bil deležen o priliki predaje akreditivnih pism. V toku prve audience sem imel priliko ugotoviti, kako se grški suveren trudi, da svojemu narodu zavaruje boljše življenje, zviša blaginjo ter ustvari boljše pogoje za delo in mir. Sestane s plemenitim suverenom, ki vlada s tako modrostjo in uvidnostjo, je napravil name najgloblji vtis. Čutim nenavadno zadovoljstvo, da sem bil odrejen vršiti funkcijo jugoslovenskega poslanika v državi, ki jo občudujem in ki jo od nekdanj spoštujem. Vem, da goji Grčija prijateljska čustva napram moji domovini. Čustva, ki so že tradicionalna in ki sta jih oba naroda potrdila v najtežjih dneh. S svoje strani lahko potrdim, da tudi jugoslovanski narod goji ista čustva prijateljstva napram grškemu narodu. Jugoslavija in Grčija sta v okviru Balkanske zveze stalno izvajali konstruktivno politiko. Ozko sodelovanje, ki se z vsakim dnem še bolj razvija, družu oba naroda ter je dalo dragocene rezultate.

Naglašam, da je ozko sodelovanje grškemu in jugoslovenskemu narodu zdaj potrebnejše kakor kdajkoli prej. Zaradi tega bo moja dolžnost, da te prijateljske zveze, polne zaupanja med obema narodoma še bolj pospešujem in poglobljam v okviru Balkanske zveze. Balkanska zveza mora ostati svobodna in popolnoma neodvisna v svojih sklepih ter v svojem delovanju. Njen cilj ostane edino okrepitev mira na Balkanu ter neodvisnost in svoboda njenih članov. Jugoslavija in Grčija hodita po poti miru ter gre njuna trud za tem, da se ta mir okrepili. S svojim mirnim stališčem ter zaupanjem v svojo moč dajeta Jugoslavija in Grčija zgled drugim narodom. Navdušen sem, ko vidim izredne napore plemenitega in delovnega grškega naroda za zavarovanje boljše usode. Enako so navdušeni vsi, ki spremljajo razvoj in napredek Grčije tako na političnem kakor na gospodarskem in socialnem polju. V zadnjih nekaj letih je grški narod pod vodstvom odličnega državnika dosegel neverjeten napredek na vseh poljih narodnega udejstvovanja v notranji kakor zunanji politiki. Želim, da se ta težnja grškega naroda k napredku ter materialnemu in moralnemu izboljšanju nadaljuje v dobrobit Grčije ter njenih prijateljev in sosedov.

Turčija zahteva Dodekanez

Revizionistična propaganda v turškem časopisu

Carigrad, 19. julija. b. Evropski listi zadnje dni veliko pišejo o turških zahtevah glede znanega otočja Dodekanez, ki je od svetovne vojne dalje v italijanskih rokah. Prvi je postavil turške zahteve carigradski dnevnik »Jein Sabah«, ki je med drugim napisal, da je Italija porabila nekdanje turško-grške spore in anektirala dodekaneško otočje. Sedaj pa sta obe državi, Grčija in Turčija, v skupni »mirovni fronti« in smatra, da »jima italijanska posest Dodekaneza križa njune življenjske pomorske potrebe.

Te zahteve manj znanega carigradskega lista bi znabiti ne vzbudile tolikšne pozornosti, ko bi se jim ne bil takoj pridružil tudi turški vladni organ »Ulusu«, ki je turške zahteve glede Dodekaneza utemeljeval med drugim takole: »Mirovna fronta je imela doslej to napako, da je politično ofenzivno prepuščala zgolj totalitarnim državam. Z izrazito defenzivnim zadržanjem pa se je sama oslabila. Nastopil je sedaj čas, ko bo treba postaviti protizahteve.« Vladni organ »Ulusu« je opremil svoje zahteve z zemljepisnim in strateškim pregledom Dodekaneza.

»Ulusu« so se kmalu pridružili tudi drugi turški listi. List »Tane« je te dni prav tako objavil večji zemljepisni dodekaneškega otočja z reportažo o italijanskem utrjevanju nekaterih otokov. List med drugim navaja, da se je moralo po ukazu guvernerja Grazianija civilno prebivalstvo na otoku Patmos povsem izseliti zaradi velikih utrdbenih del, ki se sedaj tam grade. Vse to sili Turčijo, tako piše navedeni list, da začneja tudi sama misliti na temeljito utrjevanje svoje sredozemske obale.

V enakem smislu pišejo tudi vsi ostali turški listi. Kar pravi, da ne gre za osamljen pojav temveč za sistematično propagando. Če se bo še nadaljevala je vsekakor treba računati s povečanjem italijansko-turške napetosti, ki se je pojavila že takoj po sklepu pogodbe o vzajemni pomoči med Turčijo in Anglijo. Italijanski listi doslej na pisanje turških listov še niso reagirali, pač pa so v njih izšli demantiji turških poročil o pospešenem utrjevanju otočja in o odelitvi grškega civilnega prebivalstva.

„Vse balkanske države želijo mir“

Kairo, 19. julija. AA. Zunanji minister Jahja paša je dal predstavnikom tiska izjavo o svojem potovanju po Balkanu. Jahja paša je izjavil, da je z rezultati svojega potovanja zelo zadovoljen. Posebno zadovoljen je z rezultati na gospodarskem in kulturnem polju. Naglasil je, da želijo vse balkanske države mir. Kar se tiče eventualnega vojaškega pakta s Turčijo, je Jahja paša dejal, da je prijateljstvo med Turčijo in Egiptom tako tesno, da ga je zelo lahko spremeniti v vojaško zvezo.

Spodnja zbornica na počitnice

London, 19. julija. AA. (Reuter) Chamberlainov predlog, da spodnji dom odide na počitnice 4. avgusta, je bil sprejet z 268 proti 147 glasovi.

Angleški list o knezu namestniku Pavlu

London, 19. julija. AA. »Sunday Times« objavlja o priliki prihoda Nj. kr. Vis. kneza Pavla in kneginje Olge v Londonu članek, v katerem poleg drugega pravi:

Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle je ena najpomembnejših osebnosti v sodobni Evropi. V današnjem času ni niti enega človeka, ki bi delal tako intenzivno in tako dolgo kot on. Njegovi prijatelji ne cenijo v njem samo odličnega državnika in politika. Lastnost, zaradi katere je vsem, ki ga od prej poznajo, tako drag, je njegova lojalnost. Mi pa danes vidimo v njem nov lik. Lastnosti, o katerih nismo niti slutili, so se pojavile in so ga naredile za močno evropsko osebnost. Mi smo v njem vedno gledali prijatelja in zelo modrega ter družabnega človeka ter na vsak način velikega poznavalca umetnosti. Med nami je malo ljudi, ki so takoj začutili v njem močan značaj in odločnost, ki jo je pokazal v zadnjih nekaj letih.

Uspela operacija kneževiča Nikolaja

London, 19. julija. AA. Včeraj je bila v Londonu izvršena uspešna operacija nad Nj. Vis. kneževičem Nikolajem. Stanje visokega bolnika je zadovoljivo.

Parastos za rumunsko kraljico v Miločeru

Miločer, 19. julija. AA. Danes je bil v dvornem hramu sv. Aleksandra Nevskega na otoku Sv. Stefana parastos za blagopokojnim kraljem Ferdinandom in blagopokojno kraljico Marijo Rumunsko. Parastosu so prisostvovali Nj. Vel. kraljica Marija, Nj. kr. Vis. knez Friedrich in princesa Marija Antonija Hohenzollern ter dvorsko spremstvo.

Beleške

Turški novinar v Ljubljani

Obiski turških novinarjev pri nas so bili do pred dvema letoma, ko nas je obiskala večja turška novinarska delegacija, zelo redek pojav. Včeraj se je zglasil v našem uredništvu ugleden turški novinar, g. Sakir Rasim Čečen, posebni balkanski poročevalec velikih turških dnevnikov »Ulusu«, »Akşam« in »Jedigün«. G. Čečen se mudi v Jugoslaviji že nekaj časa in je sedaj prvič obiskal tudi Ljubljano, ki je napravila nanj najboljši vtis. Iz Jugoslavije odpotuje g. Čečen v Rumunijo.

Spominske svečanosti za Joco Jovanovićem

Na večerajši seji ožjega odbora zemljoradniške stranke je bilo, kakor nam poroča iz Beograda, sklenjeno, da se 30. t. m. ko poteče 40 dni po smrti pokojnega zemljoradniškega voditelja Joce Jovanovića, prirede posebne spominske svečanosti. Te svečanosti, združene s cerkvenimi spominskimi opravili, se bodo vršile po vseh srbskih pokrajinah države.

Staroradikali v Bosni

Staroradikalni voditelj Miša Trifunović, namestnik Ace Stanojevića, je odpotoval v Sarajevo, tam in v drugih bosanskih krajih bo ostal več dni ter priredil vrsto sestankov in shodov za somišljenike staroradikalne stranke. Med drugim je njegov namen poučiti pristaje o posebni akciji, ki jo tu, di po Bosni razvija dr. Laza Marković.

Zveza jugoslovenskih izseljencev na zapadu

Poročali smo že o pripravah za kongres jugoslovenskih izseljenških organizacij v Franciji in Belgiji. Kongres je bil v soboto, nedeljo in v ponedeljek v Parizu. Delegati izseljenških organizacij so poslali brzojavne pozdrave Nj. Vel. kralju, Nj. Vis. knezu namestniku, predsedniku vlade ter ministrom zunanjih zadev in socialne politike. Brzojavno so pozdravili tudi predsednika francoske republike Lebruna. Kongresu je prisostvoval zastopnik našega pariškega poslanstva. Delegati so sklenili osnovati »Nacionalno zvezo jugoslovenskih izseljencev, nastanjenih v državah zapadne Evrope«. Za predsednika je bil izvoljen Milan Krljević, predsednik jugoslovenskih izseljenških organizacij v Franciji, za podpredsednika pa Dušan Spicanović, predsednik enakih organizacij v Belgiji.

Nemci v Jugoslaviji

Novovrbski list »Glaube und Tate«, eno izmed glasil nemške narodne manjšine v Jugoslaviji, je v nekem članku, v katerem je dokazoval potrebo posebne nemške bolnišnice, napisal, da je v Jugoslaviji 650.000 Nemcev. Znana beogradska revija »Ravnopravnost« pobija to število in pravi, da je bilo po ljudskem štetju leta 1931 v Jugoslaviji 499.669 Nemcev, med njimi 17.614 nemških državljanov in 10.026 Židov, ki so vpisani za Nemce.

Obsodba švicarskih narodnih socialistov

V ponedeljek je bila izrečena sodba v cel teden trajajočem procesu proti skupini švicarskih narodnih socialistov, ki so se udeleževali v protizakoniti organizaciji »Treue Elgenossenschaft«. Obtoženi so bili, da so opravljali informacijsko službo v interesu inozemstva. Glavni obtoženelec dr. Alfred Zander je bil obsojen na poldruge leto zapora in tri leta izgube državljanstva. Ostali obtoženci so bili obsojeni na zapor od dveh do štiri mesece. Dva obtožena sta bila solena v odsotnosti, ker sta pobegnila v inozemstvo.

Diktatorska oblast na Kitajskem

O sestavi kitajskega vrhovnega vojaškega narodnega sveta podrobno doslej niso bile znane. Sedaj pa objavljajo nekateri listi, ki imajo svoje poročevalce na Kitajskem, nekaj zanimivih podatkov o tem. Predsednik sveta je maršal Čangkaič. Svet izvaja absolutno nadzorstvo nad kitajsko vojsko, v času vojne pa tudi nad civilnim prebivalstvom. Predsednik sveta ima po ustavnem zakonu o kitajski nacionalni vladi pravico izvajanja čl. 3 tega zakona, ki daje vladi med drugim pravico, da »napove vojno, sklepa o miru in podpisuje pogodbe z drugimi državami«. Razen maršala Čangkaičja je v svetu še osem članov.

Pogajanj o Gdanskku ni

V Parizu, Londonu in Varšavi označujejo vse vesti o poljsko-nemških pogajanjih za netočne

Pariz, 19. julija. AA. (Havas). Nekateri tujerazni listi objavljajo vesti o pogajanjih med Poljako in Nemčijo glede vprašanja Gdansk. Listi ne verjamejo v točnost teh vesti, pač pa vidijo v njih novo potezo »vojne živceve«. V »Echo de Paris« piše Pietri med drugim, da je težko reči, da bi bili prijatelji Poljske tisti, ki sprejemajo in razširjajo take vesti. Pisec pravi, da je treba na take vesti takoj reagirati, da se s tem prepreči zmeda. Pietri hvali hladnokrvnost, ki jo je Poljska pokazala od samega začetka spora okrog Gdansk. V sličnem tonu piše tudi Saint Bruce v »Journalu«. Boucher pa pravi v »Petit Journalu«, da je treba take vesti sprejeti z največjo skepsjo. Člankar pravi med drugim, da sta gledišči ene kakor druge strani dobro znani in da se do sedaj nista spremenili. Claude Vivier pa v »Odruc« zastopa mišljenje, da se razširjajo take vesti samo zato, da bi izzvale nezaupanje in neslogo med člani fronte miru. Člankar pristavlja, da se bržkone te vesti pošljo v javnost z namenom, da bi bili Poljaki pred svetovno javnostjo prikazani kot skrajni nepomirljivi.

London, 19. julija. z. Vesti o tem, da se bodo skoraj, odnosno da so se že pričela pogajanja med Poljako in Nemčijo, so se izkazale za netočne. Poljska vlada je že včeraj, kakor smo poročali, oficijelno de-

mantirala vse take vesti. Današnji »Daily Telegraph«, ki ima zelo tesne zveze z zunanjim ministrom, pa naglašja, da so se te vesti vzporedno s trditvami, da je napetost zaradi Gdanske popustila, izkazale za netočne. V Londonu so te vesti že od vsega začetka sprejemali z velikim nezaupanjem. V njih vidijo v londonskih krogih poskus, da bi se Poljska uspravila, na drugi strani pa izzval razdor med Poljako in Anglijo.

Pariz, 19. julija. z. Vesti o neposrednih pogajanjih med Poljako in Nemčijo so tudi v Parizu sprejeti z največjim nezaupanjem. Že od vsega začetka so jih smatrali za poskus, da se zbudi nezaupanje med Poljako na eni ter Anglijo in Francijo na drugi strani. Po nekaterih verzijah gre pri tem tudi za borzni manevar.

Tako v Parizu kakor v Londonu, slej ko prej poudarjajo, da morajo ostati pravice in interesi Poljske v Gdanskku nedotaknjeni. Del francoskega tiska spravlja te vesti tudi v zvezo z moskovskimi pogajanjmi.

Aretacije marksistov v Gdanskku

Gdansk, 19. julija. AA. (DNE). 20 mesečanov, ki so preje pripadali marksistični organizaciji, je bilo aretiranih in obtoženih veleizdajec.

„Španija si je že izbrala svoje mesto“

Italijanska sodba o uspehu Cianovega obiska

Rim, 19. julija. AA. (Stefani). Informacione diplomatice objavlja sledeči članek: Izredno pristrčen sprejem, ki so ga grofu Cianou priredili predstavniki vojaških, civilnih in cerkvenih oblasti ter množice nove Španije, je napravil globok vtis na rimske odgovorne kroge in istokot na italijanski narod. Pot skozi kraje, kjer je divjala meščanska vojna, ter manifestacije, prirejane v spomin italijanskih legionarjev, padlih na strani generala Franca, so osvežili spomin na faze vojne in na to, da se je fašistična Italija postavila takoj ob stran generala Franca ter ostala z njim vsa tri leta od prvega dneva borbe do zadnje bitke. Bivanje grofa Ciana v Španiji dokazuje, da obstajajo med Španijo in Italijo odnosi prijateljstva, ki bodo stalno lahko dokazali svojo moč.

Italijanski odgovorni krogi naglašajo, da so velike demokracije v zvezi z bivanjem grofa Ciana v Španiji pokazale, kakor navadno, svoje histerično in protislovno stališče. Najprej so omalovaževale ta obisk, ko na je španski narod nenavadno toplo sprejel grofa Ciana, so izjavljale, da so to popolnoma sentimentalni dogodki brez vsakega političnega pomena. Po govoru generala Franca ter po objavljenem obvestilu o razgovorih pa so morale demokratske sile priznati, da ima obisk vendarle političen pomen. Italijanski odgovorni krogi dalje naglašajo, da je vsak uvideven

človek jasno opazil, da vse to, kar se te dni dogaja v Španiji, potrjuje sklep nove Španije, kakšno mesto bo zavela v Evropi. Nekateri se delajo, kakor da ne vedo, da si je Španija to mesto že izbrala ter da je to dokazala že ob dveh prilikah. Prvič je Španija pristopila k antikominternskemu paktu in drugič je izstopila iz Društva narodov. Na osnovi teh dveh dejstev je Španija prešla v tabor, ki je nasproten velikim demokracijam, od katerih je ena sosedba Španije in kot takšna še nadalje dela proti novemu redu v Španiji. Toda general Franco zna ceniti absolutno solidarnost fašistične Italije, o čemer se bo osebno prepričal, ko bo obiskal Rim, ki ga bo triumfalno sprejel.

Cianov povratek v Italijo

Gaeta, 19. julija. AA. (Stefani). Danes je prispela v pristanišče Gaeta sedma italijanska pomorska divizija. Z njo se je na križarici »Eugenio di Savoia« pripeljal grof Ciano. V Gaeti ga je sprejel državni tajnik za vojno morarico Cavignari, kakor tudi zastopniki krajevnih oblasti in velika množica ljudstva, ki je priredila navdušene manifestacije. Kmalu nato je Ciano z letalom odletel v Rim.

Burgos, 19. julija. AA. (Stefani). Podpredsednik vlade in minister za zunanje zadeve Jordana se je vrnil v Burgos, potem ko se je poslovil od grofa Ciana.

Stavka rudarjev v Trepči

Kosovska Mitrovica, 19. julija. p. V rudniku Trepče je pričelo stavkati vseh 2500 rudarjev. Delavstvo je zahtevalo povšaranje med za 10%, plačane dopuste po 5 dni za delavce, ki so v rudniku zaposleni do 5 let, in 10 dni za delavce z več delovnimi leti, stanarino in sredstva za kurjavo, nadalje po 6 ur dela na dan za rudarje, ki morajo delati pri temperaturi preko 30 stopinj Celzija, a tako, da bi prejemale mezdno kakor za 8 ur dnevnega dela. Nadalje se noben delavec ne bi smel odpušiti, ne da bi njegovo krivdo skupno ugotovili uprava rudnika in delavski zastopniki. Uprava rudnika je sestavila svoje predloge po navodilih, ki jih je prejela od lastnikov rudnika. Delavci pa teh predlogov niso sprejeli in so zato sedaj pričeli v stavko.

Spor med hrvatskimi klubi in JNS

Zagreb, 19. julija. o. Na sklep JNS o izključitvi hrvatskih ligaških klubov in prokinutvi delovanja zagrebskega nogometnega podsaveza je predsednik Hrvatske sportne sloge dr. Ivo Kraljević reagiral s posebno poslanico, ki je bila danes objavljena. Spriču novega stanja, pravi poslanica med drugim, odreja hrvatska sportna sloga, da postanejo vsi dosedanjji podsavezi in njihovi odbori v območju hrvatske sportne sloge njeni organi. Hrvatski klubi se morajo odslej podrediti le njej in se ne smejo v sportnih vprašanjih obračati na nikogar, ne da bi o tem prej obvestili svoje osrednje organizacije.

V poslanici pravi dr. Kraljević, da je JNS sklenil izključiti hrvatske klube še preden je prišlo do zadnjih pogajanj v Zagrebu. Upravni odbor JNS je tudi potvrdil sklepe nepopolne glavne skupščine, čeprav je dobil striktni nalog, naj pravila spremeni le v primeru, ko bi prišlo do sporazuma s hrvatskimi sportniki. Nazadnje pravi poslanica, da bodo Hrvatje skupno s srbskimi klubi ustanovili novo organizacijo za vso državo in da bodo iz nje izključili one, ki hočejo od zgoraj povzročati nered v sportu.

nov, in sicer: generali Fengjusiang, Jenhsican, Lisungjen, Cengčjen, Ličičen, Tangsen-gi in Sungčejuan ter admiral Cengčao-kuan. Svet mora v celoti poskrbeti za državno obrambo. Svoje posle izvršuje neposredno po osrednji pisarni ter v 10 podrejenih pisarnah ali odsekih, ki jim je poverjena skrb za vojaške operacije, za večbanje vojske, politične zadeve, vojne svetovalce, vojne svete, letalske in pomorske zadeve. Vodja osrednjega urada je general Hojaocu.

Kitajski narodni svet bo vsaj, dokler ne bo končana vojna z Japonci, vrhovna državna oblast in bo lahko izvajal diktatorsko nad vsem ozemljem, katerega obvlada Čangkaiček s svojimi četami.

Mošanovo bivanje v Angliji

London, 19. julija. AA. (Havas). Predsednik bolgarskega sobranja Mošanov je bil danes gost na kosilu, ki ga je njemu na čast priredil državni podtajnik v zunanjem ministertvu Buttler. Mošanov je imel med svojim bivanjem v Londonu priložnost v koristne stike z večjim številom osebnosti iz angleškega političnega življenja.

Lebrun v Belgiji

Liège, 19. julija. AA. (Havas). Predsednik francoske republike Lebrun je ob 11.15 prispel na železniško postajo v Liège in se takoj odpeljal v francoski paviljon na razstavi. Predsednik Lebrun je bil gost kralja Leopolda na kosilu v palači pokrajinske uprave.

Židje izključeni iz čeških šol

Praga, 19. julija. AA. (Havas). Protektorske oblasti so prepovedale židovskim otrokom obiskovati nemške šole na Češkem in Moravskem.

Bivši ravnatelj Mohorjeve tiskarne umrl

Celje, 19. julija. Iz Celovca je prispela danes vest, da je na Koroskem umrl 65-letni Josip Čajhen, upokojeni ravnatelj Mohorjeve tiskarne. Pokojnik je bil 17 let ravnatelj tega podjetja. V dobi njegovega ravnateljstva se je Mohorjeva tiskarna preselila iz Celovca v Prevalje in od tam v Celje. Pokojni Josip Čajhen je bil tih in skromen duhovnik, ki ni nikdar silil v ospredje. Pokopali ga bodo pri Sv. Jakobu v Rožu.

Nevaren vlomilec pod ključem

Celje, 19. julija. Celjsko orožništvo je danes aretiralo delavca Franca Mesariča iz Hrastovnice pri Poljčanah. Mesarič je orožnikom priznal 10 vlovov, ki jih je, izvršil v Ločah pri Poljčanah, na Spodnji Hudinji pri Celju, v Vojniku, Arji vasi, v Slovenski Bistrici in v Smarskem srezu. Orožništvo išče sedaj nekatere njegove pomočnike: Grebenška iz St. Ilja pri Velenju, Franca Zajca iz Starega trga pri Slovenj Gradcu in cigana Stefana Hudoroviča iz Dolenjske, ki so Mesariču pomagali pri teh vlovih. Tih štirih še niso izsledili. Mesarič je bil takrat, ko so ga aretirali, vinjen in je v vinjenosti podal tudi izjavo, ki ga močno obremenjuje v zvezi z dvojnimi roparskim umorom v Medlogu pri Celju.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved za 20. juli: Pretežno vedro in toplo vreme v vsej državi.

Dunajska: Spremenljivo blažno z visokimi oblaki, popoldne nevihte s prehodno ohladitvijo.

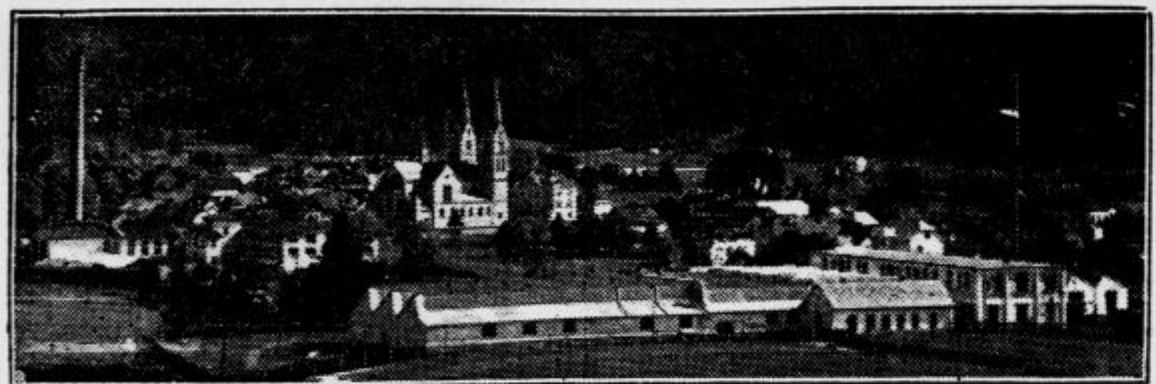
Kočevski rudnik — bolna stran slovenske zemlje

Pridobivanje rudnega blaga iz trebuha naše Zemlje ni tako lahka in enostavna stvar kakor je n. pr. setev in žetev na polju ali sekanje drevja v gozdu. Preden doseže človek rudne plasti zemeljske skorje, mora v potu svojega obraza navadno odkopati debel nerodni krov ilovice in prebiti z rovi sklade trde hribine. To delo zahteva torej dosti delovnih moči in brezprimerno dosti obratnega kapitala. To dejstvo pa zadeva posebno trdo naš dokaj revni slovenski narod, ker izvalja na na-

bilo zaposlenih več ko en inženjer-obratovodja, devet nameštencev in 82 delavcev, katerih naloga je samo skrbeti za pogon elektrarne, oziroma varovati stroje pred rjo.

Posledice tega zastoja so za naše narodno gospodarstvo velike. Saj so spravile ob vsakdanji zaslužek stotine slovenskih delavljnih rok ter jih pahnila v naravno obupno bedo.

V predvojnih časih brezposelnim rudarjem ni bilo niti približno tako težko ko

ša tla tuj kapital in uvaža v naše politično življenje silno kvaren vpliv tujstva. Morda najžalostnejši primer tega imamo v kočevskem premogovniku.

Ce pride skozi trg kočevskega mesta, mimo gradu skozi tesna vrata in na levo čez most, si po 1 km pota že pri njem. Rodne premogovne plasti ležijo tukaj, na tako zvani Trati kot plitva skleda elipsaste oblike, 1200 m na dolžino, a 800 m na širino. Skleda leži po dolgem tako, kakor držijo proge Kočevskega polja, oziroma njegovih gozda bogatih visokih gorskih planot, s svojimi plastmi premoga iz mlade terciarne dobe pa je zavezana med sklade apnenca iz tako zvanih krednih geoloških vekov.

Na tem omejenem prostoru naše slovenske zemlje leži druga pod drugo šest rodni plasti različne debeline. Najdeblja je tretja plast od zgoraj, vse skupaj pa so debele približno 30 m. Kalorična vrednost kočevskega premoga ali »kočevjarja« je 3700 do 51000 kalorij, ima pa v sebi 8,60% pepela, 3,89 žvepla in 29,36% vlage. Pridobljeni premog je po kakovosti tem boljši, čim globlje je ležal v kočevskih tleh. Vsa zaloga premoga, kar je še tisti tamkaj neizkopane, se ceni na približno pet milijonov ton.

Tam na lahni vzvišenosti Trate, kjer zijajo danes odkriti najizdatnejši deli premogovnega rudnega blaga, je cvetela med leti 1849 in 1886 industrija stekla. Ustanovili so jo trije bratje Ranzingerji, potem, ko je začela hirati za ribniško Veliko gorjo urejena Auerspergova Glazuta. Omenjeni bratje so dobili od državne rudarske oblasti l. 1849. prve jamske mere ter so kurlili peči svoje tovarne s premogom, ki so ga kopali tik tovarne. V steklarstvu je imelo vsakdanji kruh blizu dve sto iz nemških krajev dosegljenih ljudi. Ko je bil obrat ustavljen, se je večji del steklarjev zopet odselil, manjši del pa je ostal na Kočevskem in tako pomogel pomnožiti in osvežiti tamkajšnji šibki, hirajoči nemški živelj.

Leta 1886. je premogovnik kupila Trboveljska premokopna družba kapitalistov iz Pariza in Dunaja in organizirala kopanje premoga za prodaj. Štiri leta pozneje je bilo naštetih na tleh kočevskega mesta vsega skupaj le 36 prebivalcev rudarskega poklica, dve leti nato pa je bil obrat že precej povečan, saj dne 28. septembra 1893 je bila otvorjena kočevska proga dolženjske železnice in je začel prihajati kočevski premog tudi na ljubljanski trg. Ob ljudskem štetju je imelo v rudarskem delu kruha že 595, deset let pozneje pa 708 prebivalcev.

TPD je z dragimi napravami in delom slovenskih delovnih rok ter vrhnje plasti premoga toliko odkrilo, da jih je mogoče danes črpati kakor pod milim nebom. Spodnji tri rodne plasti pa so dosegle z rovi in jaški, ki držijo do sto metrov pod površje. Pod najnižjim slojem premoga leži kot podlaga omenjene geološke sklade siva glina, ki ima tudi nekaj gospodarske vrednosti zaradi svoje gnetnosti ter prihajajo ponjo lončarji tam iz južnih vasi Ribniške doline.

Najvišjo stopnjo razvoja je dosegel kočevski premogovnik v prvih letih po svetovni vojni. Leta 1921. je bilo k rudarskemu poklicu naštetih 1015 ljudi. Ali že l. 1925. je TPD kočevski obrat silno omejila. Kopanje v jami je bilo ustavljeno ter obratuje le še dnevni kop. In dočim so prej spravili na dan letno po 100.000 ton premoga, ga pridobivajo sedaj komaj po 24.000 ton. Leta 1936. v premogovniku ni

danes, ker so lahko našli dela in jela v kakem drugem kraju. Danes pa je preseljevanje in iskanje dela skoraj docela onemogočeno. Brezposelnim delavcem zato ni preostalo drugo, ko da so ostali v svojih dosedanjih bivališčih na Kočev-

Živahno stavbarstvo na Gorenjskem

Kmetje se ga slabo udeležujejo zaradi čudne zadeve breztrošarinskega cementa

V okolici Radovljice, okoli Lesc, Žirovnice, Bleda in Jesenic rasejo nove zgradbe. Kamorkoli se ozreš, povsod vidiš rdeče, od dneva do dneva se dvigajoče zidovje. Da se na Gorenjskem dosti gradi, priča dejstvo, da je veliko pomanjkanje zidarjev, čeprav so postali zaradi dobre konjunktore zelo dragi. Manjka pa celo opeke, posebno strešne. V zadnjih letih najraje pokrivajo strehe z rdečo Bohovno opeko, ki prihaja daleč iz Slavonije. Ta strešna opeka, ki ni prav nič dražja kakor ostale in je celo sorazmerno cenejša, kakor one iz cementa, da strehi lepo obliko, je zelo trpežna in prevzema prav malo vode. Kdor si strešne opeke ne naroči pravočasno, se mu lahko zgodi, da bo imel dolgo odprto streho. Zgodi se, da čakajo na naročeno opeko po mesec dni in še več.

Značilno za naše stavbarstvo je to, da se zida največ za razna podjetja ter za tovarniške uradnike in uslužbence. Za kmetja pa se gradi kako gospodarsko poslopje le v nujnem primeru, če je staro pogorelo. Čeprav je največ posestnikov kmetov in je večina gospodarskih poslopij v izredno slabem stanju, se že leta in leta nič ne popravlja. Vzroka ni težko uganiti. Povod je pač ta, da je kmetijstvo zaradi neugodnih gospodarskih razmer tako nazadovalo, da ni v stanju, ne le kaj novega postaviti, marveč ne more niti staro več vzdrževati. Polno imamo napisanih nauk in tudi razni kmetijski strokovnjaki predavajo v zadnjih letih po šolah in tečajih o vzornih hlevih, o živinoreji, gnojnih jamah, o modernem orodju, o higieni itd. Toda kaj je plod takih predavanj, vidimo v vsaki gorenjski vasi. Razpadajoča gospodarska poslopja, odprta gnojlišča in slinilo.

Kakor je bilo že nekajkrat omenjeno v »Jutru«, so se kmetijske razmere v zadnjih letih precej spremenile in sicer po večini v škodo kmeta. Poleg drugih neprikljk je tudi to, kakor po vseh napredujočih državah, da je prevzel tisto prevoznitvo, ki je kmeta precej podpiralo, avtomobilizem. Da pa razpadajo gospodarska poslopja in da ne pomagajo predavanja o kmetijskih gradbah, je pa vzrok ta, da kmetje čakajo, lahko rečemo ne samo mesece, marveč že leta na obljubljeni cement po znižani ceni brez državne trošarine.

Vedno se piše in predava o prepotrebni gnojnih jamah in se ob takih prilikah opozarja na cenen cement, ki ga kmet dobi ali ga bo dobil po sreskem načelstvu od banovine. Pred dvema letoma se je to zgodilo in mnogi kmetje so začeli graditi. Toda kar čez noč so bile zaloge izčrpane in srečni so bili tisti, ki so končali dela. Mnogi so pričeli z delom, odšli na sresko načelstvo in zaprosili za cement, ki je bil proglašen za tako važnega pri ureditvi novih gnojnih jam in pri popravilih hlevov. Treba je bilo vložiti kavčijo, kar so kmetje radi storili. Kdor je vložil kavčijo, je bil prepričan, da bo cement kmalu dobil, in marsikdo je razdrl staro gnojlišče ter pričel kopati novo jamo. Pričeli so tudi s

skem. Leta 1934/35. je bilo v sami kočevski mestni občini okoli 700 brezposelnih. Velik del njih živi v neprestanih skrbah, kako se bodo preživeli in oblekli. Mnogo je siromakov, ki nimajo prav nobenih dohodkov razen poleti od prodaje nabranih jagod in drugih gozdnih sadežev.

In vse to so sami naši bratje slovenskega rodu. V letih dela in zaslužka so nosili svoj prislužen denar v trgovine, obrti in gostilne kočevskega mesta ter pomagali kopoliti bogastvo nemškimi meščanom. Danes jih pa gledajo prav ti nekdanji tako sladki sosedje postrani ter pomagajo tem revežem le pod težkim pogojem, da prodajo sebe in svojo soloobvezno deco hirajočemu kočevskemu nemstvu.

Kot gospodarsko izmuzgani del prebivalstva so bili Slovenci že pred vojno od nemške gospode docela odvisni. Svoje slovenske narodnosti niso smeli nikoli izpovedati in vse njihove zahteve, da se jim odpro v mestni ljudski šoli slovenske vzporednice, so bile zaman. Prepričani samim sebi, zaničevani od narodno zagrzemih nemških sosedov in renegatov, so izgubljali vso narodno zavest, se vdali pritisku ter se izenačili s Kočevjarji.

Kaj pa danes, ko pravimo, da smo v svoji narodni državi? Mar ni povsod in pri vseh obvezna dolžnost oskrbe bednih in izmuzganih nižjih slojev naše nacije? Mar ni prokleto dolžnost, da so tudi podjetja narodnosocialna v smislu države, ki jih trpi ter jim dovoljuje izvažati leto za leto težke milijone v žrelo nenastitne tujine. Zato naj jim velja naš resen poziv: Dajte svojim odpuščenim rudarjem na Kočevskem zopet dela in jela in zadovoljite se zato z majšimi dobički!

Dr. Jože Rus

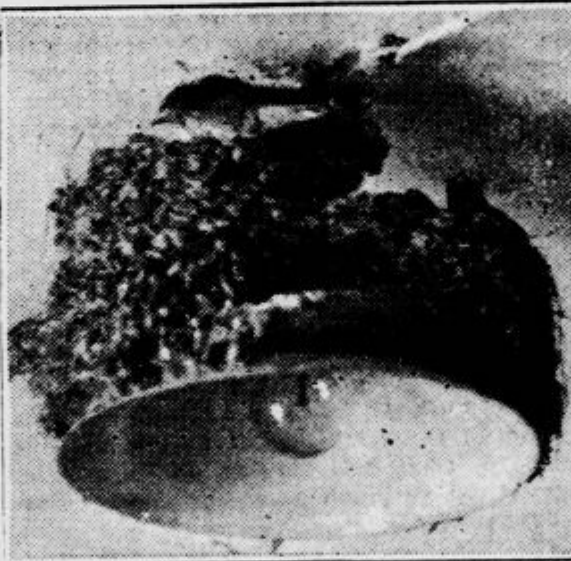
popravljanjem hlevov, toda cementa ni bilo od nikoder, čeprav je bila kavčija vložena. Kaj početi? Mnogi so si morali nabaviti dražji cement in so bili zaradi tega prisiljeni dvigniti svoje kavčije, nekateri pa čakajo še danes z napol podrtimi gnojnimi jamami in razdrtimi hlevi na cement. Ljudje hodijo spraševati na sresko načelstvo in so zelo srečni, če ujamajo kmetijskega referenta, ki je tolikokrat na komisijskih potovanjih.

Ali se ne bi dalo to tako urediti, da bi kmetje dobili podpore za nabavo cementa, ali pa bi trgovci prejeli nakaznice, koliko cementa smejo dati kmetu, ki je opravičen do dobave? Posebno značilen primer olajšave pri nabavi cementa se je dogodil spomladi. Nekemu posestniku, ki je vložil kavčijo za nabavo trošarine prostega cementa že pred dvema letoma, a jo je potem zahteval nazaj, ker ni bilo upanja na uspeh, je zgorel hlev. Treba bi bilo postaviti nov hlev in sicer po obstoječih predpisih, ki so zelo primerni, zahtevajo pa seveda večjo količino cementa. Razumljivo, da se je hotel gospodar obrniti na kmetijskega referenta in naposled je le dobil odgovor: Kavčijo ste dvignili in nimate več pravice dobiti cement po znižani ceni. Kaj preostane zdaj gospodarju? Ali naj vložijo spet kavčijo in čaka z napol urejenim hlevom na obljubljeni cement, ali pa naj napravi lesena tla, ki jih bo podl, ko bo odlok podpisan, ali pa naj si nabavi veliko količino cementa po dnevnici ceni? Podobno se je zgodilo že več kmetom. In potem se čudimo, da kmetje ne zidajo in da so pri večini kmetov še vedno stara odprta gnojlišča in slabi hlevi.

Kmalu bodo godne

Ljubljana, 18. julija

Od vseh ptic je lastavica pri našem človeku najbolj cenjena. Na kmetih jo imajo

V veži meščanske hiše gnezdi na električni svetilki pod stropom hkrati kar troje parov lastav

za srečnosno tičico, ki varje dom pred mnogimi neugodami, še celo, kadar gnezdi pod krovom.

Včas je bilo lastavičje gnezdo v mestni hiši redka posebnost, sedaj pa so se lastavice privdale mesta in v marsikateri hiši jih gnezdi več hkrati. Posebno si rade izbira električne svetilke v vežah. Na svetilki v prehodu Narodne tiskarne gnezdi lastavičji rod že mnoga leta in jih ne moti niti ropotanje strojev in drug nemir. Ta čas vedno lačni mladiči že pogledavajo iz gnezda, odpirajo negehom široko rumene kljunčke, da jih stara komaj sproti utešita. Mušic, hroščev in podobnih dobrot je dovolj, pa se bodo mladiči prav kmalu opomogli in godni za samostojno življenje izleteli iz pretesnega gnezda.

Starikava Ljubljana izginja

Ljubljana, 19. julija

Se par dni, pa ne bo več velikega dela nekdanjih Frelihovih hiš na Tyrševi cesti. Te dni so dogotovili pročelje na palači ban-

Še nekaj dni, pa bo Tyrševa cesta segla celo do nove palače banke Slavije

ke Slavije in pred par dnevi so pričeli podirati še stoječi del starih bajt ob cesti. V nekaj dnevih bo to delo odpravljeno nakar bodo cesto takoj razširili, da bo široka kakor ob Ljubljanski kreditni banki oziroma nebotičniku. Ko bo padla še stara hiša pred Bat'o, bomo imeli tod pravi bulvar, ki pa vendar ne bo brez pogreška: s obeh strani ga bosta omejevali dve stari poslopji, z juga Bonačeva hiša, s severa pa ostanek Frelihovih poslopij, Piskarjeva in Zaltova hiša. Kadar bodo podrla še te hiše (takrat se bo seveda tudi Figovec zaman otepal) bo za cestni promet sredi mesta dobro preskrbljeno. Zanamci pa se bodo čudili, kako smo mogli prav tam, koder je največji promet, trpeti ozke ulice, nevedne mesta, ki stremi za napredkom in razvojem.

Del starikave Ljubljane torej zopet polagajo v grob. Grobišče pa je še zelo veliko, da bi le prišli grobarji, kakršna sta banka Slavija in Bat'al

Poizkusni balonček iz Francije

Ljubljana, 19. julija

Pred tednom je padel na tla v Iskem Vintgarju poizkusni balonček, na katerem sta bili z vrvice privezani razglednici s sliko mesta Bourg v Franciji. Na razglednicah je prošnjaj, naj najditelj napiše na razglednicah kraj, koder ju je našel in vrže v poštni nabiralnik.

Desetletni učenec Franci Bar, ki je balonček z razglednicami našel v Iskem Vintgarju, nam je vse skupaj poslal v uredništvo. Bržkone si gospa Thérèse Blanc in gospodična Montangerand, po naslovu sodeč učiteljci, nista nadejali, da utegne balonček zanesiti preko meja republike, ker sta razglednici opremili s francoskima znamkama po 40 centimov. V uredništvu smo dali razglednici v kuverto in jo frankirano z našo znamko od-

— Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravnih »Franz-Josefov« grenke vode, zaužite zjutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Josefov« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Ženska hvala

razkrajja čez
noč nesnago
v perilu!

pravili na željeni naslov. Po znani geografski nepoučenosti Francozov, v kateri jih Francozje verjetno se prekašajo, bosta žnili dami s vrtnjenima razglednicama mnogo veselja in še več truda, dokler bosta dogmali, kod leži najdišče njune zračne pošte.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Koroški borci, celjski legionarji!

Krajevna organizacija Lige koroških borcev iz Gornjega grada priredi v nedeljo 30. t. m. v lepem letoviščarskem trgu Ljubnem ob Savinji proslavo 20 letnice spomina na boje ob naši severni meji. Program: ob 10. sprejem na mostu na Ljubnem, ob 10. služba božja v župni cerkvi za padle in umrle tovariše, po službi božji velik manifestacijski zbor severnih borcev na Forštu, po zboru odkritje spominske plošče na hiši, kjer je bil leta 1919. glavni stan Celjske legije, opoldne obedi po raznih gostilnah, ob 14. velika narodna veselica na Forštu, pri kateri bo domača godba z godci v gorenjskih narodnih nošah. Čisti dobiček proslave je namenjen najrevnejšim članom.

Zveza v Ljubno je tako iz Celja kakor iz Ljubane zelo ugodna. Borci, ki bodo potovali preko Celja v Ljubno, imajo takoj zjutraj priključek na savinjski vlak do postaje Šmartna ob Paki, od koder vozi avtobus skozi Ljubno ob 10. Razen tega bo bržkone vozil iz Celja poseben avtobus, ki ga organizira tovariška organizacija v Celju. Udeleženci iz Ljubljane pa imajo direkten avtobus, ki se odpelje iz Tavčarjeve ulice ob 5. in pride na Ljubno ob 7.38, a vrne se iz Ljubnega ob 18.56.

Kdor si želi zagotoviti obed, ki bo stal okrog 10 din, naj to prijavi naši organizaciji v Gornjem gradu najkasneje do 26. t. m.

Severni borci in posebej celjski legionarji, pridite polnoštevilno na to proslavo. Nedelja 30. t. m. bo naš dan in naj nikogar ne manjka. Privedite s seboj svoje sorodnike, prijatelje in znance!

Pomen izsušitve Skadrskega jezera

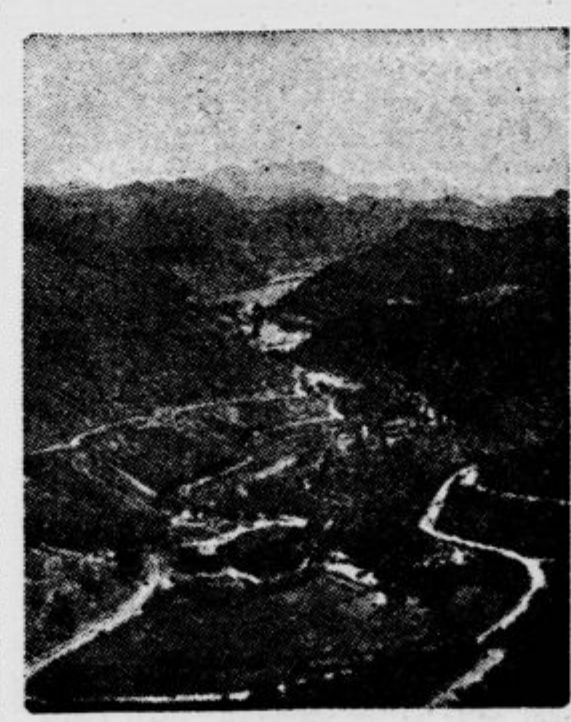
Ne samo za Črno goro, tudi za druge južne pasivne pokrajine je ta akcija življenjskega pomena

Te dni je bilo v naših in nekaterih tujih listih zabeleženo, da namerava Italija po okupaciji Albanije izsušiti svoj del Skadrskega jezera. Zabeleženo je bilo tudi, da so že pogajanja med Italijo in našo državo, da bi tudi mi izsušili svoj del jezera, za kar bi bilo potrebno okrog 200 milijonov dinarjev. Izsušitev Skadrskega jezera bi bila zelo važna in potrebna v gospodarskem, zdravstvenem in nacionalno-političnem pogledu.

Skadsko jezero, ali — kakor pravijo Črnogorci — Skadsko blato, je na meji naše države in Albanije. Državna meja deli jezero na dva nenakla dela. Po geografskih zaključkih je to jezero nastalo pri znižavanju zemlje okrog Medovskega zaliva in dokazujejo razni znaki v Skadski kotlini, da je bilo prej tam obširno kraško polje, kakršnih je mnogo v južnih delih naše države, zlasti v Črni gori (Slivlje, Nikšičko polje) in v Hercegovini (Popovo polje). Okrog jezera se dvigajo visoke planine, Rumija, Krajinske gore, Tarabos na severozapadu, a na vzhodu planinski masiv Prokletija in na severozapadni strani obronki gorastnega Lovčena. Na severni strani je široka ravnica Zete, ki spada med najrodovitejše predele ne samo v Črni gori temveč tudi na vsem južnem delu naše države. Jesero je pravilne ovalne oblike, dolžina znaša 43 kilometrov, širina pa 14 km. tako da je površina v dobi normalnega stanja vode

okrog 356 kvadratnih kilometrov. Ta površina se skoro podvoji v dobi poplavl, ko jezero pokrije okoliške ravnice v obsegu 550 kvadratnih kilometrov. Kdor ve, da je od rane jeseni do pozne pomladi vsa okoliška jezera pod vodo, tudi razume, da so vsi ti kraji skoraj neuporabni za racionalno obdelavo in izkoriščanje. Absolutna višina jezera je povprečno okrog 6 metrov, največje globine pa so na jugovzhodni strani, torej v bližini Skadra. Na jugozapadni obali je nekaj subakvatijskih vrat, ki jim pravijo »ok« s premerom od 20 do 80 metrov in z globino od 8 do 44 metrov. Največjo globino ima Raduško oko (44 m), Krnjičko in Gradačko (14 m) in Tophansko (12 m). S te strani ima jezero nekaj globokih zalivov, na dnu pa nekaj grebenov, med katerimi je največja Petrova punta južno od izliva Morače.

Na severni in jugozapadni obali je kakih 50 manjših in večjih otkov, ki jim pravijo »gorice«. Med njimi je največja Vranjina, potem pa se vrstijo Lipovnjak, Kamenik, Lesendra, Črnokur, Moračnik in tako dalje. Po gorah rasto smokve, vinska trta, lavorika, bršljan in drugo. Vodo dovajajo reke Črnica, Crnojeviča, Rijeka, Morača, Promi Milešit, Fronti Sit, Bijoli ter še nekaj manjših rečic in potokov ter izvirji, ki jih je dosti na dnu jezera. Vodo pa odvaja samo reka Bojana, ki ima ozko strugo in mnogokrat ne more odvesti dovolj vode v Jadransko morje,

Dolina Rijeke Crnojevića, v ozadju Skadsko jezero

kar je vzrok čestih poplavl ravne okolice. K poplavam prispeva tudi neurejeni tok Drima, ki meče vodo v Bojano, s Prokletije pa prinaša zemljo. Med poplavi mi se pogrežne v vodo vsa ravnica od žabljaka do jadranske obale in nivo Blata se dvigne do 3 metre. Kadar je med poplavi veter, poplavi jezero tudi Rijeke Crnojevića. Poplava ostane dolgo časa in se

vrača voda v normalno korito šele julija in avgusta.

Voda Skadrskega jezera je sladka kakor rečna, kar je vzrok velikega bogastva rib, med katerimi so vrste, ki jih ni nikjer več v Evropi. Ribe lovijo v velikih količinah, jih sušijo in izvažajo. V zimskem času je bogat lov na razne morske ptice. Okrog jezera je nekaj naselbin, med katerimi sta naši strani najvažnejši ona v Zeti in Vranjini. V teh naselbinah živi okrog 14.000 prebivalcev, ki se mnogo bavijo z ribolovom, a se še vedno poslužujejo primitivnih sredstev. Jezero se deli na Fučko blato ter Malo in V eliko blato. Dodati je treba še Humsko blato, ki predstavlja širok rokav in ima svoj naziv po hotskem Humu.

Kakor je razvidno iz tega kratkega opisa Skadrskega jezera, obsega jezero velik kompleks zemljišč, ki bi se z izsušenjem mogla vzposobiti za racionalno obdelavo, kar bi imelo neprecenljive koristi za pasivne dele naše države. Doselej ima že od ribolova svoj obstoj nekaj tisoč ljudi okrog jezera, izsušitev jezera pa bi daleč prekosila vse dosedanje sorazmerno male koristi, ki jih ima ljudstvo od jezera.

Ideja izsušitve Skadrskega jezera je stara že nekaj desetletij. Zadnji monarh Črne gore kralj Nikola se je z njo resno bavil in, če ne bi bilo zaprek od političnih razmer, bi se bilo delo že davno pričelo. Črnogorska vlada je pravilno razumela pomen izsušenja Skadrskega jezera ter videdla v njem oskrbo vse Črne gore z židom. Ni ji pa bilo usojeno, da bi svoje namene izvršila, in tako je bil vse problem prepuščen novi državi. O njem razpravljajo že 20 let v skupščini in senatu, a

brez vsakega uspeha. Vsi poslanci in senatorji Črne gore so doslej že neštokrat opozarjali vse naše vlade v Beogradu na pomen izsušitve jezera ter prikazovali tudi veliko rentabilnost tega dela. Vse to pa ni imelo uspeha, ker so se meročajni krogi menda plašili prevelikih izdatkov, in je tako Črna gora ostala med deležniki podpore nekaj vagonov koruze vsako leto, ko se nihče ni hotel brigati za njeno pečeje vprašanje. Tudi to ni pomagalo, da je sodobna Črna gora stalno postavljala na dnevni red dvojje svojih perečih vprašanj: ureditev železniške mreže in izsušitev Skadrskega jezera. Tudi predlogi Albanije niso imeli boljših uspehov. Albanija je bila pripravljena od svoje strani prispevati za izsušitev nad 150 mil. din. Brez uspešni so ostali tudi prejšnji predlogi Italije, ki je za ceno raznih koncesij nameravala sama izvesti izsušitev jezera.

Koristi izsušitve Skadrskega jezera pa bi bile mnogotere, v prvi vrsti v gospodarskem pogledu. Veliki kompleks zemljišč ne bi oskrbeli z žitom samo Črne gore, temveč tudi vse južne kraje države, kjer vlada pomanjkanje. Po računih strokovnjakov bi pridelki izsušenega zemljišča še pred 10 leti izplačali vse stroške, kar pomeni, da bi bilo vse že davno izplačano, če bi se bili lotili teh koristnih in prepotrebni del takoj po uedinjenju. Zve bi oskrbele vsi Črno goro in državna blagajna bi si prihranila izdatke, ki jih ima vsako leto, sicer v zelo skromnih merah, za prehrano Črne gore. Črna gora pa bi bila rešena uloge miloščinarjev in bi se uvrstila med gospodarsko aktivnejše banovine, ki sodelujejo pri gospodarskem napredku naše države. Posledica tega pa bi

ZAKAJ

ne varujete svojcem s pravočasnim plačilom naročnine pravice iz nezgodnega zavarovanja »Jutroviha« naročnikov za slučaj smrti pri »ZEDINJENI ZAVAROVALNICI D. D.«.

Domače vesti

* Ugled jugoslovenskih rojakov v čilski republiki. Novi predstavnik čilske republike v Beogradu je prof. Esteban Ivoivić, potomec jugoslovenskih izseljencev, ki so bili doma iz Boke Kotorske. Prof. Ivoivić je še mlad, a je dosegel že visoka in važna mesta. Po poklicu je profesor vseučilišča, zastopal pa je čilsko republiko tudi pri mednarodnem uradu dela v Ženevi. Časopisnim poročevalcem je izjavil, da uživa jugoslovenski rojaki v čilski republiki velik ugled in je za vsakega čilskega državljanca najboljša priporočila, če ima svoje prednike iz Jugoslavije.

* Druga mednarodna tekma letalskih modelov. V Londonu se je pričela 19. t. m. druga mednarodna tekma letalskih modelov, ki bo zaključena 24. t. m. Tekmovalci se bodo borili za prehodni pokal Nj. Vel. kralja Petra II. Mednarodno tekmo prireja britanski Aeroklub, sedež mednarodnega tekmovalstva pa je v Londonu zaradi tega, ker so bili Angličje zmagovalci na prvi mednarodni tekmi letalskih modelov, ki je bila lani v Ljubljani. Tekmovanja se udeležujejo tekmovalci iz Severne Amerike, Anglije, Francije, Kanade, Nemčije, Holandske, Belgije, Jugoslavije in Švice. Naš Aeroklub je poslal v London 12 tekmovalcev, ki so iz Zagreba, Ljubljane, Niša in Beograda ter po večini dijaki višjih razredov srednjih šol in srednjih tehničnih šol, nekaj pa je med njimi tudi visokošolcev. Za nagrade tekmovalcev je prispevala tudi naša zveza domače zrakoplovne industrije.

Kompletna garnitura preparatov
Parfumerija »VENUS«, Tyrševa 9

ZA NEGO KOŽE din 22.—

* Razpis likovnih nagrad banske uprave. Zaradi pomanjkanja umetnin z motivi iz domače zgodovine razpisuje kraljevska banska uprava nagrade v znesku 20.000 din za najboljše likovne umetnike, ki upodabljajo prizore iz slovenske zgodovine. Za nagrade pridejo v poštev le kipi, slike in risbe, ki so nastale v dobi od 1. aprila 1939. do 31. marca 1940. oziroma niso še bile pred tem časom javno razstavljene ali reproducirane. Umetnine morajo biti tako izdelane, da so uporabljive za reprodukcije. Število in višino nagrad določa po svobodnem preudarku glede na število na grade vrednih umetnin razpisodajca, ki je sestavljeno iz zastopnikov Društva slovenskih umetnikov in članov, imenovanih po banu. Nagrade umetnine se po možnosti, št. odkupijo pa tudi če ne, so umetniki vezani, da dovolijo reprodukcijo nagradnega dela prvenstveno kraljevski banski upravi. V primeru, da ne bo predloženih dovolj takih del, ki bi nagraditev zaslužila, se nagrade podelijo le v omejenem znesku ali sploh ne razdelijo in se preostali znesek prihrani za prihodnje razpise. Umetniki naj pošljejo svoja dela do vključno 31. marca 1940. do 18. ure v Narodno galerijo v Ljubljani. Vsako delo naj bo opremljeno z geslom, priložena pa mora biti tudi zapечатena kuverta, ki vsebuje geslo, naslov in ime natečajnika. Vsa po drobnejša pojasnila (tudi glede primernih zgodovinskih motivov) se dobe pri prosvetnem oddelku kraljevske banske uprave.

* Razpisana je služba zdravnik — uradniškega pripravnika v banovski bolnišnici v Murski Soboti. Prosilci morajo imeti pogoje za sprejem v državno odnosno banovinsko službo po zakonu o uradnih ter zdravniških pripraviljalno dobo. Prošnje naj vložijo pri upravi dravske banovine v Ljubljani do 31. t. m.

Proti sončarici uporabljajte Ischambu Fil. Kr. dvorni dobavitelj Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova 5.

* Ruska kapelica pod Vrščem. V nedeljo 23. t. m. ob 11. h. v ruski kapelici pod Vrščem slovesna služba božja.

* Za graditev krematorija v Beogradu ima društvo »Ogenj« dovoljenje od gradbenega ministrstva. Stroški so preračunani na dva milijona dinarjev, krematorij pa bo postavljen na občinskem zemljišču, ki je baje tudi že določeno.

REX steklenice in aparati za vkuhanje sadja in solivja
Julij Klein, Ljubljana, Wolfova 4

* Za izsušitev Jelas polja in za regulacijo Save so na razpolago denarna sredstva za dovršitev najvažnejšega dela. Ministrstvo za poljedelstvo je odobrilo 1.400.000 din, banska uprava v Zagrebu 217.000 din in ravno toliko bo prispevala bosnatska vodna zadruža. Ta sredstva bodo zadostovala za zgraditev dveh nasipov med Brodom in Kobašem ter za ureditev odvodnega kanala Kobaš—Dubočac, kar bo preprečilo vsakoletne velike poplave.

bila tudi hvalenost črnogorskega ljudstva, ki bi okrepilo svojo udanost k našemu državi, ko je itak vedno pripravljeno, da stopi na njen branik. To je brez dvoma važno dejstvo, ko je znano, da danes vsi v Črni gori zahtevajo od države, naj jim pomaga uresničiti te stare črnogorske sanje in nade. Nič ne sme misliti, da bi Črna gora pri reševanju tega vprašanja držala roke križem ter da bi pasivno motila in pričakovala, da ji drugi rešijo njeno vitalno vprašanje. Gotovo je, da bi prispevala vse, kar bi mogla, in da ji ne bi bile prevelike nobene žrtve, kadar bi se začelo s tem delom.

Izsušitev Skadrskega jezera za zadevajo tudi higiensko-turistične potrebe našega juga. Kakor že navedeno, se jezero vsakega leta razliva po širni okolici. Te poplave širijo ogromno zalego komarjev, razširjevalcev malarije. S tem se onemogoča razvoj turistične aktivnosti na vsem črnogorskem primorju trpi od te bolezni. Širjenje malarije in nje sorodnih bolezni povzroča v teh krajih važen problem, ki zahteva od naše socialne politike rešitev. Ni treba posebej poudarjati, da

* Na državnem mlečarskem zavodu v Škofji Loki se od 15. septembra nova dvoletna učna doba. Sprejemali se bodo mladeniči od 17. do 24. leta, ki so dovršili osnovno šolo z dobrim uspehom, ki so zdravi, telesno krepko razviti in lepega vedenja. Prošnje za sprejem naj naslovo priložijo banskim upravam v Ljubljani najkasneje do 15. avgusta. Podrobnejše informacije daje banska uprava v Ljubljani in ravnateljstvo državnega mlečarskega zavoda v Škofji Loki.

* Grdo izkoriščanje obrtniških vajencev. V Beogradu je tovarna pohištva »Visucon«, ki je uvedla obratni sistem z najcenejšimi delovnimi močmi. Daleč preko mere je podjetje sprejemalo vajence in, ko so pomočniki za silo izučili 15 do 17 let stare dečke, so morali kvalificirani delavci in pomočniki na cesti in je podjetje sijajno obratovalo z 52 vajenci, ki so dobivali na teden k večjemu po kakem kovaču. V zadnjem času je bilo v tovarni komaj po 5 do 10 pomočnikov. Kakor je zdaj ugotovila komisija inspekcije dela in Delavske zbornice, je morala delati mladina, ki je oni dan solidarno stopila v stavko, v obupnih razmerah. Najgorsemu izkoriščanju so bili v podjetju priključeni tudi zdravi zelo škodljivi delovni prostori. Po izvršeni preiskavi je bil zdaj ves obrat ustavljen.

* Sporedni izletov. Od 25. t. m. naprej so na razpolago v vseh letalnarnah »Putnik« tiskarski sporedi vseh tu in iz tujih izletov, ki jih v mesecu avgustu priredi Tujsko prometna zveza v Ljubljani. (—)

* Tatvina zgodovinskih pisem iz očetinskega muzeja. Pred tedni so opazili, da je izginilo iz muzeja na Cetinju nad 60 zgodovinskih pisem, ki so jih črnogorskega kralju Nikoli pisali razni evropski vladarji. Policija je z vsro previdnostjo uvedla preiskavo in je skrbno nadzirala tudi uslužbenca muzeja. Kmalu ji je postal sumljiv ruski emigrant Mihajlo Partahov, ki je imel pri upravi muzeja skromno službo, a je vendarle razkošno živel. Policijski organi so spremljali vsak njegov korak in, ko so doznali, da se pripravlja na pot v Beograd in da ima tudi pripravljene dokumente za potovanje v inozemstvo, so ga aretirali. Pri njem so našli še nekaj ukradenih zgodovinskih dokumentov, ostale pa je zahteval Partahov odstopiti v Berlin, ker ima menda tam svoje »poslovne zveze«. Pri njem so našli priporočila pisma, ki so mu jih napisali nekateri ugledni člani ruske kolonije na Cetinju. Pisma so bila naslovljena na nekatero Ruse, ki živijo v Berlinu in v drugih mestih Nemčije. Ko je tat razkrinkan, bodo gotovo dobili zasluženo plačilo tudi drugi člani tatinske afere, ki ima po dosedanjih ugotovitvah sodeč velik obseg.

Ne hodite na počitnice brez okusnih in izdatnih SLAMICEVIH konzerv!

* Važne prireditve v Baden—Badenu. Mednarodne tekme v Baden—Badenu spadajo med najvažnejše prireditve v Nemčiji ter uživajo tudi velik sloves v inozemstvu. Tekme bodo 20., 22. 25. in 27. avgusta. V tem času pa bo tudi peštra vrsta najrazličnejših družabnih in umetniških prireditev. Vsak večer bodo gledališke predstave ter vsak dan po trije koncerti zdraviliškega orkestra, ki šteje 60 godbenikov, poleg tega pa še cela vrsta rednih plesnih in baletnih prireditev. Prireditve bodo v baj no razsvetljenem parku zdraviliškega Slavostne koncerte bo vodil vodja monakovskega filharmoničnega orkestra prof. Osvold Kavasta. Programi prireditev so že objavljeni in bo tako n. pr. 22. avgusta velika slavnostna večerna prireditev, mednarodnim tekam pa bo sledil od 23. do 31. avgusta mednarodni jesenski turnir v golfu, potem od 31. avgusta do 3. septembra mednarodni teniški turnir, od 9. do 10. septembra pa mednarodni jesenski plesni turnir. 16. in 17. septembra bo mednarodne prireditve zaključil jesenski mednarodni turnir v bridgeu. (—)

Ženki rad izpolniš želje: Čik-bonbon ji je v veselje.

* Društvena potovanja. 5.—6. VIII. Trst, Opatija, 13.—15. VIII. Sušak, Crikvenica, Plitvička jezera, 13.—15. VIII. Grossglockner. Prijave in pojasnila potovalna pisarna M. Okorn, Ljubljana, Franciškanska ulica, tel. 22-50. (—)

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

bi izsušitev Skadrskega jezera avtomatično rešila tudi to važno vprašanje ter odprla črnogorsko primorje tujim turistom, kar bi dalo državi blaginjo nove dohodka in nove rezerve za gospodarski napredek južnih krajev naše domovine.

In še mnogo drugih koristi, ki bi se izkazale v najkrajšem času, bi dala ta akcija, ki ne zahteva nemogočih izdatkov s svojo izvedbo. Ko je Italija pripravljena, da za svoj del jezera, ki je manjši od našega, žrtvuje 150 milijonov dinarjev, je skoraj malenkost za nas, dati to, kar se zahteva in kar bi se v najkrajšem času izplačalo. Zato z največjim navdušenjem vsa Črna gora pozdravlja začetek teh pogajanj in prosi, da bi prišlo do zaželenih rešitev njenega starega življenjskega vprašanja. Priprani smo, da bo vlada, ki bo izvedla izsušitev Skadrskega jezera, imela trajno zaslobo v črnogorskem prebivalstvu, priprani pa smo tudi, da bo slovenska javnost po svojih političnih predstavnikih pomagala, da se bedni Črni gori že enkrat zjasni ter usmeri njeno življenje na boljšo pot. Za to bo ostala Črna gora vedno iz vse duše hvaležna.

Milan F. Rakovec

Danes zadnjičkrat ob 16.,
19. in 21. uri

GOSPODAR SAHARE

KINO UNION, tel. 22-21

Z zlato medaljo za umetnost odličnega filma!

Pod visokim pokroviteljstvom najodličnejših predstavnikov Francije izdelan film z najboljšimi igralci z dobro in napeto vsebino!

Iz Ljubljane

* V poročilo o tragični smrti Silva Mehore se je vrnilo nekaj pomoti, ki sta jih zakrivila deloma tiskarski škrtat, deloma pa naglica, s katero smo zbirali informacije. Zato ugotavljamo naslednja dejstva: Ko je Mehoreva družba, zbrana na bregu, začela klice na pomoč, se je Mehorev prijatelj (ne sva), ki je bil z njim takoj pogabljen v vodo in rešil šletnega brata njegove zaročenke, ker je upal, da se bo Mehora kot izvrstnega plavalca lahko rešil sam. Ko je z dečkom priplaval bližje brega, je policijski stražnik g. Alojzij Ovetrežnik samo z brega podal roko dečku in njegovemu rešitelju in ju potegnili na suho. O kakšni nezvesti ni bilo govora. Silvo Mehoro pa je prisilil na pomoč neki učitelj, a ker je bil sam, je ostal njegov trud brezuspešen. Stvar je toliko bolj tragična, ker je Silvo Mehoro utonil pred očmi cele množice kopalcev, izmed katerih si nihče ni upal priskočiti na pomoč.

* Ljubljanski Sokol sporoča svojemu članstvu pretresljivo vest, da je v torek 18. julija v Berlinu podlegel dolgotrajni in zavratni bolezni njegov dolgoletni zvesti član in namestnik praporščaka brat Karl Soss. Vzornemu Sokolu bomo v društveni povestnici postavili svetel in trajen pomnik, v naših srcih pa bomo ohranili nanj neomadeževan in blesteč spomin. Slava njegovim manom! Užaloščenim svojim in sorodnikom iskreno sožalje.

* Angliško društvo sporoča svojim članom, da obišče 20 akademikov z angleških univerz, ki so se mudili na letnem tečaju v Mariboru, v petek 21. t. m. Ljubljano. Pripeljejo se ob 16.45 z mariborskim brzovlakom, si nato ogledajo Ljubljano, nakar jim priredi društvo ob 20.30 večerjo na Bellevue. Ponoči se odpeljejo dalje proti domu. Angliško društvo vabi svoje člane, da se udeležijo sprejema na koler dvoru ter tudi skupne večerje na Bellevue. Člani, ki bi se udeležili tudi večerje, naj se prigrasijo tajniku dr. Zdenku Svigelju (tel. 24-74) najdalje do petka ob 9. zjutraj.

* Starodavna hiša na vogalu Krakovske ulice št. 18 in Vrtni ulice št. 10 pravkar potirajo. Njena lastnica je mestna občina Ljubljana in je občinski svet na predlog posebne komisije sklenil, da se hišica iz nehišnih ozidov do tal potira. Prostor te izginule stavbe se ne bo zidal in bo ostal prazen. Zdi se, da se je črv urazbil v staro hišico, ki je bila v 19. stoletju v Krakovu. Glodal bo dalje in dalje...

* Železniške upokojence in vdove obveščamo, da je izšla okrožnica glede naročila režijskega premoaga. Glavni kolo dvor, računski pisarna, v Ljubljani sprejema naročila od 1. do 24. vsakega meseca od 8. do 12. dopoldne. Vsak upokojenec ali vdova, ki še v tem letu ni naročil nobenega premoaga, naj pri naročilu prinese s seboj zadnji odrezek o prejemanju pokojnine. V tem mesecu je še čas za naročilo do 24. t. m. Izven Ljubljane, glavnega kolodvora, stanujoči upokojenci naj se prepirajo na svojih najbližnjih postajah glede naročila režijskega premoaga. Društvo železniških upokojencev.

* Ogenj v Kotnikovi ulici. Včeraj popoldne so bili poklicani gasilci nujno poklicani v Kotnikovo ulico, kjer sta začeli goriti dve baraki, v katerih stanujejo neki mestni reveži. Kakor pripovedujejo, je ogenj nastal na ta način, da sta se dve stanovalki skregali med sabo, pa je na lepem — ali po nesreči, ali po zlobni nameri v razburjenju — izbruhnil ogenj. Po klicne gasilce so alarmirali iz pisarne Bonačeve tovarne, ki je takoj tam zraven, a ko so prispeli, so našli že delo opravljeno — pogasili so Bonačevi uslužbenici sami. Gasilci so samo še razmetali tleče ograde ene barake, medtem ko je bila druga, čerav se je že bila začela užigati na varnem. V nevarnosti pa je bila tudi lesena stena, ki loči dvorišče Bonačeve tovarne od Kotnikove ulice.

* Gospodinja šola za gostilničarske gospodinjice, s katero je tudi združen internat, začne šolsko leto 1. septembra. Ravnateljstvo šole vpisuje učence in daje informacije vsako soboto od 10. do 12. v šolski pisarni na Privozu št. 11. Tam se dobe tudi prospekti o šoli in internatu. (—)

* JASO. Prijave za izlet na teniške tekme za Davis-cup v Zagreb samo še do jutri 20. t. m. Isti dan ob pol 19 uri informativni sestanek vseh udeležencev pred univerzo. (—)

Iz Maribora

* Deseto kolo bahovskega tekmovalstva za prvenstvo Maribora je prineslo sledeče rezultate: Marvin — Ketiš 1:0, Mišura — Cratič 1:0, Vidovič — Babič remis, Šumenjak — Lukeš jun. remis, Lukeš star. — Eferl 1:0. Ostale partije so bile prekinjene. Stanje na 10. kolu je sledeče: Mišura 7 dr. Krulc 6 in pol (1), Mohorčič 6 (2), Lukeš sen 6.

* Nova žrtve kopalja. V nedeljo je tel od doma v Vošnjakovih ulici 19 Danilo Čerpes, star 10 let. Ko je odhajal od doma je dejal, da se gre kopal v Dravo. Odtlej pa se 10-letni deček ni vrnil domov. Policija skuša pojasniti njegovo usodo. Ni izključeno, da je deček pri kopanju v Dravi utonil.

* Iz Bakra, v Bakar. Kolonija deklic se vrača iz doma mariborske JS v Bakru dne 21. julija ob 9.13. Starši naj prevzamejo svoje otroke na glavnem kolodvoru. Isti dan ob 17.58 pa potuje v Bakar mešana kolonija dečkov in deklic, ki jih je zbrala Jadranska straža iz šol ob naši meji. Zbirališče na glavnem kolodvoru točno ob 17. uri.

* Pomanjkanje sladkorja v Mariboru. Številnim mariborskim trgovcem je že povsem pošla zaloga sladkorja, zlasti kristalnega. Mariborske gospodinjice pomanjkanje sladkorja sedaj ob času vkuhanja sadja posebno bridko občutijo.

* V Ljubljano s četrtinsko vožnjo. Od 13. do 15. avgusta bo v Ljubljani gasilski kongres. Redni in podporni člani gasilskih edinic imajo za obisk gasilskih prireditev pravico do četrtinske vožnje iz Maribora do Ljubljane. Gasilska četa Maribor mesto vabi svoje podporne člane, da se zgledajo v njeni pisarni na Koroški cesti 12, kjer dobijo podrobna pojasnila glede četrtinske vožnje in kongresa.

* Na Pohorju je gorelo. V Orlici pri Ribnici na Pohorju je zgorelo gospodarsko poslopje posestnika in lesnega trgovca Maksa Snohe, ki ima 82.000 din škode. Razen tega je oškodovan najemnik Franc Ledinek, ki so mu zgoreli vsi pridelki, za 25.000 din.

* Aretacija zaradi poskušene umora. Poročali smo o studentskem dogodku, ko je 22-letni Viljem Stauber zabodel svojo izvoljenko Anico Damiš, ki so jo morali prepeljati v bolnišnico. Studentski orožniki so Stauberja zaradi poskušene umora aretirali. Ko so ga zaslišali, je izpovedal, da ni hotel Damiševa umoriti. Skliceval se je na razburjenost, ki se je stopnjevala do viška, ko mu je Damiševa zatrla glavo, da ne morda o njem ničesar več slišati. Po končanem zaslišanju so orožniki izročili Stauberja v tujakinske sodne zapore.

* Tatvine na Mariborskem otoku. Trgovskemu potniku L. Randlu iz Einspielerjeve ulice 42 so izginile iz kabine kopaljšča na Mariborskem otoku hlače. Tatvine na otoku se zadnje čase množijo. Policija je zlikovcem že na sledu.

* Nesreča—samomor? V Dravinji so našli utopljenca, starega okoli 50 let, ki je bil v vodi najmanj 10 dni. Pri utopljenju niso našli nobenih dokumentov. Na truplu ni bilo nobenih znakov nasilja. Utopljenec je male in močne postave ter črnih las. Oblastva skuša sedaj dognati ali gre za samomor, ali pa za nesrečno naključje. Podoba je, da je bil utopljenec kakšen becač.

Iz Celja

* Umrl je v torek zvečer v celjski bolnišnici po kratkem trpljenju v starosti 57 let železniški uradnik v p. g. Mirko Kupljen, sin pokojnega celjskega notarja g. Antona Kupljena. Pokojnik je bil odlično naroden in značajan mož. Zapušča ženo go. Viki in mater go. Jelčavo Kupljeno. Pogreb bo danes ob 17.30 iz mrtnišnice na okoliškem pokopališču v rodbinsko grobnico. Pokojnemu bodi ohranjen lep spomin, svojem naše iskreno sožalje.

* Mezdno gibanje pekarskih pomočnikov. Kolektivna pogodba med pekarskimi mojstri in pomočniki je 30. junija potekla. Pekovski pomočniki zahtevajo sedaj novo kolektivno pogodbo in zvišanje sedanjih izredno nizkih mezd. Pekovski mojstri pa zvišanja mezd niso naklonjeni. Sedaj se bodo začela pogajanja za novo kolektivno pogodbo. Upamo, da bodo ta pogajanja hitro in zadovoljivo končana. Celjska podružnica Zveze živilskih delavcev Jugoslavije sporoča ob tej priliki vsem pekarskim pomočnikom, da je njeno članstvo v mezdno gibanju, in apelira na pekarske pomočnike, da med pogajanja ne iščejo dela v Celju.

* Tujska sezona je sedaj v polnem razmahu. V Celju je sedaj mnogo letoviščarjev, predvsem Hrvatov, Srbov in Nemcev. Dobro so obiskana tudi zdravilišča Dobrna, Laško in Rimske toplice, zelo mnogo gostov je tudi v gornji Savinjski dolini zlasti v Logarski dolini. Bistra Savinja, ki ima sedaj okrog 25 stopinj toplote, privablja vsak dan na stotine domačinov in tujcev ter jim nudi osvežitev in razvedrilo.

* Nesreča v kamnolomu. V ponedeljek je padel pri delu v kamnolomu kamen na 40letnega delavca Martina Hrovata z Ločnice pri Celju in mu zmečkal desni kazalec. Hrovac se zdravi v celjski bolnišnici.

Kmetijska šola na Grmu

Novo mesto, 18. julija
Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto v začetku novembra 1939. Šola ima dva oddelka: letno in zimsko šolo. Letna šola traja eno leto, zimska pa dve zimi po 5 mesecev. To zimo, ki prde se vrši I. tečaj zimске šole. Letos se torej sprejema učenci v letno in zimsko šolo.

Vsi učenci stanujejo v zavodu (internatu), kjer imajo vso oskrbo. Sprejemajo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmetičev staršev ki bodo po končanem šolanju ostali na kmetiji.

Lastnoročno pisane prošnje, kolkovane z banovskim kolkom za din 10.— je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu čimprej, najkasneje pa do 10. septembra t. l.

Prošnji je priložiti:

- 1) Krstni list
- 2) Domovnico
- 3) Zadnje šolsko spričevalo
- 4) Spričevalo o pravnosti o ohih prosihkih, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake šole.
- 5) Izjavo staršev o domovni varu (banovinski kolek za din 4.—), s katero se zavžejo plačati stroške šolanja (šolnino); Zavazeti se morajo tudi, da bodo plačali vsaj šolnino do konca šolskega leta, če bi sin ali varovanec brez opravičenega razloga predčasno zapustil zavod.
- 6) Tisti, ki reflektirajo na banovinsko ali kako drugo štipendijo (podpora) iz javnih sredstev morajo priložiti obvezno izjavo (banov kolek za din 4.—) staršev ali varuha, da bo njih sin oziroma varovanec ostal na domači kmetiji v nasprotju primeru pa da povrnejo zavodu sprejeto podporo iz javnih sredstev.
- 7) Uradne potrdilo občine:

- 1) Koliko je posestvo veliko (v ha).
- 2) Kolikšen je predpis direktnih davkov.

3) Število družine, posebej koliko je še neposkrbljenih otrok ter event. druge družinske razmere.

4) Koliko redijo konj, goveje živine, prašičev?

Starost najmanj 16 let in najmanj z dobrim uspehom dovršena osnovna šola.

Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratke sprejemni izpit iz slovenščine in računstva. Hkrati se preišče njih zdravstveno stanje po šolskem zdravniku. Mesečna oskrbina znaša din 300.— do din 75.— po premoženjskih in družinskih razmerah prosilca in se plačuje mesečno vnaprej. Prosilci za banovinsko šolanje mesto morajo priložiti pod 6) navedeno obvezno izjavo in pod 7) navedeno občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer.

Ceste popravljajo

Ljubljana, 19. julija
Ureditev mestnih ulic je zadeva, s katero se mestne uprave že desetletja ukvarjajo. Po cestah ponavadi sodimo čistost mesta in potakem Ljubljane ne bi mogli postaviti v prvo vrsto. Res imamo sredi mesta nekaj ulic tlakovanih in asfaliranih, pa se kljub temu vlečejo po vsem mestu oblaki prahu kakor hitro le malo potegne veter. Škropljenje ulic pomaga le za kratek

Delavci zalivajo s katranom kocke v Wolfovi ulici

čas: v polni vročini so ceste kot zopet suhe in prahu je še več. Ta nadloga bo ostala, dokler ne bodo tlakovane vse velike ceste, ki vodijo v mesto in v ozir ter pešci z njih prenašajo v mesto blato in prah. Pa tudi sredi mesta imamo slabe makadamske ceste, ki bi jih bilo nujno vsaj katraizirati. Mestno poglavarstvo je že pred meseci napovedovalo, da bodo vse mestne makadamske ceste izolirali z doma pridelanim katranom, kar se pa doslej še ni zgodilo. Pravkar pa zalivajo s katranom nekatere ulice, tlakovane z drobnimi granitnimi kockami. Kocke, pri katerih so presledki napolnjeni z drobnim peskom, niso dovolj trdno povezane med seboj. Vozila jih razrahljajo, izmečejo pesek in ceste so vedno prašne. S katranom zaliti presledki pa zavravnajo cestno ploskev, kocke so trdno med seboj povezane in tako ceste je mogoče izplakovati tudi z močnim curkom brez škode za površino. Baje bodo sedaj tako popravili vse ulice, ki so tlakovane z granitnimi kockami. Prav pa bi bilo, da bi ulice včas tudi pometli, sicer ni mogoče spraviti prahu z njih. To se bo obneslo posebno pri makadamskih cestah, še celo pri Tržaški, Dolenjski in Tyrševi, v mestu bo poslej mnogo manj prahu in ga ne bo že najmanjši veterček zagnjal v oblaka.

Iz življenja na deželi

TRŽIČ. Podmladek Jadranske straže ljudske šole v Tržiču se prav iskreno zahvaljuje vsem darovalcem iz Tržiča, kakor tudi oblastnemu odboru Jadranske straže v Ljubljani, ki so s prispevki pomagali do prekrasnega izleta na morje mladini ljudske šole. Vtis, ki smo jih dobili med potjo in na morju, nam ostanejo nepozabni. Čuvajmo naše morje!

POLJE. Pri nas bomo v nedeljo praznovali vsakoletni sokolski dan, na katerega se že vsa naša napredna javnost veseli. Vse članstvo sokolskega društva neumorno vadi, da bo javen nastop tako brezbrižno izveden, kakor vedno Sodelovalna bod godba dravske divizije. Ni dvoma, da bo tudi letos prostrano telovadišče ob sokolskem domu polno članstva in sokolske občinstva, saj je javen nastop našega Sokola vsako leto lep primer prisrčnih vezi, ki vežejo napredno Ljubljano in okolico. Vlak odpelje iz Ljubljane ob 14.15 in je zato prav ugoden za izletnike, ki hočejo združiti prijetno z dolžnostjo. Izpred Mestnega doma pa odpelje avtobus ob 14.30. Velika ljudska veselica, ki bo sledila javnemu nastopu, bo, sodeč po pripravih, tako prijetno sprostita in razgibala staro in mlado, da bo ostala vsem v lepem spominu. Kdor je dozdaj ugibal, kam bi v nedeljo, ta naj se kar odloči za lepo Polje, in naj pride pomožiti veliko sokolsko družino in se nauži prijetne zabave. (—)

BLED. Zvočni kino predvaja danes filma »Lov na ljudi« in »Aladinova svetilka«. Od petka do nedelje kmetička komedija »Ogoljufani prepričljivi« in Alfa kulturni film. Večerne predstave ob 9. uri. (—)

R A D I O

Četrtek 20. julija
Ljubljana 12: Ob modrih vodah havajskih (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Vesela godba radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Deset minut zabave. — 19.40: Nacionalna ura: Naši prazgodovi in njih vrste redkih dreves. — 20: Veseli zvoki (plošče). — 20.10: Slovenska zveza za Slovence (dr. R. Kolarčič). — 20.30: Fantje na vasi. — 21.15: Reproduciran koncert simf. glasbe. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: V oddih igra radijski orkester.

Beograd 18.25: Orkestralni in pevski koncert. — 20: Humor. — 21.10: Narodne pesmi. — 22.15: Plošče. — Zagreb 20: Zvočna igra. — 20.30: Orkestralna skladba. — 21.30: Tamburaški zbor. — 22.20: Ples. — Fraga 19.50: Iz dobe češkega preporoda. — 21.10: Orkestralni koncert. — 22.10: Plošče. — 23: Češka glasba. — Variava 21: Klavirski koncert. — 21.30: Zvočna igra. — 23.15: Skladbe za violino in klavir. — Sofia 17.30: Lahka in plesna muzika. — 19: Pesmi. — 19.30: Simfonična glasba. — 21: Komorne skladbe. — 21.40: Plesna muzika. — Dunaj 12: Lahka godba. — 16: Orkester. — 18.30: Kabaret s plošč. — 20.15: Večer Brahmsove glasbe. — 19: Sanjske slike. — 22.30: Lahka glasba. — 24: Nočni koncert. — Berlin 19.15: Pesmi in klavirske skladbe. — 20.15: Pester spored. — 22.30: Lahka glasba. — München 19: Iz operet in filmov. — 21.20: Koncertna ur

Gospodarstvo

Carinske spremembe v novem trgovinskom sporazumu z Nemčijo

Kakor smo že poročali, so bile o priliki trgovinskih pogajanj z Nemčijo v Kölnu sklenjene tudi nekatere važne carinske spremembe. (Nekateri listi so objavili carinske spremembe, ki so bile objavljene v »Službenih novinah« 1. t. m., kot rezultat letošnjih pogajanj v Kölnu, vendar gre pri objavi teh carinskih sprememb le za dodatni sporazum, ki je bil sklenjen že lani 8. julija s posebnim ozirom na vključitev Avstrije v območje Nemčije.) Pred zasedanjem jugoslovnsko-nemškega gospodarskega odbora v Kölnu se je splošno sodilo, da bo glavna točka pogajanj trgovinsko politična vključitev češko-moravskega protektorata. Takoj v začetku pogajanj pa so Nemci izjavili, da ostane protektorat zaseben, če posebno gospodarsko in carinsko področje s lastnim klirinškim obratom in da ostanejo v veljavi še nadalje trgovinski sporazumi, ki jih je sklenila češkoslovaška republika. Kljub temu načelnemu stališču pa je v Kölnu prišlo do delne revizije tarifnega dela jugoslovnsko-češkoslovaškega sporazuma. V tem tarifnem delu so bile izvršene naslednje važnejše spremembe:

Sprememba tarifnega dela stare trgovinske pogodbe s Češkoslovaško

Ukinjeno je pogodbeno vezanje naših uvoznih carin na kisle kumare (iz tarife post. 9/2), na ciktorijo (42/2) in na konzerve iz kumar (143/1). Prav tako je črtana pogodbeno carina na prejo, enozično št. 7 in manj od siala in manilke konoplje za vezanje snopov (293/1a), kakor tudi pogodbeno carina na isto prejo preko št. 7. V teh dveh primerih je bila carina doslej vezana v višini avtonomne carinske postavke 5 o. d. 6 zlatih din. Isto velja tudi za večjično prejo te vrste (294). S to spremembo je dana možnost, da se uvozna carina na prejo od manilke konoplje in siala poviša v korist naše vrvarske industrije. Prav tako je ukinjeno vezanje pogodbeno uvozne carine na lesene pipe (435/1a in 2a), tako da se carina ob uveljavljanju sporazuma avtomatično poveča od 50 na 120 o. d. 90 na 240 zlat. din.

Črtana je pogodbeno carina na pluge (252/1) in se bo carina povišala od sedanjih 20 na 40 zlat. din, medtem ko bo ostala uvozna carina na pluge za vinograde še nespremenjena, ker je vezana v pogodbi s Francijo v višini 20 zlat. din. Isto velja tudi za dele plugov v teži preko 5 kg, kjer ostane carina 20 zlat. din, kakor je vezana v pogodbi z Nemčijo. Črtanje pogodbeno carine na dele plugov od 5 kg (552/2b) pa bo imelo za posledico, da se bo carina povišala od 20 na 25 zlat. din, ker je v tej poslednji višini vezana v pogodbi z Nemčijo. Nadalje je črtana določba o carine prostem izvozu odpadkov bele pločevine iz tarifne postavke 20. naše izvozne tarife, kar bo imelo za posledico, da bo treba pri izvozu teh odpadkov plačati carino 8 zlat. din. Uvozna carina na takozvano činas opako se poveča od 1 na 1.50 zlat. din.

Pogodbeno carina na žično in rebrasto steklo, na opako iz stekla itd. (512-2) se poviša od 10 na 15 zlat. din. Tudi pogodbeno carina na stekleno posodo (521-1b) se pogodbeno poveča od 26 na 30 zlat. din. Zato pa je dogovorjeno znižanje pogodbeno carin.

rine iz iste tarifne postavke na bele in polbe steklenice za mleko, na steklenice za konzerve (tudi z notranjim obročem iz mehkega guma) od dosedanjih 24 na 20 zlat. din. Prav tako je znižana pogodbeno carina na stekleno posodo, brušeno, polirano, matirano ali s kislino obojeno na drug način gravirano (221-3) od 90 na 70 zlat. din, in pogodbeno carina na stekleno posodo iz rezanega kristala (521-4) od 100 na 80 zlat. din.

V stari pogodbi s Češkoslovaško dogovorjene in vezane pogodbeno carine na železne cevi in dele za spajanje cevi, kovane, valjane in vlečene, neobdelane ali obdelane (539-1) v višini 12 o. d. 15 zlat. din ostanejo nadalje nespremenjene, vendar se spremeni določba, po kateri velja ta carina v bodoče le za cevi z notranjim premerom preko 100 mm (do sedaj preko 80 mm). Končno je povišana pogodbeno carina na servirne tase, ponikljane (562-5) od sedanjih 30 na 140 zlat. din. Vprašanje ukinjenja vezane carine na nogavice iz naravnih svil (335-2a) je zaenkrat odloženo do prihodnjega zasedanja, ki bo jeseni.

Spremembe v tarifnem delu trgovinske pogodbe z Nemčijo

Tudi v tarifnem delu trgovinske pogodbe z Nemčijo so bile izvršene nekatere spremembe.

Uvozna carina na lesno apno iz tarifne postavke 309 nemške carinske tarife do sedaj ni bila dogovorjena, sedaj pa je na našo zahtevo dogovorjen carine prost uvoz tega materiala v višini 150% našega izvoza v prejšnjo Avstrijo v letu 1936, kar znaša 1500 ton. Nemčija je nadalje pristala na povišanje kontingenta za uvoz surovega lesnega špirita (tar. post. 349 nemške uvozne carinske tarife) v višini 125% one količine, ki smo jo izvozili v Nemčijo 1935. kar znaša 758 ton. Po najnovejših nemških avtonomnih odredbah je lesno ogilje prosto carine le do 1. oktobra t. l. Za čas od 1. oktobra t. l. do 30. septembra prihodnjega leta nam je Nemčija dovolila carine prost uvoz 5000 ton lesnega ogilja. Nadalje nam je Nemčija priznala neke ugodnosti pri uvozu ferofilicija in je povečala carinski kontingent za kuhinjsko posodo iz lesa od 15 na 30 ton in kontingent za zobotrebe od 1.5 na 3 tone.

Nadalje smo se dogovorili z Nemčijo glede povišanja naše uvozne carine na prirodne mineralne vode (tar. post. 121-1) na 2.70 zlat. din s pripombo, da velja ta carina tudi pri uvozu v sodih. Vzporedno pa je Nemčija obljubila, da bo povečala devizna dovoljenja za uvoz naših mineralnih vod v steklenicah. Naša delegacija je nadalje pristala na znižanje uvozne carine na vivalar (tar. post. 235-2) in sicer na 50 zlat. din. Prej z Nemčijo dogovorjena uvozna carina na dele biciklov (tar. post. 674-1, 2a in 2b) se poveča od 20 na 30% vrednosti. Znižanje naše uvozne carine na pisalne stroje, tapete, eternitove plošče, umetna gnojila itd., ki ga zahteva Nemčija, je deloma odloženo na prihodnje zasedanje, deloma pa je odklonjeno.

Vse te spremembe carin bodo seveda stopile v veljavo šele po ratifikaciji obojestrane objavi v »Službenih novinah«.

nih računih za 17.3 na 770.2 milijona din (lani 1177.0), žirovne naložbe državne blagajne pa so se zmanjšale za 5.0 na 32.9 milijona din (lani 58.3).

Zlata podlaga se je neznatno povečala, in sicer za 0.2 na 1920.3 milijona din (lani 1836.0), devize izven podlage pa so narasle za 9.8 na 522.6 milijona din (lani 399.8). Tudi postavka raznih aktiv se je povečala za 15.7 na 2165.5 milijona din.

Menična in lombardna posojila, ki so se v prejšnjem tednu občutno povečala (za skoro 80 milijonov din) so v drugi četrtini julija zopet nazadovale za 84.7 na 1819.2 milijona din (lani 1556.9).

Vrednost zlate podlage skupaj z oficialno premijo je znašala 15. t. m. 2467.6 milijona din, kar predstavlja nasproti obtočno bankovcev in obveznostim na pokaz kritja v višini 27.57% (prejšnji teden 27.53%).

Gospodarske vesti

— K spremembi v vodstvu Pošne hranilnice prinaša beogradska »Jugoslovenski kurir« naslednje informacije: S postavitvijo dr. Miljenka Markovića za generalnega direktorja Pošne hranilnice ni dana samo satisfakcija gospodarstvenikom in gospodarstvu v savski banovini glede na izvestno animoznost dosedanjega generalnega direktorja dr. Nedeljkevića nasproti gospodarstvu v savski banovini, temveč je dana tudi satisfakcija gospodarstvu vseh ostalih krajev naše države, ki je dolgo vrsto let nesimpatično gledalo ne samo na osebnost, temveč tudi na delovanje dr. Nedeljkevića kot generalnega direktorja Pošne hranilnice. Imenovanje dr. Markovića je bilo toliko povoljnije sprejeto, ker prihaja dr. Marković s položaja, na katerem je prebil 20 let in s katerega je zasledoval vsestransko razvoj našega bančništva. Dr. Marković je morda bolje neko kdo drugi informiran o problemih našega bančništva, katerih rešitev se ne da odlagati, če hočemo doseči sanacijo denarništva v naši državi. Dr. Marković morda kot generalni direktor ne bo imel tako velike ingerence pri reševanju našega bančništva, vendar je sigurno, da bodo njegovi nasveti na merodajnih mestih prinesli veliko koristi, ker bodo objektivni in utemeljeni. Dr. Nedeljkević, ki odhaja kot generalni direktor Pošne hranilnice je znan kot precejšen neprijatelj normalnega razvoja našega bančništva in je eden od krivcev, ki so povzročili, da je naše bančništvo leta 1931. utrpelo tako veliki polom. Na koncu pravi »Jugoslovenski kurir«, da se ne bo bavil s političnimi koncepti dosedanjega generalnega direktorja Pošne hranilnice, ki so bile zelo pogrešne, s sigurnostjo pa se lahko reče, da bo dr. Marković za vedno izločil strankarsko politično barvo v delovanju te našega državnega denarnega zavoda.

— Zaposlitve naših kmetijskih delavcev v Franciji. Odelek za zaščito izselencev pri ministru za socialno politiko in narodno zdravje objavlja v »Službenih novinah«, da je z odlokom ministrskega sveta podeljena koncesija za angažiranje kmetijskih delavcev za Francijo na vsem področju naše države Federaciji kmetijskih delavcev FEEMA (Fédération des employeurs de main d'oeuvre agricole de France, 15 rue du Louvre, Paris 1a).

— Turistična nakazila preko kliringa s Slovaško. Narodna banka je dobila od Slovaške narodne banke v Bratislavi pristavek, da smejo naši državljani, ki potujejo na Slovaško bodisi kot turisti ali pa zaradi zdraviljenja, vplačevati za svoje potrebe preko pooblaščenih zavodov v slovaški kliring dinarske zneske do protivrednosti 1500 slovaških kron na mesec in za osebo. Narodna banka je napravila potrebne korake, da se vsota 1500 slovaških kron poveča na 3000 slovaških kron mesečno za osebo, na kar mora dati še svoj pristavek Slovaška narodna banka.

Borze

19. julija

Na jugoslovenskih borzah so se nemški klirinški čeki trgovali po 14.30, grški boni pa v Beogradu po 30.40 in v Zagrebu po 30. Na svobodnem deviznem trgu se ravno tečaj po 258 za funt.

Na zagrebškem efektornem tržišču je vojna škoda pri slabih tendencijah notirala 467-468 (v Beogradu promet po 467.50). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo prometa.

DEVIZE

Ljubljana. Oficielni tečaj: London 205.95 — 209.15, Pariz 116.27 — 118.57, New York 437.26 — 443.25, Curih 995 — 1005, Milan 231.55 — 234.65, Praga 150.50 — 152, Amsterdam 235.74 — 239.70, Berlin 176.12 — 178.68, Bruselj 747.25 — 759.25. Tečaj na svobodnem trgu: London 256.40 — 259.60, Pariz 144.31 — 147.11, New York 545.35 — 551.35, Curih 1238.07 — 1248.07, Amsterdam 2931.67 — 2969.67, Bruselj 930.34 — 942.34. Curih. Beograd 10, Pariz 11.75, London 20.7625, New York 443.375, Bruselj 75.3250, Milan 23.31, Amsterdam 237.20, Berlin 177.80, Stockholm 106.9750, Oslo 104.5250, København 92.70, Sofija 5.40, Praga 15.1250, Varšava 83.50, Budimpešta 87, Atene 3.90, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 467 — 468, 4% agrarne 61.50 — 62.50, 4% severne agrarne 59.50 — 60.50, 6% belgijske 86 — 87.25, 6% dalmatinske agrarne 84 — 85, 7% investicijsko 99.50 — 101, 7% stabiliz. 93.50 — 100.50, 7% Seligman 99.50 — 101, 7% Blair 93.50 — 94.50, 8% Blair 99.50 — 101; delnice: Narodna banka 7350 den., PAB 210 — 215, Trboveljska 171 — 173, Gutman 40 — 49, Sečera Osijek 80 den., Jadranska 320 den.

Beograd. Vojna škoda 467.25 — 467.50 (467.50), za sept. — (465.50), 4% agrarne 62 — 62.75, 4% severne agrarne 60 den. (60), 6% belgijske 87.25 — 87.50 (87.25), 6% dalm. agrarne 84.50 — 84.75 (84.50), 7% Seligman 100.50 den., 7% Blair 93.75 den., 8% Blair 100 den., PAB 213 — 214.

Blagovna tržišča

21 TO

Chicago, 19. julija. Začetni tečaj: pšenica za julij 66.625, za sept. 67.375, za dec. 68.50; koruza za sept. 44.75.

Winnipeg, 19. julija. Začetni tečaj: pšenica za okt. 54.75, za dec. 56.625. — Novosadska blagovna borza (19. t. m.). Tendence nesp. Pšenica: stara (78/79 kg): baška, sremaka slavonska 149 — 151; južnoban. 147 — 150. Rž: baška 130 — 132.50, jetmen: baški, in sremaki, 64/65 kg 140 — 142.50. Oves: baški, srem.

slki in slavonski 140 — 142. Koruza: baška in pariteta Indija 117 — 118. Moka: baška in banatska »0g« in »0gg« 235 — 245; »2« 215 — 225; »3« 195 — 205; »4« 175 — 185; »7« 150 — 160; »8« 117.50 — 122.50. Fižol: baški in sremaki beli 290 — 295. Otrubi: baški 108 — 110; sremaki 103 — 105 banatski 108 — 110.

+ Budimpeštanska termična borza

(19. t. m.). Tendence prijazna. Koruza: za avg. 17.22 — 17.24, za sept. 17.43 — 17.46.

BOMBAŽ

+ Liverpool, 18. julija. Tendence komaj stalna. Zaklj. tečaj: za julij 4.84 (pr. dan 4.90), za dec. 4.35 (4.40).

+ New York, 18. julija. Začetni tečaj: za julij 8.11, za dec. 8.54 (8.55).

Iz državne službe

Beograd, 19. julija. p. Za rednega profesorja histologije in embriologije v 2. položajni skupini 2. stopnje je napredoval dr. Alija Košir, doslej izredni profesor v 4. položajni skupini 1. stopnje na medicinski fakulteti Ljubljanske vseučilišne. Sekundarni zdravnik državne bolnišnice za ženske bolezni v Ljubljani dr. Vito Lavrič je napredoval za asistenta v 7. položajni skupini. Veterinarski pristav Franc Irgi je bil premeščen iz Debra v Kumanovo.

Reforma srednje šole na Slovaškem

Po odredbi slovaške vlade z dne 11. t. m. je odsej naloge slovaške srednje šole, da »vzreja dijake na verski osnovi za zveste državljane slovaške države, jim v duhu slovaške narodne kulture nudi višjo izobrazbo in jih pripravi za študij na vseučilišču ali kakih drugi visoki šoli«.

Namesto dosedanjih več tipov srednjih šol se uvaja sedaj enoten tip srednje šole pod imenom »gimnazija«. Gimnazija ima osem razredov in se deli v višjo in nižjo. Skupna vzgoja fantov in deklet ni dovoljena. Za dekleta bodo ustanovljene posebne gimnazije ali pa paralele na srednjih gimnazijah. Obvezni predmeti v srednji šoli so: verouk, slovaški jezik, latinščina, nemščina, uvod v filozofijo, zgodovina, domovinoznanstvo, zemljepis, prirodopis, kemija, fizika, matematika, risanje, socialna pedagogika, petje in telovadba. Po želji diakov so v višji gimnaziji lahko obvezni tudi še grščina, opisna geometrija, in risanje. Na nemških srednjih šolah velja isti učni program, le da je pouk namesto v slovaščini v nemščini in da se namesto nemščine kot drugi jezik poučuje slovaščina. Gimnazijske študije dovrši lahko vsak ali javno ali privatno. Na moških srednjih šolah lahko dekleta študirajo samo privatno.

Kvik
S TOPLO ALI HLADNO VODO
PROIZVAJA UNION ZAGREB

Upravljalni uradnik Anton Jutršnik pri upravljanju policije je napredoval v 9. položajno skupino.

Seja slovaške vlade

Bratislava, 19. julija. AA. Včeraj se je vršila seja vlade. Ministri so poročali o razvoju Slovaške na gospodarskem polju. Finančni minister Pružinsky je poročal o narodnem posojilu. Nato je vlada razpravljala o zunanje-političnem položaju. Sprejeti so bili tudi številni sklepi glede administrativne in ustavne reforme. Po seji vlade je propagandni minister Mach dal novinarjem izjavo, v kateri je naglasil svoje posebno zadovoljstvo nad rezultatom posojila za narodno obnovo. Dejal je, da je to najboljši dokaz, da slovaški narod gleda z zaupanjem v svojo bodočnost.

Dr. Henrik Tuma v dr. Brecljevi luči

V junijski številki mesečnika »Dejanje« je bila objavljena razprava dr. Antona Breclja, »Pisnik Simon Gregorčič v dr. Tumovi luči«. Dr. Breclj nastopa »kot branilec osebnosti časti pisnika Simona Gregorčiča« proti izjavi v knjigi dr. H. Tume »Iz mojega življenja«, str. 260-262.

Prav je tako! Vsi, ki ljubimo in cenimo pisnika Simona Gregorčiča, odobravamo, da branu — kdor je poklican — njegovo čast. Naj pa mi bo dovoljeno, da kot alpinist povem nekaj besed o tej »skokljivi zadevi«, kakor jo imenuje dr. Breclj. V njegovo obširno razpravo, kateri so bile povod trditve o S. Gregorčiču v dr. Tumovi knjigi »Iz mojega življenja«, se ne vmešavam, ker nisem za to poklican. Pripomnila bi le, da je bila knjiga izdana po dr. Tumovi smrti. Krivda je torej na strani izdajateljev in urednikov te imenovane knjige. To priznava tudi dr. Breclj. In vendar so mu bile trditve o S. Gregorčiču dobrodošli povod, da s svojo razpravo žali pokojnega dr. Tuma.

Izjave dr. Breclja o politiku Tumi bodo gotovo drugi ovrgli. Dr. Breclj pa se ni zadovoljil s Tumo — politikom, da dokazuje njegovo »samozavestnost in nezanesljivo pomljivost«. Ne, kotli se ga je tudi kot alpinista. Iz pravkar navedene »karakterizacije« sledi, da hoče dr. Breclj ustvariti iz dr. Tume patološki tip, ali ga pa ožigostiti za lažnjavca.

Da dokazuje, kako »netočno spomin« je imel dr. Tuma, pravi dr. Breclj na str. 247: »Poleti 1909 smo prikolovratili v večji družbi z Vršiča preko Razora in Kriških podov v Vrta. V Vrta sem se sešel z dobrim znancom iz Trente, vodnikom Jožetom Komacem, p. d. Pavrom, ki me je povabil, da me popelje na vrh Triglav. Na Severni steni, ki je zahtevala dotlej toliko smrtnih žrtev; tudi tisto leto se je že ponesrečil nemški turist na njej smrtno. Paver mi je zaupal, da je šel najprej na Stenar in z daljnogledom poiskal na Severni steni smer, ki jo je sam srečno preplezal dan pred najinim razgovorom. Za 100 kron je bil pripravljen varno spremiti na vrh vsakega hribčazca, mene kot dobrega znanca pa za polovično nagrado. Pomnilo me odločil, češ da ne tvegam brez muje niti nohta na mezinu in hodim uživati gore po varnih potih. Ko sem se takrat vračal s Triglava proti domu, sva se srečala z dr. Tumo pri Bohinjskem jezeru. Povedal sem mu znamenito novico, da se je posrečilo preplezati Severno steno vodniku Paverju kot prve mu Slovence. Drugo leto jeseni smo brali obširno poročilo dr. Tuma, kako je preplezal Severno steno v smeri, kakor da jo je sam pogodil. Omenja pač, da ga je spremljal vodnik Paver, ki ga še nekoliko smeši, ne omenja pa niti s črko, da je odkril smer in jo preplezal prvi Paver sam.«

Tu ste, gospod dr. Breclj, začeli v prav neprijeten položaj, ker na potju alpinistike ne bo dr. Tumi, našemu pravaku alpinistu, vzrasel samo on branilec. Sto in več jih bo, ki bodo branili svetel spomin moža, ki mu je bila laž v vsem dolgem planinskem življenju in udeleževanju tuja in v odvrtna. Kadar koli in kjer koli je dr. Tuma postavil napačno trditve, je isto tudi vedno popravil.

Dr. Breclj pravi, da se mu je Jože Komac ponudil, da ga pelje za 50 kron čez steno. — No, tako ponudba s strani Jože Komaca je zelo, zelo malo verjetna za vsakogar, ki pozna Pavra. A g. dr. Breclj ima za to trditve pač priče, saj je bil tedaj v »večji družbi«. Izjave teh prič bodo dobrodošle. Vendar moram opozoriti dr. Breclja, da trenutno Jože Komac še živi, čeprav že ugaša njegova življenjska luč. Dr. Tuma je izvedel »znamenito novico« od dr. Breclja, pa je neoprečen v svojem opisu vzpona čez steno leta 1910 zamočal, da je steno že prejšnje leto preplezal Paver. Ubogi dr. Tuma! Zamočal je, kar je bilo znano vsemu planinskemu svetu. To je bilo od silo nepreviklo! Kaj ne?

Vendar oglejmo si dejstva: Jože Komac, vulgo Paver je septembra 1909 pre-

plezal Severno steno in to po tako imenovani Slovenski smeri, ki jo je pred njim preplezal že Andrej Bergine, vulgo Struškaj iz Trente, leta 1890. K turi je po lastni izjavi spodbudil Pavra dr. Tuma sam, ker je hotel steno preplezati naslednje poletje. O vzponu je poročal Planinski vestnik še iste jeseni (glej Pl. v. 1909, str. 196): »V drugi polovici meseca septembra t. l. je znani gorski vodnik Josip Komac, p. d. Haver iz Trente preplezal severno steno Triglava ter je za to rabil 5 ur 35 minut brez počitka. Turo je napravil sam, brez vrvi in orodja, v navadnih okovanih čevljih. Res je, da Slovenci nismo šli prvič čez to steno, ali težko, da napravi kdo turo tako, kakor naš Komac.«

Pa to še ni vse. Tudi glasilo Avstrijskega planinskega društva »Mittellung« (1909, str. 268) je prineslo poročilo o Pavrovem vzponu z dostavkom: »vsekakor odlični uspeh, ki vnovič kaže...« Ta poročila so brali tedaj vsi planinci, ki so se zanimali za alpinistične vzpone, in številni drugi naročniki teh revij, ki preberejo vse, kar je objavljenega v njih. In to splošno znano dejstvo je dr. Tuma zamočal — ?? To je res težavno prizadevanje, kaj ne?

Drugače bi seveda bilo, če bi se zgodilo vse tako, kakor opisuje zadevo dr. Breclj, ki nam menda hoče dopovedati, da je dejstvo o izvršenem vzponu bilo znano le njemu in po njem dr. Tumi. A glej, »Drugo leto jeseni smo brali obširno poročilo dr. Tuma, kako je preplezal Severno steno v smeri, kakor da jo je sam pogodil.«

Res, čedno! Dr. Tuma se v svojem sestavku (Pl. v. 1910, str. 192-191) nikjer ne bavi z zgodovino vzponov v triglavski steni. Sicer bi bil moral navesti, da je bil njegov vzpon čez Severno steno trinajsti, t. j. tretji slovenski ter prvi slovenski turistični vzpon. Ker tega ni navedel, menda vendar ne bo trdil dr. Breclj, da je hotel dr. Tuma prikriti vseh dvanajst vzponov pred njim?

Dalje pravi dr. Breclj: »Omenja pač, da ga je spremljal vodnik Paver, ki ga še nekoliko smeši, ne omenja pa niti s črko, da je odkril smer in jo preplezal prvi Paver sam.«

Omenila sem že, da smeri ni prvi preplezal Paver, temveč Bergine ter da je bilo to znano i Pavru i dr. Tumi. Paver je s Stenarja dočel pripraven pristop v Slovensko grapo. Steno pa je preplezal le v spodnjem delu tako, kakor jo je plezal naslednje leto s dr. Tumo. Izstopil je iz Slovenske grape v levo, kar je menda pred njim naredil tudi Bergine. Dandanašnji imenujejo planinci ta izstop »Preveč izstop«. Dr. Tuma pa je izstopil v težji smeri na Slovenskem stopu. Torej je netočna trditve, da je »odkril« smer in jo preplezal prvi Paver sam. Paver je plezal po najlažji, prirodni smeri, dr. Tuma si je izbral težji izstop.

Rada bi še vedela, kaj hoče dr. Breclj povedati z opazko, da dr. Tuma Pavra »še nekoliko smeši«. Prebrala sem dr. Tumov sestavek, zelo pazljivo prebrala, pa ne najdem nikjer nič »zasmehovanja«. Kaj in kako je mislil dr. Tuma o Pavru je povedal v svojih spisih. Tako pravi v poročilu, ki ga na navaja dr. Breclj, (Pl. v. 1910, str. 196): »... in kadar je vrv v rokah Komacovih se ni kaj batil!« Dalje v Pl. v. 1914, str. 178: »Jože Komac je gotovo najboljši slovenski vodnik.« Itd., itd. Takih citatov bi lahko naštevala dolgo, dolgo vrsto. Pa še nekaj: ali veste, kaj je letos dejal stari Paver? Da so mu spomini na dr. Tuma najlepši, kar jih ima.

In nam vsem, ki hodimo po Tumovih poteh, so spomini nanj lepi in svetli, saj te naj bodo njegovi nasprotniki misle previdnejši, če se ne obzirni. Tumovo alpinistično življenje je čisto, ko blisk! Pregovor pravi: pogled kakšen je človek v gorah, pa veš, kdo je. In mi vsem, kdo je bil dr. Tuma!

M. M. Doboljšava

Naša tekstilna industrija bo pričela predelovati umetni bombaž

Ze nekaj let se razpravlja pri nas o vprašanju uporabe umetnega bombaža takozvane celulozne volne, in sicer predvsem na prizadevanje Nemčije in Italije, ki izvažata to umetno tekstilno surovino in jo skušata spraviti na naš trg. Ze lani smo v trg. sporazumih z Nemčijo in Italijo znižali uvozno carino na celulozno volno (italijanski fioko in nemško Zellwolle) na 5 zlatih din za 100 kg. Navzile temu znižanju carine pa se naša tekstilna industrija ni mogla odločiti za predelavo celulozne volne, ker je ostala nespremenjena obremenitev s poslovnim in luksurnim davkom v višini 44% vrednosti, t. j. v enaki višini, kakor za naravno in umetno svilo.

Vprašanje uporabe celulozne volne je letos znova postalo aktualno, ko so zaradi pomanjkanja deviz nastopile težkoče pri oskrbi tekstilne industrije s surovinami. Tekstilna industrija dobiva le za 70% letnega uvoza bombaža na razpolago devize. Z merodajnega mesta je v tej zvezi prišlo priporočilo, naj si tekstilna industrija zagotovi ostalo potrebo z uvozom iz klirinških držav, ki imajo na razpolago za izvoz le umetna tekstilna vlakna, zlasti celulozno volno. V zadnjem času so napravili v nekaterih naših podjetjih polkuse z uvoženo celulozno volno. V Beogradu so objavili, da bo ukinjeno pobiranje visokega prometnega in luksurnega davka, tako da bo uvoz celulozne volne oproščen poslovnega davka in luksurnega davka enako kakor uvoz bombaža in volne. Sedaj je v resnici prišlo do ukinjenja uvozne obremenitve celulozne volne s poslovnim in luksurnim davkom.

Na osnovi § 1. zakona o skupnem davku na poslovni promet in v sporazumu s trgovinskim ministrom je finančni minister predpisal uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o skupnem davku na poslovni promet, ki je objavljena v »Službenih novinah« 18. t. m. Ta uredba pravi: Carinski tarifni številki 328/429 se doda naslednja pripomba: Na fioko se ne plaša skupni poslovni davek in luksurni davek, kadar ga uvažajo domače predelavne izključno zaradi predelave.

Pri carinski tarifni številki 277/378 se doda naslednja pripomba. Na izdelke in tkanine iz bombaža, volne ali drugega rastlinskega materiala, ki vsebujejo preko 10% fioka se plaša skupni poslovni davek 6.2% (odnosno davčni dodatek 4.2% iz prvega odstavka pripombe k tej tarifni številki), kakor tudi davek na luksuz. Nova uredba stopi v veljavo z dnem objave v »Službenih novinah«, to je 18. julija in se uporablja na vse blago, ki je bilo ta dan že na carinarnicah.

Povečan klirinški dolg nasproti Češko-Moravski

Ze prejšnji teden smo poročali, da je prišlo do znatnih sprememb v češkomoravskem kliringu. Kakor je znano, je v juniju nastal v tem kliringu znaten saldo naših klirinških terjatev, ki je

Angleško časopisje

Kdo odločuje o pisanju velikih angleških dnevnikov
Propaganda za Churchillov vstop v vlado

London, 16. julija
Po svetu se godi danes toliko odločilne- ga, lahko rečemo usodnega, da se je ko- maj se moglo ustaviti ob manj važnih dogodkih. Le mimogrede smo v Londonu opazili, da je Amerika uvedla ta teden redno zračno zvezo z Evropo, dejstvo, ki bi pred leti bilo vse bolj glasno poudarje- no in bi dan za dnevom polnilo stolpce listov. Saj je letalstvo od svojega počet- ka dalje zasledovalo cilj, da skriši svetov- ne razdalje. In Amerika in Anglija sta danes za vsakogar, ki si lahko privoščijo vožnjo z letalom »Yankee Clipper«, odda- ljeni le 24 ur prijetnega potovanja.

Prvi potniki, ki so tako obiskali Angli- jo, so bili po večini zastopniki najbolj zna- nih ameriških listov. Med njimi je bilo tudi nekaj žensk, kajti v Ameriki je mno- go žensk na odgovornih mestih v časopi- snih podjetjih. Zanimiva je sodeb ta ameriških novinarskih gostov o novih vtis-kih, ki jih dobe v Londonu. London, pravi- jo, se je v zadnjih časih spremenil. Zdi se jim, da se je nekako zbral, vtisa ner- vnoze napetosti ni več. Neljubno se vsa- kodo izmed njih zanima te dni za vehe- mentno časopisno kampanjo, ki se vodi za vstop Churchilla v vlado. Ameriški no- vinarji so to kampanjo tudi sami podprli s izjavami, da bi to napravilo navdvo- gen vtis v Ameriki in izboljšalo mnenje o Chamberlainu.

V zadnjih tednih se namreč tukajšnje javno življenje več ali manj suče okoli vedno bolj rastoče zahteve, da preprča- jo ministrskega predsednika o nujnosti pre- ureditve njegove vlade, v katero naj bi pritegnil predvsem Churchilla, če mogoče pa tudi Edena. Skoraj ves tisk od desne do skrajne leve si je edin v presoji, da bi Anglija le tako pokazala svetu, da se mi- šli resno zoperstavljati vsaki politiki silje; samo potem bi Anglija lahko upala tudi na uspeh pogajanj z Rusijo. Pojavila so se celo že beli znaki z modrim napisom: »Churchill«. V kratkem času bomo sedaj lahko presodili, v koliko predstavlja in ustvarja časopisna gonja splošno mnenje.

Med pomembnimi časopisi smo »Times« doslej še niso zastavili svojega vpli- va za Churchillovo stvar. Vendar se od več strani sliši, da tudi njihov lastnik major Astor spada k družbi močnih konse- rativcev, ki so odločno za to, da pride Churchill v vlado. »Timesova« politika pod uredništvom mr. Geoffrey Dawsona pa ostaja slej ko prej zvesta politiki ministr- skega predsednika in njegove vlade. »Times« so vedno bili nekako polifončni list, list višjega državnega uradništva, duhov- ščine, aristokracije. V zadnjih dveh letih pa je prešel list v službo politike, ki so jo obojevali toliko odlični poznavalci angleških razmer. In kar je huje, delal je aktivno politiko na način, ki ni v skladu s tradi- cijo »Timesovega« takta in stila. Tako la- hko zasledimo vse začete Chamberlaino- vih političnih potez v »Timesovih« člankih ali priobčenih pismih. Za pisma pa, ki se po vsebini niso skladala s to politiko, ni bilo prostora v listu, čeprav so bila po- pisana z imeni, ki so spoštovana v angleški javnosti. S »Timesovim« ugledom je pa- dila tudi njih naklada, ki dosega zdaj »le« okoli 200 tisoč izvodov dnevno.

»Daily Telegraph« je list, ki se je naj- bolj okoristil s »Timesovimi« izgubami in prevzel njih čitatelje. Njegova naklada stalno narašča in odkar je listu priklju- čena še »Morning Post«, najstarejši časopis, ki je lani prenehal samostojno iz- hajati, je njegova dnevna prodaja dosegla že tri četrte milijona. Njegov lastnik in glavni urednik je lord Camrose. Stalni njegovi dopisniki spadajo med najboljše angleške novinarje: Victor Gordon-Lennox, George L. Steer in A. T. Cholerton. Tudi Churchill piše vanj od časa do časa. Proti- chamberlainova politika je bila vedno za- stopana v tem listu in med raznimi kriza- mi, ki smo jih preživeli v zadnjih letih, so bila pisma objavljena v »Daily Telegra- phu«, dokaz in znak, da Anglija vendarle še ni tako »čisto na tleh«. Ovdle bi bilo poudarjati, da je v tem listu boj za vklju- čitev Churchilla v vlado zavzel najbolj od- ločno in vztrajno propagando.

Razen teh dveh dnevnikov imamo v Londonu tako zvano »ljudsko« časopisje, namenjeno najširšim slojem. Od teh so štirje jutranjki in trije večerniki. Največ- jo naklado ima list lorda Beaverbrooka »Daily Express« z dnevnim obtokom 2½ milijona. Ako vzamemo v poštev, da je lord Beaverbrook še lastnik večernika »Evening Standard« in nedeljskega lista »Sunday Express«, dobimo pravo sliko, ko- likšno moč predstavlja oseba lorda Bea- verbrooka v novinarskem in političnem svetu. Njegova dolgoletna politika za an-

gleško izolacijo od evropskih homati in tesnejše sodelovanje v imperiju za domi- nio se je zadnje čase izkazala za čisto nemogočo. Zato je polagoma skopnela. Tudi Beaverbrookov tisk dela sedaj propa- gando za Churchilla. Ni ovdle, če ome- nimo, da je stalni sodrnik »Evening Standard« znani karikaturni Low, izred- no tenkočuten političen opazovalec in mo- čen umetnik, ki s svojimi karikaturami zelo sigurno pogodi položaj z nekaj pote- zami, ali kakor pravimo tu: udari žebelj po glavi.

Drugi magnat poljudnega časopisja je lord Rothermere, ki mu zadnja leta že po- magaj sin mr. Esmond Rothermere. Lord Rothermere ima v svojem vodstvu in po- sest list »Daily Mail«, »Evening News« in »Sunday Dispatch«. Njegov brat je bil znani Alfred Rothermere, kasnejši lord Northcliffe, ki je v zadnjem desetletju pre- šnjega stoletja prvi opazil potrebo po ce- nenem poljudnem dnevniku in ustanovil »Daily Mail«, ki ga je prodajal po pol pe- njia število. Lord Rothermere je bil na glasu kot velik oboževalec Hitlerja in te- ga tudi sam ni prikrival v svojem tisku. Pred leti se je eksponiral tudi v propa- gandi za madžarsko revizionistično politiko in te njegove simpatije za Madžarsko so še vedno žive, medtem ko so se drugi njegovi idoli zrušili in »Daily Mail« piše danes na primer odločno za zvezo z Rusijo ter dela propagando za Churchilla, prizna- nega nasprotnika Nemčije.

»News Chronicle« je nastal tako, da so se nekoč pomembni liberalni časopisi zdru- žili v enega. Danes je v rokah znane kve- kerke družine Cadbury, čokoladnega magnata. Njegova naklada je skoraj pol- durni milijon. Isti družini pripada tudi več- ernik »Star« s polmilijonsko naklado. Znani novinar pri »News Chronicle« je Bartlett, ki je bil pred kratkim izvoljen v parlament kot neodvisen napreden kan- didat ter je tako prikril konservativ- ce za sedež.

Po višini naklade je drugi »Daily He- rald« z več kot dvamilijonskim obtokom. To je glasilo angleških trade-unionistov, socialistov (laburistov). Še bolj na levi je glasilo komunistov, »Daily Worker«. Da so ti časopisi bojevitvi nasprotniki politike, ki jo vodi vlada, ni potreba posebej ome- njati. Celotno zdaj, ko se zdi, da Rusija ne misli resno na zvezo z Anglijo, ti listi slej ko prej dolžijo samo Chamberlaina, da ne mara skleniti zveze z Rusijo.

Razen navedenih dnevnikov pa imamo še pomembne nedeljske list, ki ni zvezan z nobenim drugim listom, to je »Obser- ver«. Njegov lastnik je lord Astor, brat lastnika »Timesa« in moč znane lady Astor, članice parlamenta. Churchill in lady Astor sta imela v parlamentu že bur- ne nastope. Zanimivo je, da sta pri tem oba žela aplavze za svoje rezke odgovore. Zato je tem bolj čudno, da je lady Astor zdaj vsa za Churchilla, ko je bila do za- dnjega eden najbolj vnetih Chamberlaino- vih pristaev. Glavni urednik pri Obser- verju je znani Garvin. Kadarkoli zdaj čit- am njegove proruske in prochurchillske članke, se spominam njegovega pisanja v času po nemški okupaciji Porenja, ko so Francozi hoteli, da z angleškim pristam- kom vkorakajo v Nemčijo: Anglija se ne bo vezala proti nemškemu narodu s Fran- cijo, ki je pravkar sklenila zvezo z državo slovenskega porekla. Čeprav je Nemčija kratke čase nato sklenila zvezo z državo vzhajajočega sonca, torej japonskega po- rekla, je Garvin še vedno vztrajal pri svoji politiki, dokler tudi njega ni iztreznila okupacija Prage.

Tudi dva provincialna časopisa imata izredno visok ugled, »Manchester Guardian« in »Yorkshire Post«. Zadnji je zve- zan z družino Edenove žene. Zato je um- ljivo, ako je bil med prvimi listi, ki so začeli z gonjo za preureditve vlade. »Man- chester Guardian« je list liberalcev in splošno priznan kot časopis, ki najbolj ne- ustrašno oznanja resnico, ki je potrebna za zdravo politično življenje.

Kakšen je odgovor ministrskega pred- sednika na vse te kilce po vstopu Churchilla v vlado? Omenili smo že pred ted- ni, da si je težko misliti, kako bi ta dva moža mogla delati skupaj v isti vladi. In ba- je je Chamberlain izjavil, da ne namerava zaključiti svoje politične kariere s samomorom. Churchillova osebnost bi ga v ladi popolnoma zatemnili, če ne celo pregnala iz nje. In tako pravijo oni, ki poznajo angleškega premiera, da je ta- ko poln zaupanja vase in tako svojeglav, da se ne bo dal prestrašiti in prepričati niti od tiska, niti od javnega mnenja.

Lynx.

bite 200 din v denarju. Te kuncce vsak te- den enkrat pošljemo in na čepalniku nabra- no volno spravljamo v škatljce iz lepenke. Kadar se nabere volne ¼ do ½ kg, jo po- nudimo svojemu društvu, da jo proda. Volne porabimo pri nas letno 3000 kg, se- danj jo pa prideltamo komaj 300 kg letno. Kdor ima veselje do teh živali, naj takoj prične z njimi, ne bo mu žal. Nemški ov- naž je kuncce za meso in kožo. Težak je 5-6 kg in daje izvrstno gosto kožico, ki se dobro vnovči. Modri dunajčan da lep mo- der kožušček, medtem ko ima havane- lepo rjavca. Imamo tudi več belih pasem, večjih ali manjših. Pogoji za dobro uspe- vanje kunccev so red, snaga in izmenjava v krmi.

Tudi z rejo golobov si naš mali človek pomaga do skromnih dohodkov. Pri kme- čkih posestvih pride v poštev reja go- lobov cesarjev, škrlancev, škorcev in ri- sovcov. Za omejene prostore brez travni- kov in polj pa se pripravlja reja rimli- nov, florentincev, maltezo, montabano- v, ilceev itd. Mladiti, stari komaj 5 tednov, nudijo okoli pol kg najfinejšega mesa, ki je priporočljivo zlasti za bolnike. Tudi reja kanarčkov donaja lepe denarce, saj se dobri pevci prodajo od 100 do 150 din komad. Reja morskih prašičkov nudi do- bro kupčijo rejcu, ker razni bakteriološki zavodi kupujejo te živalce za svoje poi- skuse zdravljenja. Se celo reja belih miši nudi vir skromnih dohodkov. Uporabljajo jih v iste namene kakor morske pra- šičke.

Prav vse lahko služi v dobro našemu malemu človeku, ako umno in vestno go-

spodari. To pa more le na ta način, ako je o vsem tem dovolj poučen. Ta pouk mu nudi organizacija rejcev malih živali, ki mu poleg tega še pripomore k nabavi le- pih plemenitih živali. Društvo rejcev ma- lih živali je po Sloveniji že lepo število. Vsako bo rado postreglo s pojasnili in na- sveti, kdorkoli se obrne nanj. Ako pa v kakem okolišču društva še ni, daje poja- snila in nasvete »Zveza društev rejcev ma- lih živali« v Ljubljani, Karunova ulica 10.

★

Društva rejcev malih živali in njih zve- za ne prejemajo za svojo strokovno in so- cialno delo nobenih podpor, zato so nave- zana na samopomoč. Z lastno silo in in- iciativo si pomagajo naprej na ta način, da poleg svojih strokovnih prireditelj (preda- vanja, tečaji, razstave) prireajo tudi dru- žabne prireditve (igre, tombole, loterije itd.) v doseg dohodkov, da morejo neovi- rano nadaljevati svoje uspešno delo. Tako prireja letos tudi Zveza sama svojo lo- terijo, ki obsega 400 dobitkov v skupni vrednosti 80.000 din. Med njimi so 4 mo- torna kolesa, 15 moških in damskih koles, spalnica, kuhinja, klavirska harmonika itd., Cena srečki je samo 5 din. Naprodaj so v vseh ljubljanskih trafikah, pri rejskih organizacijah in Zvezi društev rejcev ma- lih živali v Ljubljani, Karunova 10.

Z nakupom srečk zvezne loterije pod- prete uspešno delo Zveze, srečni izbreanci pa bodo deležni lepih dobitkov, ki so le- tos povsem posrečeno izbrani in bodo za- dovoljili prav vsakega dobitnika. Zato ne odlašajte z nakupom srečk.

SPORT

Izločitev treh nogometnih središč

JNS je na zadnji seji ustavil delovanje zagrebskega, splitskega in osiješkega podsveza ter do nadaljnjega sam prevzel vse njihove posle

Beograd, 19. julija

O smojni seji upravnega odbora JNS, na kateri so bili sprejeti dalekosežni skle- pi glede reda in discipline v našem no- gometnem sportu (Glavne sklepe glede pre- stanka članstva nekaterih klubov objavl- jamo na drugem mestu. Op. ur.), je bil izdan daljši komunik, ki ugotavlja med drugim:

Skladno s sklepom upravnega odbora na seji dne 11. t. m. se ugotovi, da je sklep glede formiranja nove lige stopil v velja- vo; nova liga bo štela 10 klubov, tako da se bodo odigrale kvalifikacijske tekme v smislu omenjenega sklepa.

V duhu pooblastil izrednega občnega zbo- ra z dne 20. maja t. l. se s takojšnjo vel- javnostjo ustavi delovanje vseh organov zagrebskega, splitskega in osiješkega pod- sveza, tako da preidejo posli upravnih in poslovnih odborov na poslovni odbor JNS,

posli kazenskega odbora pa na kazenski odbor pri JNS, posli sodniškega odbora pa — na sodniški odbor pri JNS. S posebnim pravilnikom bodo urejena vsa ostala teh- nična vprašanja.

V komunikatu se poziva dalje vsi klubi s področja omenjenih podsvezov, ki so člani JNS, naj pošljejo savežu svoje na- slove, prav tako tudi sodniki. Obvestilo pravi dalje, da se je stanje v našem no- gometu zaradi ustanovitve nekakega novega združenja, od katerega so ti podsavezi ce- lo sprejemali naloge, tako poslabšalo, da je vsej nogometni organizaciji grozil raz- pad. Zato je JNS — izvršujoč sklepe in pooblastila izrednega občnega zbora z dne 20. maja t. l. — potem ko so ostali vsi poizkusi za doseg sporazuma brez uspe- ha, ukrenil vse, kar je smatral za potreb- no, da se spet uvede red in disciplina v vrste članstva jug. nogometnega saveza.

Dan tekem v Frankfurtu

(Pismo enega udeležencev na mednarodnih tekmah s kajaki na reki-Meni)

Frankfurt, 16. julija

Danes so se na Meni že navsezgodaj začele tekme v lesenih in gumijastih ka- jakih ter v kanadcih. Težko si je predstavl- jati okrog 10.000 gledalcev, ki bi vztra- jali in vzpodbujali svoje od 9. zjutraj pa do 6. popoldne in to s takim ognjem, da so morali oni, na katere so tulili, hočeš nočeš naprej.

Tekme so bile mednarodne in so se jih udeležili poleg Nemcev še Švicarji, Itali- jani in ml. Mi smo startali v treh pano- gah, in sicer v leseni in gumijasti enojki ter v gumijasti dvojki, žal niso imeli več nobene tekmovalne lesene dvojke, ter ta- ko nismo mogli startati še v tej disciplini. Vse tekmovalce je zelo ovirala nemirna Mena. Skoro pri vsakem tekmovalcu sta se po eden ali dva čolna prevrnila, kar se nam je zdelo precej čudno, seveda samo dokler smo gledali s suhega. Ko smo pa sedli v čolne in nas je začelo gugati sem in tja, smo pa le videli, da stvar v resnici ni tako lahka.

Od naših je prvi startal Vincenc Mirko, član Kajak kluba Maratona v leseni enoj- ki v predtekhi za popoldanski finale. Vin- cenc je startal še dokaj dobro, toda pri 200 m se je začel loviti na nekem valu in pred- no je vjel zapet ravnotežje, so bili ostali že spredaj, tako da ni prišel v popoldan- ski finale. Popoldne sta prva startala inž. Gaberček in Močnik v gumijasti dvojki za troboj Nemčija-Svica-Jugoslavija. Na številki ena sta startala Švicarja Zimer- man in Klingelfuss, ki sta specialno trenirala 1000 metrov in sta upala, da se ji- ma bo posrečilo premagati svetovna pra- ka Nemca Eberla-Muggenthalerja, ki sta startala na številki dve, na tretjem me- stu sta startala Jugoslovenci. Nemca sta

divno startala, takoj sta nama ušla za tri dolžine čolna, tesno sta jima sledila Švi- carja, na prvih 100 m sva bila že štiri dol- žine čolna zadaj, nato pa je ostalo do 800 m nespremenjeno. Tu pa sta Nemca še bolj pognela in dokončno ušla Švicarjema in tudi nama, ki sva se za spoznanje pri- bližala Švicarjema. Zmagala sta Nemca Eberle-Muggenthaler (4:33). 2. Zimerman -Klingelfuss (švica, 4:38.8) in 3. inž. Ga- berček-Močnik (5:02).

Druga točka troboja so bile gumijaste enojke, kjer je po ogorčenem boju zma- gal in priboril edino zmago svoji domovini Švicar Beneveretti, pol čolna za njim je bil Nemec Brandt, nova nemška nada, in 4-5 čolnov za njima naš Vincenc. Ostali rezultati dvojbo švica: Nemčija so: v leseni enojki je zmagal Nemec Noller, ki vesla izredno lepo, drugi je bil Švicar Zimerman, ki pa je precej zaostal za svo- jim tekmečem. Tudi v leseni dvojki sta zmagala Nemca Lorenz-Noller, ter je bil naskok Nemcev posebno velik pred Švicar- jema. Italijani niso startali z nami v me- dnarodnem razredu, temveč samo v drugem razredu, toda tudi tu se niso mogli uve- ljaviti in so zmerom ostali na 5. ali 6. mestu. Najboljši boji dneva pa je bila tek- ma kajakov četvork, kjer se je borilo 6 čolnov vseh 1000 m centimeter za centi- metrom, dokler se ni v zadnjih 10 metrih posrečilo moštvu iz Essena priboriti si od- ločilno prednost.

Naš uspeh v tej hudi mednarodni kon- kurenci ni odličen po plasmanih, toda po času je prav dober. Glavno, kar nam manjka, je dober start, kajti na kratke proge je odločilen start, kameje pa je pre- malo časa, da bi se lahko zaostanek po- pravil. MOC

Okoli finala za Davisov pokal

Nemčijo bosta zastopala samo Henkel in Menzel?

Iz Berlina prihaja vest, da bo po izjavah nemških teniških strokov- njakov teniški savez za evropski fi- nale proti Jugoslaviji določil samo dva igralca. In sicer Henkel in Men- zela in Rodericha Menzela, ker se je Metaxa v zadnjih prvenstvenih nastopih pokazal v manj dobri luči. Ali in koliko je ta vest točna, se ni- smo mogli prepričati, vsekakor je gotovo, da bo vprsanje nemške po- stave — kakor tudi naše — resno- tik pred izrekanjem, torej zadnji dan pred tekmi samiti.

V naslednjem navajamo nekatere podat- ke iz sportne kariere omenjenih dveh nem- ških teniških mojstrov: Henner Henkel je prvi na nemški lestvi- ci najboljših in se je rodil v Pömmenu dne 9. oktobra 1915. Preko Erfurta, kjer je za- čel igrati tenis, je pred dobrimi desetimi leti prišel v Berlin, kjer se je učil v naj- večji berlinski klub »Rot-Weiss«. V letih 1932 in 1933 je zmagal v singlu in dublu za juniorsko prvenstvo Nemčije ter so ga takrat posredili na 31. mesto med vsemi igralci. Že leto dni pozneje se je povzpel na 6. mesto, od leta 1934 dalje pa je bil v vsej Nemčiji boljši od njega samo znani von Cramm. Leta 1935 mu je prineslo celo vrsto mednarodnih uspehov, posebno v tekmovalstvu za Davisov pokal. In je raz- zen tega osvojil tudi prvenstvo Nemčije v dublu skupno s Crammom in v mešanem dublu skupno z Ausemov. Leta 1936 je

prišel na 9. mesto na svetovni lestvici naj- boljših, leta 1937 pa se je pomaknil še za šest mest navzgor. Takrat je osvojil dva- kratno prvenstvo Francije, državno in mednarodno prvenstvo Nemčije v singlu, prvenstvo Amerike, Avstralije in Egipta v dublu itd. Ono leto mu je prišel v ro- ke tudi naš Punčec, nad katerim je gladko zmagal. Lani je igral nekoliko slabše za- radi obolenja na lakti desne roke, toda kljub temu je še ostal prvak Nemčije v singlu in je med drugim slavil zmago tu- di nad našim Pallado. Letos je sodeloval v tekmah za pokal švedskega kralja Gu- stava, ki ga je dobila Nemčija, ter pora- zil Punčeca na rivieri in Kukuljevića v Wimbledonu.

Roderich Menzel za sedaj še ni uvrščen v lestvico najboljših nemških teniških igralcev. Rodil se je 13. aprila 1907 v Li- bercu (v Sudetih), kjer je l. 1921 začel igrati tenis. Od tam se je preselil v Prago leta 1925, šest let pozneje pa je odšel v Berlin, pa se prihodnje leto spet vrnil v Prago. Prvi večji uspeh je beležil leta 1926 z zmago nad Kehringom, od leta 1929 do 1938 pa je bil na čelu češkoslova- škega tenisa ter bil prvak češkoslovaške neprekinjeno skozi pet let. Pri nas smo ga spoznali leta 1933, ko je postal mednarod- ni prvak Jugoslavije in pozeje tudi Ma- džarske. Leta 1934 so mu priredili 7. me- sto na svetovni lestvici najboljših, ki mu je ostalo tudi leta 1937 in 1938. Lani je bil drugi v Parizu v singlu in tretji v dublu v Parizu in Wimbledonu ter sled- njič drugi v mešanem dublu na prvenstvu Amerike. Med ostalimi je po enkrat po- razil tudi Punčeca, Henkela, De Stefanija, Quista, Borotro in Metaxo. Letos je zma- gal v prvenstvu Nemčije na pokritih igri-

ščih ter je bil določen tudi v nemško ekipo pri tekmah za pokal švedskega kralja. Menzel je znan tudi po svojem novinar- skem delu, saj sodeluje pri številnih nem- ških, ameriških, avstralskih in egiptovskih listih. Nekaj časa je izdal svoj list »Die Tennisbühne« in napljal tudi nekaj knjig o tenisu, ki so imele lep uspeh med čitatelji.

Henkel in Menzel bosta glavna utebra nemške teniske reprezentance, čeprav bo- sta verjetno prišla z njo tudi druga dva kandidata za ta finale, in sicer Metaxa in Göpfert. Kapetan nemškega moštva bo dr. Kleinroth. Za kapetana naše ekipe je bil določen dr. Pavlica, vrhovni sodnik finala pa bo Anton Dembič, podpredsednik teniskega saveza in predsednik Concordie.

Govorice o nekem trenju med teniškim savezom in našimi mušketirji še zmerom niso utihnile in tudi danes se nekateri listi obširno bavijo s temi nezdavnimi pojavi v odločno zahtevo, da je treba čim prej na- praviti red in dati igralcem vse možnosti, da se kar najbolj pripravijo za ta odlo- čilni nastop, ki ga z napetostjo pričaku- jejo po vsem svetnem svetu. Mi smo pre- pričani, da bo savez glede tega ukrenil vse, kar se mu zdi najbolj primerno, kajti nikakor ne gre, da bi ugled našega tenisa trpel nazadnje samo zaradi tega, ker JTS ne bi znal ali ne bi mogel uvesti reda in discipline med svojimi klubi in igralci.

V nekaj vrstah

Na torkovi seji JNS je bilo v razpravi vprašanje klubov Hrvatske sportne sloge, ki se niso odzvali pozivu saveza, da bi od- govorili, ali se bodo pokoravali saveznim pravilom ali ne. Po daljši razpravi je upravni odbor ugotovil, da so klubi Gra- djanski, Hašk, Concordia, Hajduk, Slavija iz Varaždina, Slavija iz Osijeka, Sašk iz Sarajeva in Baška iz Subotice prenehali biti člani JNS protovoljno, ker niso sma- trali za potrebno, da bi odgovorili na poziv JNS glede pokoravanja saveznim pravilom. Ker so posamezni izmed gornjih klubov prenehali igrati v nacionalni ligi, se menja število klubov v tej konkurenci in zmanjša na 10. Glede tekmovalstva po no- vem bodu izdane nove propozicije.

Beograjska nogometna reprezentanca, ki bo v nedeljo v Celovcu igrala proti re- prezentanci Dunaja, bo nastopila v na- slednji postavi: Puhar, Strojčević, Lukić, Manola, Bročić, Djokić, Rakar, Moša Mar- janović, Aca Petrović, Božović in Perlić.

Finale za srednjeevropski pokal, ki je po nedeljskih visokih zmagah Ujpesta in Ferencvarosa ostal popolnoma madžarska zadeva, se bo po medsebojnem dogovoru odigral že v naslednjih dveh tednih. Prva finalna tekma bo to nedeljo na igrišču Ferencvarosa.

V teniških tekmah za mednarodno pr- venstvo Nemčije sta naši ženski zastopni- ci v singlu in dublu želi tri prav lepe uspehe. V singlu je naša državna prvaki- nja Kovačeva zmagala nad Nemko Schu- mann s 7:5, naša druga igralka Florija- nova pa je premagala Čehinjo Straub v treh setih 7:5, 6:4, 6:2. V dublu je jugo- slovenska dvojica Kovač-Florijan slavila gladko zmago nad nemškim parom Rose- nau-Nürnberg s 6:2, 6:1.

V tekmah za Davisov pokal je Avstra- lija zmagala nad Filipini s 5:0. Tekme so bile v Long Beachu v Kaliforniji. Zanimi- vo je, da Filipinci v vseh petih igrah niso zmagali niti v enem setu.

Motoklub Ilirija. Drevi ob 20.30 redna seja upravnega odbora v restavraciji Sla- mič. Zaradi izredne važnosti polnoštevilna udeležba obvezna. Gg. odborniki, ki bi bili nujno zadržani, naj se opravijo pri g. predsedniku (telef. 46-52) ozir. v tajništvo (telef. 20-66).

Motosekcija Hermes ima v petek 21. t. m. ob 20. v restavraciji pri šestici obvezen članski sestanek vseh motoristov in od- bornikov. Zanesljivo naj se sestanka ude- leži tudi g. Maver iz kolesarske sekcije.

SK Ljubljana. Danes ob 17.30 tekma za trening. Igralci vseh moštev naj pridejo sigurno na igrišče.

Sokol

Sokol Ljubljana — Zgornja Šiška se is- kreno in bratsko zahvaljuje vsem dragim gostom, bratom in sestram, ki so v lepem številu prišli k otvoritvi našega doma. Prosimo jih, da tudi v bodočnosti ohranijo svoje simpatije našemu Sokolu.

Križanka št. 90

1		2	3		4
	5		6		
7			8		
9	10	11		12	
		13			
14				15	

Vodoravno: 1. pijača; 3. neznaga; 5. me- ra za dragotino; 7. koralni otok; 8. del telesa; 9. plemiško poslopje; 11. prepriča- nje; 13. domača žival; 14. pasja vrsta; 15. prvi človek.

Navpično: 1. pijača; 2. plokovna mera; 3. poljska rastlina; 4. sorodnica; 5. ruski jezeec; 6. mesto v Banatu; 9. lakota; 10. nevestino premoženje; 11. znanost; 12. francoska kolonija.

Rešitev križanke št. 89

Vodoravno: vila, slak, teta, osel, etika, roka, amen, Sava, Edam, arena, kosa, Aron, lipa, greh.

Navpično: veter, kalin, tek, ata, oka, sam, oca, Eva, sokol, vas, ara, ena, dar, menih.

Pasji davek za — samce

Med neštetiimi predlogi za dvig števila rojstev, ki polnijo ta čas stolpce franco- skih listov, zasluži posebne omembe pred- log, ki je do neke mere originalen. Mož, ki je postavil ta predlog, meni, da se mno- go ljudi ne poroči zavoju tega, ker imajo v svojem psu zadostno nadomestilo za dru- žinsko življenje. Morda bi jih pripravilo do zakona na ta način, da bi pasji davek za neporočene lastnike psov obojega spo- la ob- čutno povišali...

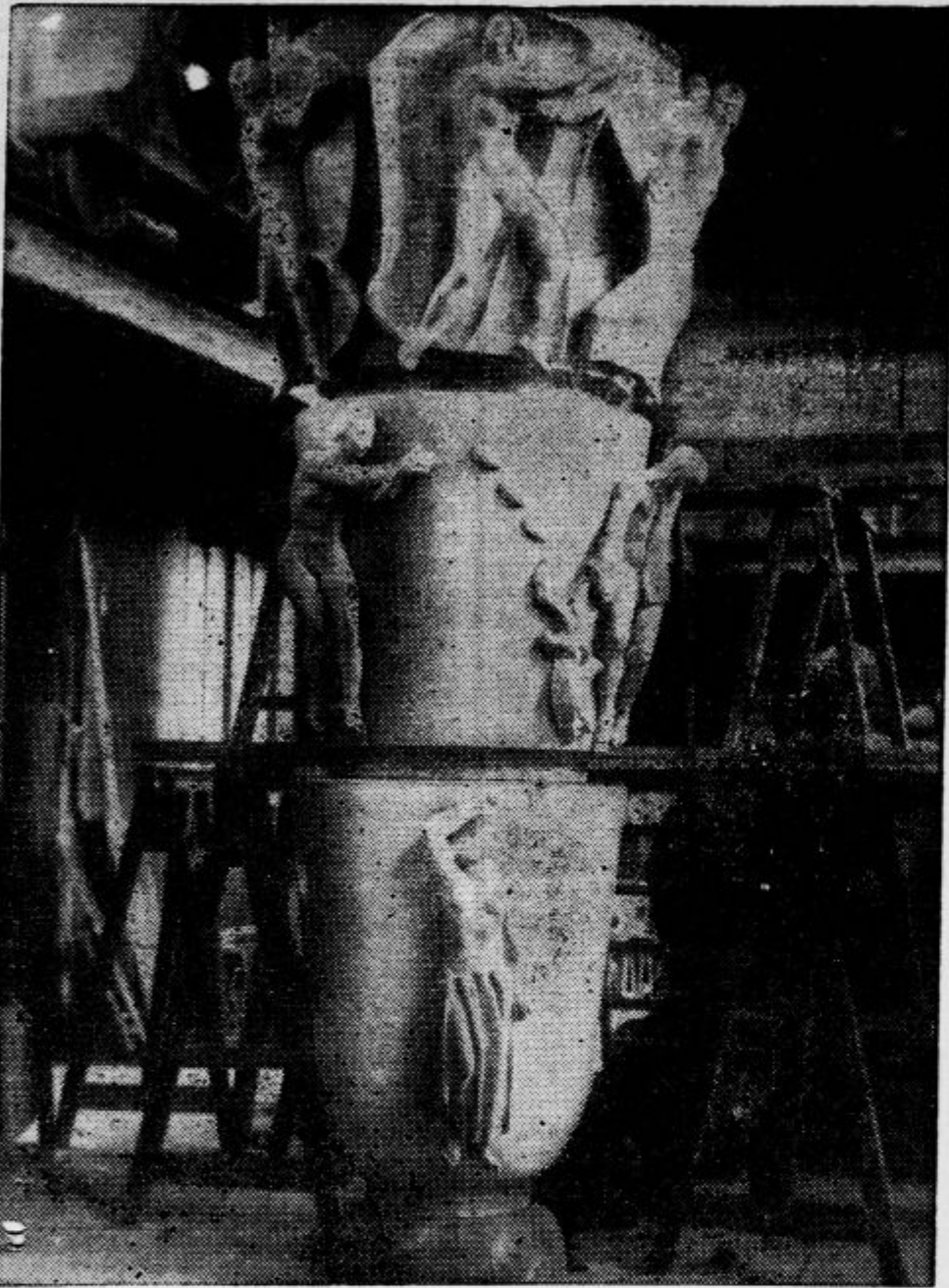
Reja malih živali — vir dohodkov za malega človeka

Današnja gospodarska stiska teži pred- vsem našega malega človeka, to je delav- ca, kmetu, uradnika itd., ki si skuša na razne načine olajšati svoje težko gmotno stanje in slabi gospodarski položaj. Enega izmed najboljših načinov samopomoči imamo tudi v reji malih živali, ki nudi rejcu sicer skromne, toda gotove dohodke, to pa seveda le, kjer so dani pogoji za umno rejo. V to vrsto spada reja koz, ovac, prašičev, perutnine, kunccev, psov, mačk, golobov, pticiv itd. itd. Prav vsa- kemu je dana prilika, da se po svojem za- nimanju posveti tej ali oni reji malih ži- vali. Uspehe pa bo dosegel le tedaj, ako se o reji živali točno pouči in vestno ravn- a po navodilih. Tako navodila lahko dobi vsak zainteresirani pri Zvezi društev rej- cev malih živali v Ljubljani, ki ima dvo- jno nalogo: strokovno in socialno. V stro- kovnem oziru poučuje članstvo o umni reji, preraja razstave, predavanja, tečaje itd. V socialnem oziru pa se udeležuje na ta način, da dele društva med svoje člane brezplačne plemenite živali za nadaljnje udeleževanje.

Strokovni pouk dobi vsak član tudi v listu »Rejce malih živali«, ki izhaja vsak mesec in prinaša poučne članke prav o vseh vrstah malih živali.

Mali človek goji danes raje eno ali dve koki kakor kako suho rebro kravice, ki mu nudi kakor dva do tri litre mleka na dan, med tem ko mu daje dobra koba 4 do 5 litrov. Koliko manj krme porabi koba, ki se zadovoljne z odpadki iz kuh-

Največja porcelanska vaza

Ne newyorški svetovni razstavi občudujejo med drugimi nešteti atrakcijami 6 m visoko porcelansko vazo, največjo, kar so jih izdelali iz tega tvoriva do danes. Razstavljena je v francoskem paviljonu in jo je dala vlada izdelati v znameniti državni porcelanski tovarni v Sevresu

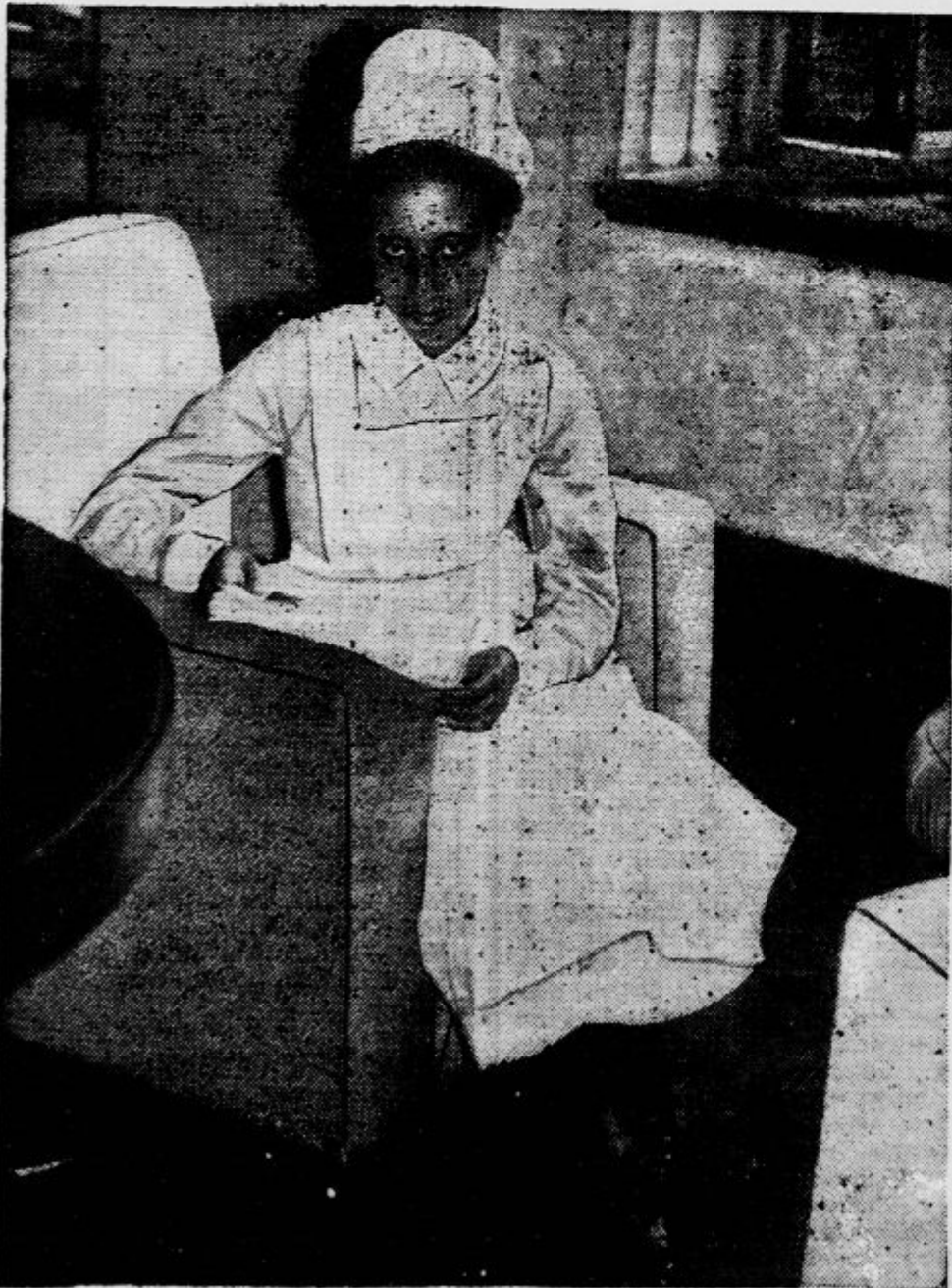
Sprava pred mikrofonom

Konec 40-letne vojne med dvema ribiškima mestoma

Radijska oddaja je te dni zaključila 40 letno vojno med dvema angleškima ribiškima središčema. Štiri desetletja so se bojevali ribiči iz Brixhama v grofiji Devonški z ribiči iz 17 milj oddaljenega Hallsanda, drug drugemu so grenili življenje. Sedaj ko sta voditelja obeh sovražnih strank, Walter Barnes in George Stone, postala stara, trudna moža, je prišlo končno do sprave, za katero so se oblasti toliko časa jaman trudile.

Sporno jabolko med Brixhamom in Hallsandom je bil »Bay«, zaliv, ki velja za najbogatejšo ribjo lovišče v angleških vodah. Če so hoteli Brixhamci s svojimi vlačilnimi mrežami opraviti bogato žetev, so bili gotovo Hallsandci s svojimi košarami za rake pred njimi in narobe. Vsako krat je prišlo do ljutih spopadov, pri katerih so uporabljali tudi vse mogoče orodja. Zdaj se je dogajalo, da so Hallsandci prerezali Brixhamcem mreže, drugi so se maščevali Brixhamci s tem, da so odnašali svojim nasprotnikom lovne priloge. Ob prelomu stoletja se je bil spor tako postrl, da so oblasti ribolov v zalivu prepovedale in da so postavile čuvaje, ki naj bi pazili, da bi sovražna tabora ne krčila te prepovedi. Toda vojna se ni končala. Obe stranki sta nadaljevali kakor prej svoj lov. Brixhamci so svojim čolnom dajali druge številke in si natikali ponarejene brade ter lasulje, da bi jih ne spoznali. Hallsandci pa so bombardirali stražne čolne s kosi premoga, nekoč pa so enega izmed čolnov ponoči celo prevrnili. Stotine bojažljivih ribičev so se seznanile z zaporom in globo, ki so jim jih oblasti nalagale, so nanesele tisoče funtov šterlingov. Toda vojna je postala tradicija, ki je ni bilo mogoče iztrgati. Šele sedaj sta se vodji obeh taborov kot stara moža spravila. Zedinili so se za rešitev, ki bi si jo bili privoščili lahko že davno prej, da niso bili na obeh straneh

Zadnja potomka kraljice iz Sabe

princesa Tsahai, hči bivšega abesinskega cesarja, se je v Londonu posvetila bolnišarski stroki. Delala bo pred vsem v otroških bolnišnicah

Prva usmrtitev ženske v Turčiji

V anatolskem kraju Koeju so usmrtili prvo žensko, od kar obstoji nova turška republika. Bila je poglavarica zloglasne razbojniške tolpe in se je imenovala Gurija. Razbojnik so svoj plen prinašali v njeno hišo in ona ga je potem raspečevala s pomočjo neke prijateljice, Fatme. Pred kratkim sta se obe ženski sprijeli, Fatma je izjavila, da noče več sodelovati. Gurija se je ustrašila, da jo utegne prijateljica izdati in je sklenila, da jo umori. Zvečer, ko je Fatma odhajala domov, je šla Gurija za njo in jo pobila s sekuro. Komaj se je Gurija vrnila domov, je prišla knjej enajstletna Fatmina hčerka, da povpraša za mater. Nečloveška ženska je potegnila otroka v sobo, ga zadavila in vrgla v vodnjak. Naslednji dan je hotela odstraniti tudi Fatmino truplo. V svojo grozo pa je opazila, da kaže Fatma še znake življenja. Ni imela poguma, da bi jo še enkrat udarila, zvečala je telo nezvestne ženske k vodnjaku in ga vrgla vanj. Kmalu nato so oblasti izsledile njene zločine in jo obsodile na smrt.

16.000 brzojavk za Dempseya

Bivši ameriški svetovni prvak v boksanju, Jack Dempsey, je v Združenih državah še vedno zelo popularen. To se je pokazalo v zadnjem času, ko je visel zavoljo vnetja trebušne mrene med življenjem in smrtjo. Sedaj mu gre že bolje. Od kar z gotovostjo računajo, da bo popolnoma ozdravel, je prejel iz vseh delov Združenih držav nič manj nego 16.000 brzojavk, v katerih so mu ljudje sporočali svoje veselje nad bližnjim ozdravljenjem.

Blisk v privezane balone

Na angleškem letališču v Cardingtonu je med neviht tresčilo v pet privezanih vojaških balonov, ki so se vžgali in padli na zemljo. Med isto nevihto je v nekem londonskem predmestju tresčilo v žensko, ki je spremljala svoje otroke v šolo. Težko ožgano so jo spravili v bolnišnico. Naliv je preplaval mnogo cest v londonskih predmestjih, tako da se je moral ves promet za dalj časa ustaviti.

Ne kupujte mačka v vreči!
Ne pijte kisle vode, ne da bi pazili, katero pijete!

Vaše zdravje je toliko vredno — da zahtevate

Radensko

tisto z rdečimi srci,
našo najboljšo mineralno vodo,
izrecno
v originalnih steklenicah!

Velikanske vsote za cvetlice

Po neki statistiki, ki so jo objavili pred kratkim, potrosijo v New Yorku samo za poročne svečanosti mnogo milijonov dolarjev na leto. Kako Američani pri tem pretravajo, kaže primer sinu nekega bogatega finančnika, ki je hotel svoji zaročenki pokloniti največji cvetlični dar. Nekega dne se je ustavilo pred dekletovim stanovanjem deset tovornih avtomobilov, ki so bili natovoreni samo s cvetlicami, večinoma lilijami, nageljni in vrtnicami najbolj izbranih vrst. Mladci mož je bil za to izdal celo imetje.

Zena nekega milijarderja je imela posebno strast za lilije. To bi bilo umljivo, ker je lastnica tovarne dišav, ki izdeluje zelo drag parfem samo iz lilij. Da izdelajo nekoliko centilitrov te esence, morajo porabiti cele gore cvetlic. Velikanske površine so namenjene samo za gojitev lilij, ki jih pozni presadijo v ogromne rastlinjake. Tu jih z najmodernejšimi kmetijskimi napravami varujejo mraza.

Z letalom iz Rima

na Kitajsko in nazaj

V Beograd je priletel na povratku v domovino znani italijanski novinar Beonio Brochieri, sodelavec milanskega lista »Corriere della Sera«. Brochieri je izvršil polet iz Rima preko naše države, Turčije, Mezopotamije, Indije, Sijama in Osrednje Kitajske do severne kitajske meje in se je vrnil preko Perzije, Sirtije in Turčije ter naše države v Rim. Z letalom, ki ga je krmaril sam, je prepotoval nad 30.000 km dolgo progo.

Zamorska nebesa v Ameriki

Eno najlepših posestev in letoviških naprav na Rhoide Islandu, tako zvani »Grad« v Newportu, je dobil na razpolago produli zamorski prerok Father Divine, da uredi tu »zamorska nebesa«. Posestvo je last Angele Kaufmanove, vdove po bogatem industrijcu, ki si je bil z izdelovanjem britvic zaslužil milijonsko imetje. Vdova se je odločila, da ustvari zamorec na svojem posestvu »nebesa«, ko so ji bile mestne oblasti prepovedale točiti alkoholne pijače v »Gradu«.

Koliko papirja porabi ameriška družina

Po računih washingtonskih izvedencev za gozdno gospodarstvo porabi povprečna ameriška družina letno več nego pol tone papirja, kar stane okroglo 40 dolarjev. Nekaj več nego 50 kg odpade pri tem na čiščenje, knjige in pisalni papir, ostanek porabi družina v obliki lepenke, strešne lepenke, zavijalnega papirja itd. štiri petine vsega papirja, ki ga porabijo v Ameriki, izdelajo doma, ostanek uvažajo večinoma iz Kanade. Za to velikansko potrošnjo je treba vsako leto posekati 12 milijard kvadratnih metrov gozda.

Dve nevarni točki za svetovni mir

Na levi: Pogled na Gdansk. Na desni: Ulica v angleški koncesiji v Tientsinu. — Trije činitelji, diplomacija, poletna vročina in žetvena dela, so za trenutek preprečili, da se svet zavoljo dogodkov v teh dveh krajih ni pognal z glavo navzdol v brezno novega svetovnega idanja. Pod pepelom začasnega neznanega upanja, da si bodo vojni priganjači vendarle premislili obnoviti položaj iz let 1914.—1918., pa tli nevarna žerjavica medsebojnega nezaupanja in nepopustljivosti, grožnje in čedalje bolj blazno oboroževanje pa jo podpihujejo

Težka rudniška nesreča v Ameriki

V nekem rudniku v bližini mesta Providence v Kentuckyju je zavoljo eksplozije zasulo 28 delavcev. Devetnajst, ki so jih izkopal, so bili mrtvi in je le malo upanja, da bodo mogli rešiti ostale.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Razstreseni profesor je šel k brivcu in sedel poleg neke dame. »Ostrižite me, prosim,« je dejal. — »Rad,« je odgovoril brivec, »a če to res želite, morate klobuk vendar odložiti.« Profesor je klobuk hitro smel. »Oprostite,« je dejal, »nisem opazil, da sedi tukaj dama.«

Zračna bolničarska služba v Franciji

Francoska vlada je osnovala poseben oddelk »zračnih bolničark«, ki bodo v primeru vojne z letali prevažale ranjence s fronte v zaledje. Slika nam kaže prizor z večje tega oddelka: bolničarke oddajajo po pristanku letala »ranjence« sanitarnem, da ga spravijo v bolnišnico

Betonirani podplati

Neki švicarski izumitelj je odkril nov postopek, da se podplati čevljev zaščitijo proti obrabi. Ne gre za kakšno preprosto usnjo s posebnimi snovmi, kakor so skušali to stvar reševati doslej, temveč za odporno, betonu podobno vrhno plast, ki se da poobjutno obnoviti. Izumitelj pravi, da preizkuša svoj postopek že tri leta, in sicer z najlepšim uspehom. V bodoče bomo nosili čevlje, ne da bi bilo treba novih podplatov, tako dolgo, da se vrhne usnje obrabi. Če pa najdemo še kakšen pripomoček proti obrabi vrhnega usnja, tedaj bomo par čevljev nosili lahko celo življenje.

Hotel za otroke

V Londonu bodo odprli v kratkem svojevredsten hotel, hotel za otroke. Vsako leto prihajajo tisoči šolskih otrok s celine in iz dominionov v britsko prestolnico. Ti otroci so morali doslej, v kolikor niso bili deležni privatne oskrbe, stanovati v normalnih hotelih ob polnih cenah. Londonska šolska počitniška družba pa je sedaj kupila v okraju Claphamu dve veliki poslopji, ki ju bodo spremenili v hotel. Otroci bodo med bivanjem v Londonu živeli tu poceni. Plačevali bodo po svoji starosti in po svoji plačilni sposobnosti, oziroma po plačilni sposobnosti svojih staršev.

A NEKDOTA

Vojvoda Marlboroughski, znameniti angleški vojskovodja, je zbolel. Njegova gospodovalna žena in zelo ne ljubezna žena ga je silila, naj izpije zdravilo, kimu ga je bila pripravila in je na koncu, ker se je branil, vzklila: »Naj me obesijo, če ne bo pomagalo!« Vojvodov zdravnik dr. Garth je menil bolniku: »Vzemite hitro. Pomaga, lo bo sigurno — tako ali tako!«

VSAK DAN ENA

»Čudovito, kako diši tukaj po španskem bengu, jasmínu in biřtelu s čebulo!« (Videna Toga)

Kulturni pregled

Iz literarnih razgovorov v Sofiji

Bojan Bolgar

Med mladimi bolgarskimi esejisti zavzema vidno mesto Bojan Bolgar, ki je izostril svoje mišljenje in razvil formo svojega literarnega dela pod blagodejnim vplivom francoskih vzorov. Temu ljubez, nitemu ciceronu v književnem svetu bolgarske prestolnice dolguje hvalo za mnoge informacije. Priznati moram, da sem si po vrtni v domovino iz obilnega knjižnega brašna, ki so mi ga dali v Sofiji na pot, izbral najprej njegove tri lično oprem. Ijene knjige in preizkusil na njih svojo še novo in nesigurno bolgarsčino. Ko sem se Bojanu Bolgaru v Sofiji razodel kot vneti čitatelj pariških »Les Nouvelles Littéraires«, je to veljalo kakor izkaznica za du-

hovno bratovščino: vzpostavljena je bila vez, ki jo označuje sorodnost usmerjenosti in okusa. Knjige Bojana Bolgara so me pritegnile ne le zaradi svoje vsebine, marveč tudi zaradi forme potopisnih esejev: menim, da je to značilna oblika osebe, ne izpovedi, ki pove včasih več kakor lirika pesem, saj preizkuša na konkretnem gradivu tvorno moč in dozorlost osebnega izraza. Naposled še to: Knjige ljudi, ki jih poznamo in ki so nam prikupni, prebiramo z večjo pozornostjo in zato tudi z večjo sprejemljivostjo kakor tuja dela, ki nas morajo šele zavzeti in pridobiti za avtorja in njegovo zavedo.

Bojan Bolgar je izdal doslej tri knjige, katerih vsaka uveljavlja njegov esejistični talent. V mladih književnostih — bolgarska je med njimi — si mora ta slovestvena zvrst, ki ima pri Francozih svoje predhodnike in pisarje moralnih in filozofskih traktatov, kakor sta bila na pr. Montaigne in Pascal, šele pridobivati svoj prostor na soncu. Bojan Bolgar je združil svojo potrebo esejističnega izražanja, ki je v duhovni biologiji križanec med pozidjo in filozofijo, s potopisno stvarno, s čimer je to vrsto književnosti približal tudi širšemu čitateljskemu krogu. V prvi knjigi z naslovom »Pariški mozaiki in ličie horata« (Sofija 1933), ki ji je spisal predgovor kritik Jordan Badev, je Bojan Bolgar izpovedal v obliki dnevnih zapisov svoje doživljanje Pariza. Čeprav najde prijatelj tega edinstvenega mesta mnoga pota in mnoge reči, ki mu vzbujajo osebne spomine na Pariz, je vendar tu Pariz gledan skozi piščev temperamento, da uporabim Tainov izraz: knjiga ima izrazito oseben značaj, in prav v tem je njena odlika. To velja tudi o drugi knjigi »Živa i mrtva Atina in ličie horata« (Sofija 1937), okusno ilustriranem spisu, ki nas seznanja s piščevimi dožitvi Aten in antične miselnosti. Stara tema, na kateri se je preizkusilo čilno odličnih peres, da človek obupuje nad medlostjo svojega izraza, če hoče iz povedati nagle in površne vtise s kratke poti. Bojan Bolgar se je z mladostnim vzgonom polotil naloge, ki se mu je razvila v življenjsko polno in miselno tehtno knjigo o tej božji poti renesanovsko nastrojenih romarjev. Značilno je, da je bil moral v uvodu zagovarjati svoj subjektivni način gledanja in pisanja; mar naj po topisec samo prepisuje Baedekerja? Bojan Bolgar, bi mogoč navesti besede, s katerimi se je Jean-Louis Vaudoyer obrnil do André Mauroisa, naročajoč knjigo o Rouenu: »Bolj vtise in spomine, stik med vami in mestom, kakor pa opis tega mesta.« Bolgarova knjiga o Atenah ustreza v lepi meri takemu naročilu, in to je nje prva značilnost, ki jo tu poudarjam samo mimogrede. V tretji, letos izšli knjigi »V blizu do zemjate. Kniga za roditelja« je Bolgar zbral svoje črtice iz sofijske okolice, s Črnega morja, o Melniku in o Plovdivu, o Vitoši in o Rodopskih gorah in tako pokazal rastočo moč svojega literarnega izraza v obravnavanju krajev, ki so čitateljem večidel znan-

ni in dostopni. Je to ritmično zgrajena proza, izpolnjena z lirčno čustvenostjo in refleksivnimi domisleki.

Z Bojanom Bolgarom sva govorila o bolgarskem esejju in esejizmu. V njegovih očeh je esej odločno literarna zvrst in esejist mislec z umetniškimi stremenji.

Naš esejizem sega s svoji tradicijo k Penču Slavejkovu — je dejal g. Bolgar. — Slavejkov je dobro poznal n. pr. Nietzscheja in iskal pri njem navdahnjenja za svoje poskuse. V zadnjem času se je jela bolgarska esejistika živahno razvijati in nje gojitelji so si pred petimi leti ustali svoje društvo. Da ji je treba šele krčiti pota, se razume ob sebi, zakaj beseda esej je bila pri nas nova, kakor je sorazmerno nov premis kontakt s francosko in angleško književnostjo, kjer ima esejistična zvrst svoja klasična tla.

O sebi je dejal g. Bolgar: — Moja slovestvena prizadevanja je najbolj oplojil stik s francoskim svetom in francoskim duhom. Odtod sem dobil smisel za formo, ki mi je bistvena pomena za sleherni slovestno izražanje, saj prav forma najbolj kaže umetniško tvornega duha svojega pisca. Na moji razvojni poti se je med prvimi velikimi vzori pojavil Rainer Maria Rilke, ki združuje v svoji osebnosti in svojem delu germanskega, slovanskega in latinskega duha. Izmed Francozov sta me zlasti zamikala Maurice Barrès in Henry de Montherlant, oba nekakša metafizična realista; o nekaterih njih romanah bi lahko dejal, da meje na esej. Oba sta pisatelja veličine, črtvains de la grandeur, in prav to je tisti element, ki je imel velik vpliv na oblikovanje in rast mojega slovestnega dela.

V razgovor je prišel smisel njegovega dela in tu se je zopet zaiskrila topla stična točka: je to humanistični pogled ne le na literaturo, marveč sploh na vse življenje. Bojan Bolgar je izražalec takega plemenitega duha, ki ima prav v francoski literaturi tako obilno tradicijo: duha, kateremu je antični ideal skladno lepega in dobrega človeka merilo stvari.

V prvih dveh knjigah se zrcali egoistični človek, ki se bori zase, za boljše spoznanje lastnega jaza, ker hoče po tej poti dati čim več drugim. Kdor nič nima, ne more nič dati, zato je treba odkriti in razviti notranje bogastvo lastnega duha, dozoreti v osebnost. V knjigi o Atenah sem hotel pokazati, v čem je harmoničen človek: je to spojitve srca in duha. Medtem ko skuša krščanstvo napraviti iz človeka boga, je hotela grška religija spremeniti boga v človeka, ga harmonizirati in mu dati človeške lastnosti. Ti problemi me tembolj mučijo, čim tesneje je v današnjem svetu: zbehan človek današnjega časa nenehno sanja o svetu harmonije in božanske človečnosti, najsi mora svoja dejanja uravnati po drugih, »realnejših« načelih. Toda brez nas, brez zrcala našega jaza ni realnosti. Vse poti vodijo samo skozi človeka.

Odtod je prešla beseda k vprašanju, ali bomo Slovani mogli prispevati obilen delež k bodoči kulturi novega humanizma, kakor jo je oznanjal že Dostojevski in ki pride po tej, ko se skozi vse sedanje in bodoče katastrofe izžive in do pogina izčrpa »nihilistični bes«, ki jih je avtor »Besov« napovedal z genialno vidovitostjo?

Na to mojo opombo je odvrnil g. Bolgar, da je tudi po njegovi sodbi dana Slovanom velika naloga pri izgradnji bodočega humanizma kot večno mladega in večno plodnega kulturnega načela.

Slovanski humanizem je čustven in zato neorganiziran, nezaključen, skoraj brezbrežen, kakor je čustvo sploh, medtem, ko je latinski, predvsem kajpak francoski humanizem, miseln, logičen in zato organiziran in dovršen. V tem je velika razlika med zapadom in slovanskim vzhodom, ki jo je dobro občutil tudi Dostojevski. Zategadelj imajo Francozi bon sens, ki ga Slovani tolikokrat pogrešamo. Spominjam se pa Pascala, ki je zapisal tole: Če bi je zbrala vsa materia sveta, ne bi dala niti ene misli; če bi se zbrale vse misli, ne bi dale niti trohice ljubezni. Ni li naloga Slovanov prav v tem, da zapadnjaški materialistični ali racionalistični koncepti humanizma prispevajo to, kar najbolj pogreša: življenjski in etični element ljubezni? Slovanski humanizem mora sloneti na ljubezni, in če tej slovanski čustveni potrebi pridružimo še zdrav razum Latincev, utegnemo doseči najvišjo formo duha...

Take so bile misli, ki sva jih z Bojanom Bolgarom razpredala na sofijskih ulicah in v toplih vzhodnih nočeh pri kozarcu bolgarskega vina.

teh uničujočih razmer, ki vladajo v naših gledališčih, ker se nihče ne briga za razvoj, negovanje in izpopolnjevanje, ne mlajših ne starejših igralcev. Z eno besedo: voditelji novega privatnega gledališča hočejo izgnati iz teatra vsako inercijo! Prišli so do spoznanja, da se v državnih in subvencioniranih gledališčih ne more več umetniško delati, kamoli razvijati se in napredovati, zato so sklenili izstopiti iz take teane in pritiskajo sredine ter ustanoviti privatno svobodno gledališče, kjer bodo delali po umu in srcu, po čustvu in snanju, po notranjem poklicu in duši, ne pa po paragrafi.

V Beogradu je utemeljitelj tega novega umetniškega gledališča in vzrok, ki je privedel do tega, izzval velike komentare, ki so vsi zelo povoljni za utemeljitelja, ker kažejo jasno, da leži dober del večne krize naših gledališč v teh okornih razmerah, ki se vlečejo skozi uprave naših teatrov že celih dvajset let in ki so od naših gledališč ustvarile tvornice za predstave ne pa umetniške zavode.

Prognose kažejo prav dobro in verjetno je, da bo publika prično sprejela novi teater, posebno zato, ker pozna glavne organizatorje kot izvrstne umetnike. Poleg tega imajo voditelji na razpolago precejšnje vsote denarja, ki so jim ga dali ljubitelji gledališke umetnosti in mecen, nezadovoljni z gledališkim delovanjem oficijelnih gledališč, želeč pripomoči do čim večjega in čim boljšega napredka jugoslovanske gledališke umetnosti.

Umetniško gledališče bo dalo kot prvo predstavo »Obljubljeno zemljo«, delo domačega pisatelja Borivoja Jevtića, znanega dramaturga sarajevskega Narodnega gledališča. Poleg tega studirajo Držicevega »Dunda Maroja« in še nekaj del visoke literarne in gledališke vrednosti.

Zanimanje občinstva, posebno inteligence je veliko in z nestrpnostjo se pričakuje otvoritev, ki bo menda prve dni septembra. Vsekakor utegne novo gledališče, če bo dalo od sebe več kakor daje oficijelni teater, če bo — poleg dobre volje — pokazalo nove poti in nove smeri, uspeti v vsakem oziru in postati celica vzorno gledališče, kar bi bilo od srca želeli, da se končno vendarle enkrat gane naša gledališka umetnost z mrtve točke, na kateri se nahaja že dolgih dvajset let. Novo gledališče utegne tudi vplivati na našo igralsko umetnost, ki je baš zaradi slabega vodstva zaslila v šablono in okostenelo ter viliti novega ustvarjajočega duha tam, kjer je izhlapel. Saj smo nekod imeli velike gledališke umetnike: Gavrilovič, Nigrinova, Fijan, Strojizija, Pavlić, Raić, Borštnik, Verovšek... itd. Dolga vrsta jih je — kdo bi jih naštel! Zakaj jih danes nimamo več? In kje tiči vzrok, da jih nimamo? — to so vprašanja, s katerimi se bavijo mlade, bistre glave in podoba je, da so našli pravi vzrok, ki ga hočejo odstraniti, izgnati medokritične psevdometnike, ki so se vrinili v ospredje ter pripraviti teren za nove velike, navdahnjene, resnične umetnike-ustvarjalce, za kar jim bo i narod i naša umetniška zgodovina hvaležna.

Simpatije, s katerimi je mlade pionirje sprejela javnost, tisk, vsi umetniški krogi

naj jim bodo dokaz, da se taka akcija z veseljem pričakuje in želi in iskreno pozdravlja. Žalosten dokaz je to, da je sam predsednik Srbske Akademije znanosti in umetnosti, univ. prof. Belić, izjavil, da jim stavlja Kolarčevu zadušnico (dvorano) na razpolago in da bo poskrbel, da se oder preuredi in modernizira s najnovejšimi električnimi in drugimi oderskimi instalacijami, tako da bodo lahko nemoteno razvili svoje polno delovanje.

Rade Pregare (Beograd)

Zapiski

SLOVENSKI PLANINCI IN JUZNOSRBSKE GORE

Pravkar izšla sedma številka »Planinskega vestnika« je posvečena južnosrbskim goram in prinaša več člankov s skupnim naslovom »Od Ljubotena do Korabe«. Dr. Jože Pretnar je prispeval članek »Planinsko-smučarska odprava v Južno Srbijo«, ki v njem pripoveduje o tej odpravi, v kateri so imeli večino slovenskih planincev. Prireditelj sta podprla Zveza planinskih društev kraljevine Jugoslavije in planinski odesk ministarstva za telesno vzgojo. Imela je nekako pionirski značaj, saj je odkrila idealen smučki teren, »nov planinski smučarski svet take veličine in lepote, da bo privabil planince-smučarje iz vseh delov naše države in iz inozemstva«. Toda to odkritje bo treba šele izrabiti s postavitvijo primerno urejenih smučarskih postojank s potrebnim številom vodnikov-smučarjev iz vrst domačinov. Drugi članek je iz peresa Bogdana Jordana in obravnava z geografskega zornega kota »Planinske gore«, označuje podnebje, vode in rastje, se bavi z gospodarstvom in prebivalstvom in navaja pomen teh krajev za razvoj planinstva, zlasti smučarstva. Tretji članek je prispeval dr. inž. France Avčin in mu dal naslov »Od Ljubotena do Korabe«. Je to kronika že omenjene odprave, opis njenih doživetij in planinskih odkritij, spisana v obliki dnevnika. Vsi navedeni članki tvorijo zaključno celoto in jih bo prijatelj planinskega čtiva prečital s pridom in z užitek. Spremljajo jih mnoge dobro reproducirane ilustracije, med njimi dve na posebni prilogi, zemljepisna skica in skice morfoloških prereзов obravnavanega gorovja.

Kulturne vesti iz Italije. »Meridiano di Roma« navaja med najbolj čitanimi knjigami zadnjega časa Fatimjevo študijo »Carducci giovane«, Abbatijev »Storia della musica«, Bellonijev življenjepisno delo »Lucrezia Borgia«, Fratelljev roman »Clara tra i lupi«, Gallanijev »Combatteva un uomo«, Bargellinijev »La città del pittore« in dve knjigi o Leonardu da Vinci: »Fusener« »Leonardo« in R. Marcolonga »Leonardo da Vinci, artista e scienziato«. Založba Mondadori je izdala v eni sami debeli knjigi šest romanov nedavno umrlega Alfreda Pazzinija s skupnim naslovom »Sei romanzi fra due secoli«. Znanja milanska restavracija Savini je utemeljila dve nagradi za književnost in umetnost, vsako po 5000 lir z naslovom »Premio Savini«. Prva je namenjena po-

eziji, lepi prozi in kritiki, druga pa slikarstvu ali kiparstvu. — Pri Vallecchiu je izšla dolgo pričakovana antologija G. B. Angioletti in G. Antoninija »Narratori d'oggi«, ki vsebuje 19 povesti najbolj reprezentativnih pripovednikov mladega rodu. — Velik uspeh zaznamuje nova knjiga G. Papinija »I testimoni della passione«. Njegova napeto pričakovana študija o Leonardu še ni izšla. — V milanskem Castello Sforzesco imajo do 31. avgusta poletni festival s predstavami na prostem. Igrajo med drugim »Ples z maskami«, »Rigoletto«, »Traviata« in »Otello« (Verdi), »Tosca«, »Madame Butterfly«, »Manon Lescaut« in »Turandot« (Puccini), »Cavalleria rusticana« (Mascagni), »Francesco da Rimini« (Zandoney).

80 letnica Ane Osredkarjeve

Rožna dolina, 19. julija

V idilični Rožni dolini praznuje danes svojo osemdesetletnico ugledna slovenska žena in prava sokolska mati gospa Ana Osredkarjeva, vdova po jetniškem pazniku.

Naša jublantka se je rodila 19. julija leta 1859 v Zalem logu nad škotjo Loko, kjer je preživela tudi svojo mladost. Leta 1885 se je seznanila s Francem Osredkarjem, rodom iz Polhovega Gradca, ki je bil uslužben kot paznik v bivši prislilni delavnici. Mlada zakonca sta se poročila 1. novembra 1885 v Ljubljani. V srečnem zakonu se jima je rodilo 9 otrok, od katerih jih živi danes še šest, ki zavzemajo vsi ugledne položaje. Najstarejši sin Rado je arhitekt pri direkciji državnih železnic, Avgust vodi znano gostilno pri Stepiču v Šiški, Ivan je tapetniški mojster, Pepca, ki je bila prva načelnica viškega Sokola, je poročena prav tako z zavednim nacionalistom in Sokolom Fr. Lukmanom, železniškim poduradnikom, Slavko je strojevodja državnih železnic, najmlajša in edina hčerka Francka, pa je poročena z zavarovalnim uradnikom Hugom Kramaršičem. Vse svoje otroke je vzgojila jublantka v narodnem in sokolskem duhu. Sama je naročnica našega najstarejšega dnevnika »Slov. Naroda« že dolga desetletja in še danes z največjim zanimanjem prečita vse napredne liste. Kljub svoji starosti se še vedno zanima za narodno delo. V prejšnjih letih je rada pomagala pri prireditvah viškega Sokola, zamudila pa ni nobene prireditve v našem domu.

Danes ob 80letnici želimo vrli narodni ženi in sokolski materi, naj bi ji usoda naklonila še mnogo srečnih in zdravih let. Številnim čestitkam, ki jih bo prejela danes od svojih otrok, vnukov in sorodnikov, se pridružujemo naši zvesti naročnici tudi mi z iskreno željo: še na mnoga srečna in zdrava leta!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

OKASA tablete

Pri spolni slabosti lahko poskusite

OKASA TABLETE

za moške

100 komadov din 220.- proti povzetju.

Zastopnik: Lekarna Mr. Rožman Miroslav, Beograd — Terazije 6. Ogl. 1. 5. 1946-49

Od Vas je odvisno, da imate obliko vedno kot novo zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH Ljubljana

Poljanski nasip 4-6 Pralica — Svetlokalnica

Sporočamo žalostno vest, da je gospod

Karol Soss

bivši predsednik Združenja trgovcev v Ljubljani

po težki bolezni umrl v Berlinu.

Pokojnika, ki je bil vedno dober tovariš in zvest naš član ohranimo v častnem spominu.

LJUBLJANA, dne 19. julija 1939.

Uprava Združenja trgovcev v Ljubljani

Novo zasebno gledališče v Beogradu

Beograd, julija

Te dni je začelo z vajami novo privatno gledališče v Beogradu, ki so ga utemeljili štirje mladi, idealni in priznani umetniki: Peter S. Petrovič, dosedanji član drame Narodnega gledališča v Beogradu in znani pisatelj, čigar drama »Kosta Šljuka« je nagradilo ministarstvo prosvete in ki so jo igrala skoraj vsa jugoslovanska gledališča kakor tudi Narodno divadlo v Pragi z velikim uspehom; Nikola Popović, dosedanji član drame Narodnega gledališča v Beogradu, talentirani režiser, ki je studiral pri Burianu v Pragi; Jovan Konjević, tajnik dramskega programa Radia A. D. v Beogradu in Viktor Starčević, dosedanji član drame Nar. gledališča v Beogradu, eden najmočnejših beograjskih igralcev. Poleg utemeljiteljev je v ansamblu še nekaj znanih imen naših najboljših in, da se po starinski izrazimo, najnadebudnejših igralcev in igralic, med njimi prvakinja beograjskega Narodnega gledališča gospa Enka Katalinić.

Vzroki, ki so privedli do utemeljitve tega privatnega gledališča, ki se bo imenovalo »Umetniško gledališče«, so prav zanimali in če bo vodstvo uspelo obdržati mladi teater tudi v materialnem pogledu, utegnemo biti tudi prav poučni. Dezelotne razmere, ki se pojavljajo v gledališčih; suhoparni uradniški birokratizem, ki je ovira svobodnemu umetniškemu poletu, svobod-

nemu umetniškemu ustvarjanju; zapostavljanje pravih in resničnih umetnikov za voljo raznih protežirancev, ki po navadi nimajo nobene notranje zveze z resničnim umetniškim ustvarjanjem, marveč se rinejo v ospredje samo zaradi kariere, zunanjega teaterskega bleška, praznega in puhlega paradiranja; derutne, brezdušne okoliščine, v katerih je igralec v nekaterih gledališčih prisiljen delati in ki ovirajo vsak umetniški napredek in razvoj; omejenost nekaterih gledaliških upravnikov in direktorjev, ki se rekrutirajo povečini iz profesorskega stanu, nimajo pa z gledališčem nobene globlje zveze, brezbarven, dolgočasen, neumetniški repertoar, ki ga sestavljajo nekateri gledališki direktorji, ponavadi kar tja v en dan, samo da zadovoljijo zahteve predpisov in letnih gledaliških statistik in kronik, ne meneč se ali odgovarja času, v katerem živimo in reputaciji institucije, kakršna bi morala biti Narodno gledališče, ne ozirajoč se na možnosti scene realizacije, na sposobnosti ansambla, na napredek režije, igre, igralcev, na umetniški odgoj publike itd.; čisto mačehovski postopanje z domačimi dramatik, ignoriranje domačih gledaliških del, čeprav so nekatera dobra, da, bolj kakor raznovrsten tuji kič, ki ga posamezna naša gledališča tako rada servirajo svojim gledalcem; zaostalost v umetniškem in kulturnem pogledu naših igralcev baš radi

Zgubili smo dobrega, očetovsko skrbnega šefa, gospoda

KAROL SOSS-a

lastnika tvrdk A. Šinkovec nasl. K. Soss in „Eska“

Nepozabnega šefa bodo ohranili v trajnem spominu

nameščenci tvrdk

A. Šinkovec nasl. K. Soss in „Eska“

LJUBLJANA, 19. julija 1939.

L. WINDER:

Gospod iz Konopišta

Roman o Francu Ferdinandu

(Avtoriziran prevod)

Po avdijenci v Schönbrunnu je gledal Franc Ferdinand obisku nemškega cesarja manj zlovoljno naproti. Skoraj vesel je bil, da bo moral prebiti prihodnje dni z živahnim, zahtevljivim gostom. »Čas bo hitreje minil«, je mislil v svoji pobitosti. »Viljem me bo spravil na druge misli. Raztresel me bo, njegovi domisleki so časih kar zabavni. Tudi resne stvari, ki hočejo z menoj govoriti o njih, me bodo raztresle. Zofijin histerični strah me je čisto zbegal. Nič drugega ne potrebujem kakor raztresenja. Viljem naju bo spravil v boljše voljo. On jadra že nekaj desetletij po vsem širnem svetu in se ničesar ne boji. Smejal bi se mi, ko bi vedel, kako nerad se peljem v Bosno.«

Viljem je prišel z velikim spremstvom. Državni kancelar Bethmann-Hollweg in admiral Tirpitz sta ga spremljala; zato je svet dva dni napeto in nezaupno gledal na Konopište. Nemški cesar in avstrijski prestolonaslednik, načelnik nemške vlade in poveljnik nemškega brodograja — kaj snujejo? Kaj hočejo skovati? Komu grozi napad, o katerem se najbrže dogovarjajo? Diplomati v evropskih prestolnicah so zadrževali sapo, častniki iz najbližje okolice mož, ki so se posvetovali, niso vedeli,

123

o čem govore v delovni sobi Franca Ferdinanda. Šele tik pred odhodom je zgovorni Viljem pri obidu znil nekaj besed, po katerih je bilo moči soditi o vsebini skrivnih pogovorov. Iz nekaterih njegovih šaljevih opomb je bilo sklepiti, da sta cesar in prestolonaslednik mnogo govorila o Rusiji in grofu Tiszi; da je prestolonaslednik s svojo staro vzljubljenostjo mislil: pridobiti namesto Italije Rusijo za zaveznico, naletel pri nemškem cesarju na maloveren odpor; da se je Viljem, kakor že zmerom, navduševal za Tiszo, Franc Ferdinand pa je Tiszo dolžil, da vodi prav zadnji čas povsem zgrešeno in skrajno nevarno politiko, ki siloma peha Romune v nasprotni tabor. Kar so sicer še ugibali o novi balkanski politiki Nemčije in Avstroogrske ter o reševanju načrta za vojno, je bilo samo govorica brez podlage. Nobenega posebnega zapisnika niso podpisali po teh razgovorih, niti niso izmenjali po cesarjevem obisku kakih zavzetnih brzojavk.

Pozornost je pa zbudilo, da je dal prestolonaslednik tisto nedeljo po cesarjevem odhodu prvi odpreti vrata konopiškega parka in dovolil prebivalstvu vstop v park. Ali je bil Viljem priporočil mrkemu gostitelju, naj išče stika z ljudstvom, naj opusti sovražno osamljenost in pokaže prebivalstvu prijazen obraz? Tako so domnevali. Prebivalstvo mesteca Benešova je poromalo v Konopište in prvkrat stopilo v krasni grajski park ter občudovalo rožni vrt, divjano oboro in tuja drevesa. Rodbinski očetje so privlekli svoje otroke, po tratinah stezah so škripala kolesa otroških vozičkov, po drevoredih so se sedele zaljubljene dvojice. Junjsko solnce je žarko pripekalo.

Popoldan je minil, solnce se je spustilo za hribe, a prestolonaslednik se ni pokazal. Šele proti večeru, ko so obiskovalcem parka že oznanjali, da ostane park le še pol ure odprt, je sedel v lovski voziček in se popeljal po parku. Počasi se je peljal skozi park in z napeto vljudnostjo odzdravljaj občinstvu.

Orožniški poveljnik je javil, da je zadnji obiskovalec zapustil park in da so vrata zaklenjena. Franc Ferdinand je priklimal in se zapeljal globlje v park, v gozd. Prej se je bil namenil, da ogovori tega li onega vrliga benešovskega meščana, da privoščiti njihovim ženam prijazno besedo in da obdarovati njih otroke s sadjem a ni se mogel pripraviti. Nekaj mu ni dalo, da bi premagal svojo plahost. Pognal je konja, hotel se je peljati hitreje, še hitreje, da bi ušel svojim mislim. »Hlastanje po priljubljenosti ni zame«, je menil sam pri sebi. »Nikoli nisem znal biti prijazen z ljudmi in nikoli ne bom znal. Viljem najbrže zna, ta je strasten komedijant. Jaz nisem komedijant. — Dobro, da je odšel; njegova živahnost me dela nervoznega. Domišljav je, domišljavec in širokoustnež. Treplja me po ramenu in misli, da moram biti ves očaran. Takisto prihaja k nam kakor visok gospod k sosedu, ki potrebuje podpore in si mora šteti njegov obisk v veliko čast. Kaj daje Prusu pravico, da se čuti toliko imenitnejšega od nas? Mogočni položaj, ki ga ima v Evropi, se spodobi nam, Prusi so nam ga uropali. Toda stvar ni neizpremenljiva. Morda še ni prepozno, morda še nisem prester, da uresničim svoje nekdanje načrte. Morda pa sveto rimsko cesarstvo nemškega naroda vzlic vsemu še pod habsburškim vodstvom vstane iz groba. Pod

mojim vodstvom — če mi bo Bog pomagal.«

Stemnilo se je bilo, konja sta čedalje počasneje tekla po široki gozdni poti, večerna sapa je pregibala nevidno listje. Franc Ferdinand se je zdrnil, obrnil in krenil nazaj proti gradu. — »Pastorče božje sem«, je pomislil. »Ne po milosti, temveč po nemilosti božji. Nikoli se mi nič ni posrečilo, nikoli mi ne bo nič uspelo. Da bi bilo vsaj potovanje v Bosno že za menoj...«

V gradu ga je sprejela Zofija z nenaravno veselostjo. Opazila je, da ga je bil obisk utrudil, zato je hotela razveseliti potrtega moža. »Lepo je, da smo spet sami«, je dejala »to poletje nas ne sme nihče več motiti.«

Mukoma se je zasmel: »Saj veš: danes štirinajst dni moram biti v Sarajevu.«

»Ne pustim te, Franci. Saj si mi že obljubil, da odpoveš.«

»Ni mogoče. Prosim, ne muči me, ko nič ne pomaga. Peljati se moram, naj hočem ali ne. Toda peljati se hočem sam. Po manevrih pojdem skupaj v Blühhbach.«

»Ne, ne bom te nehala prositi. Nihče te ne more siliti, da bi šel, ako sam nočeš. — Če se pa pelješ, se brezpogojno peljem s teboj.«

»O tem bova še govorila.«

Naslednje dni je bilo Konopište tiho in zapuščeno. Vroče je bilo, Franc Ferdinand se je potil in se ni dobro počutil. Zato se je odpeljal z Zofijo v Namesti h grofu Haugwitzu; tam je bilo veliko streljanje na golobe. Tri dni je Franc Ferdinand nenehoma streljal golobe. Nato se je odpeljal v Chlume, da uredi zadnje priprave za pot.

Mali oglasi

Letovišče

Beseda 1 din, davek 3 din za štiro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Morsko letovišče

v lepem mirnem kraju ob morju, od Sušaka oddaljenem 1 uro vožnje s parnikom. Provozna dunajska kuhinja. Pension din 36-40 dnevno, vključno z vsemi takami in kopališčem. — Pension »Bisere Sv. Jakov« — Siljeva. 17365-38

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din za štiro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Več natakarije

točnejše, točnejši blagajničar in pomivališčem za kongresne dni. Osebe, ki se vsaj malo razumejo na ta posel naj se zgledajo čimprej pri »Figovcu«. 17626-1

Graverskega pomočnika

mlajšega za pričetek specialnega posla, išče tekstilna tovarna v Mariboru za tako. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Graverskega učenca«. 17620-1

Železostrugar

dobi delo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod št. »Strokovnjake«. 17608-1

Brivskega pomočnika

mlajšega, ali praktičnega, sprejemne takoj. Grm Frano, brivec, Smartno pri Lj. 17614-1

Oskrbnik - kmetovalec

z ženo dobi mesto za kompletno posvetilo na Dolenskem. Pogoji: dober sadjar, živinorej, vinogradnik in gospodar. Ponudbe z navedbo dosedanjega dela na ogl. odd. Jutra pod »Postojnske oskrbnike«. 17595-1

Šiviljo

na dom re dobro, sprejemne. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Fin okuse«. 17598-1

Več natakarijev jelonoš

sprejme za kongres Kristusa Kralja 25.-30. VII. restavracija Union, Ljubljana. 17600-1

Natakarija

večja nekaj kuhe, dobi takoj mesto. Lahko tudi začetnica lepe postave. Začetna plača din 300, hrana in stanovanje. Javi se lahko pisмено s fotografijo na Čanič, Račkova 64, Sušak. 17586-1

G. T. Rotman:

S Pegazom — okrog sveta

102

V tistem trenutku so bili baš nad Menom in so — štrbunk, štrbunk! — vsi trije popadali v vodo. Na srečo so se kot dobri plavalci hitro rešili na renski vlačilni čoln.

Lokali

Trgovske lokale

takoj oddam na Tyrševi cesti 47b. Vse informacije daje vsak čas hišnik istotam. 17602-19

Pohišstvo

novi in že rabljeni, ki ga želite prodati ali samo dati v shrambo, sprejemno v posebnem oddelku v komisiji prodajo po zelo ugodnih pogojih. Kupcev je v tem oddelku vedno dovolj za dobro ohranjeno pohišstvo. Vse reklame preskrbimo sami. Sproščite nam na dopisnici ali ustno. Prevajamo pohišstvo za vas. Ivan Mathian, Ljubljana. 17612-12

Prodam

Beseda 1 din, davek 3 din za štiro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Kolarskega pomočnika

in vajenca sprejme takoj. Kristan Ivan, Slovenj Gradec. 17606-1

Spretno modistko

sprejme salon Ivanka Stegnar, Stritarjeva 9. 17623-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par. za davek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Natakarija

Slovenec, soliden in pošten, izručen v Zagrebu, išče namestitev v boljši restavraciji ali podobno. Po potrebi položi majhno kaucijo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Solidene«. 17642-2

Službo kuharja

natakarija, točaja, čevapčarja ali pomožnega kuharja v hotelu, ičem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17592-2

Vajenci(ke)

Beseda 1 din, davek 3 din za štiro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Učenka

sprejem v trgovini. Ambrož Jeršin, Ljubljana, Ambrož trg. 17612-44

Učenca

za trgovino mešane robe, ičem. Ponudbe na Franc Šparenblek, Kustoja pri Zagrebu. 17605-44

Dragocenost

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah

ČERNE - juvelir.

LJUBLJANA WOLFOVA

Zobozdravnik-ica

mlajša moč, se sprejme pod ugodnimi pogoji. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«.

Električna BRUSILNICA

britev, škarij, nožev, plošč in nožev za mesarske stroje in hlic, ter razna druga rezila se brusijo po najnižji ceni — pri nožarju MILAN VOVK Šmartinska cesta št. 10 delavnica na dvorišču gostilne »Mencingar«

PREVOZE

premoga, drv, moke, selitve itd. v vseh tudi vagonskih količinah Vam izvrši točno in po najnižjih cenah z avtomobili ali konjsk vprego prevoznikstvo

A. SEMENIČ

Privoz št. 13, Ljubljana

TELEFON 36-92

Urejuje Davorin Ravljen.

Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant.

Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran.

Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak.

Vsi v Ljubljani.

Lokali

Trgovske lokale

takoj oddam na Tyrševi cesti 47b. Vse informacije daje vsak čas hišnik istotam. 17602-19

Pohišstvo

novi in že rabljeni, ki ga želite prodati ali samo dati v shrambo, sprejemno v posebnem oddelku v komisiji prodajo po zelo ugodnih pogojih. Kupcev je v tem oddelku vedno dovolj za dobro ohranjeno pohišstvo. Vse reklame preskrbimo sami. Sproščite nam na dopisnici ali ustno. Prevajamo pohišstvo za vas. Ivan Mathian, Ljubljana. 17612-12

Prodam

Beseda 1 din, davek 3 din za štiro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Kolarskega pomočnika

in vajenca sprejme takoj. Kristan Ivan, Slovenj Gradec. 17606-1

Spretno modistko

sprejme salon Ivanka Stegnar, Stritarjeva 9. 17623-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par. za davek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Natakarija

Slovenec, soliden in pošten, izručen v Zagrebu, išče namestitev v boljši restavraciji ali podobno. Po potrebi položi majhno kaucijo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Solidene«. 17642-2

Službo kuharja

natakarija, točaja, čevapčarja ali pomožnega kuharja v hotelu, ičem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17592-2

Vajenci(ke)

Beseda 1 din, davek 3 din za štiro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Učenka

sprejem v trgovini. Ambrož Jeršin, Ljubljana, Ambrož trg. 17612-44

Učenca

za trgovino mešane robe, ičem. Ponudbe na Franc Šparenblek, Kustoja pri Zagrebu. 17605-44

Dragocenost

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah

ČERNE - juvelir.

LJUBLJANA WOLFOVA

Zobozdravnik-ica

mlajša moč, se sprejme pod ugodnimi pogoji. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«.

Električna BRUSILNICA

britev, škarij, nožev, plošč in nožev za mesarske stroje in hlic, ter razna druga rezila se brusijo po najnižji ceni — pri nožarju MILAN VOVK Šmartinska cesta št. 10 delavnica na dvorišču gostilne »Mencingar«

PREVOZE

premoga, drv, moke, selitve itd. v vseh tudi vagonskih količinah Vam izvrši točno in po najnižjih cenah z avtomobili ali konjsk vprego prevoznikstvo

A. SEMENIČ

Privoz št. 13, Ljubljana

TELEFON 36-92

Urejuje Davorin Ravljen.

Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant.

Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran.

Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak.

Vsi v Ljubljani.

Lokali

Trgovske lokale

takoj oddam na Tyrševi cesti 47b. Vse informacije daje vsak čas hišnik istotam. 17602-19

Pohišstvo

novi in že rabljeni, ki ga želite prodati ali samo dati v shrambo, sprejemno v posebnem oddelku v komisiji prodajo po zelo ugodnih pogojih. Kupcev je v tem oddelku vedno dovolj za dobro ohranjeno pohišstvo. Vse reklame preskrbimo sami. Sproščite nam na dopisnici ali ustno. Prevajamo pohišstvo za vas. Ivan Mathian, Ljubljana. 17612-12

Prodam

Beseda 1 din, davek 3 din za štiro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Kolarskega pomočnika

in vajenca sprejme takoj. Kristan Ivan, Slovenj Gradec. 17606-1

Spretno modistko

sprejme salon Ivanka Stegnar, Stritarjeva 9. 17623-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par. za davek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Natakarija

Slovenec, soliden in pošten, izručen v Zagrebu, išče namestitev v boljši restavraciji ali podobno. Po potrebi položi majhno kaucijo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Solidene«. 17642-2

Službo kuharja

natakarija, točaja, čevapčarja ali pomožnega kuharja v hotelu, ičem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17592-2

Vajenci(ke)

Beseda 1 din, davek 3 din za štiro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 17 din

Učenka

sprejem v trgovini. Ambrož Jeršin, Ljubljana, Ambrož trg. 17612-44

Učenca

za trgovino mešane robe, ičem. Ponudbe na Franc Šparenblek, Kustoja pri Zagrebu. 17605-44

Dragocenost

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah

ČERNE - juvelir.

LJUBLJANA WOLFOVA

Zobozdravnik-ica

mlajša moč, se sprejme pod ugodnimi pogoji. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«.

Električna BRUSILNICA

britev, škarij, nožev, plošč in nožev za mesarske stroje in hlic, ter razna druga rezila se brusijo po najnižji ceni — pri nožarju MILAN VOVK Šmartinska cesta št. 10 delavnica na dvorišču gostilne »Mencingar«

PREVOZE

premoga, drv, moke, selitve itd. v vseh tudi vagonskih količinah Vam izvrši točno in po najnižjih cenah z avtomobili ali konjsk vprego prevoznikstvo

A. SEMENIČ

Privoz št. 13, Ljubljana

TELEFON 36-92

Urejuje Davorin Ravljen.

Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant.

Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran.

Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak.

Vsi v Ljubljani.

Linolej SEVER, LJUBLJANA, Marijin trg 2.

Strokovno polaganje linoleja.

Miza pogrnjena z lepim prtom, napravi dober vtis na gosta!

Ravnokar je došla velika pošiljka namiznih prtov belih in barvnih od din 20.— naprej pri

F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra c

za kuhinjo — najcenejše v zalogi pri